

Catalunya Cristiana

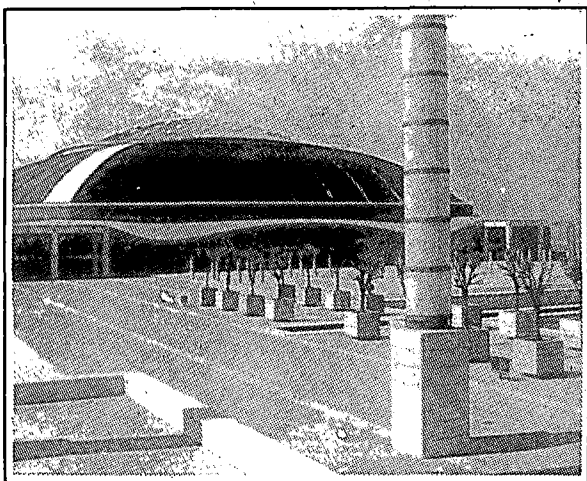
setmanari popular d'informació i de cultura religioses

Dijous, 17 de novembre de 1994 ■ Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona ■ Director: Manuel Valls i Serra ■ Any XVI - Núm. 791 ■ 175 ptes.

18 de desembre

Jornada cristiana de la Família

Palau Sant Jordi —Montjuïc—

- ★ Un dia de festa de la Diòcesi de Barcelona, que al voltant del seu Cardenal Arquebisbe i dels Bisbes auxiliars celebra, amb un acte popular i massiu, la «Statio Diocesis»
- ★ Un acte festiu que, a partir d'ara se celebrarà cada any, com ja es fa a moltes altres diòcesis del món
- ★ Un signe d'unitat i universalitat de l'Església amb la participació de persones de totes les parròquies, moviments, edats i condicions
- ★ Una commemoració de la importància de la família cristiana com a església domèstica, com a principi i fonament de la nostra societat

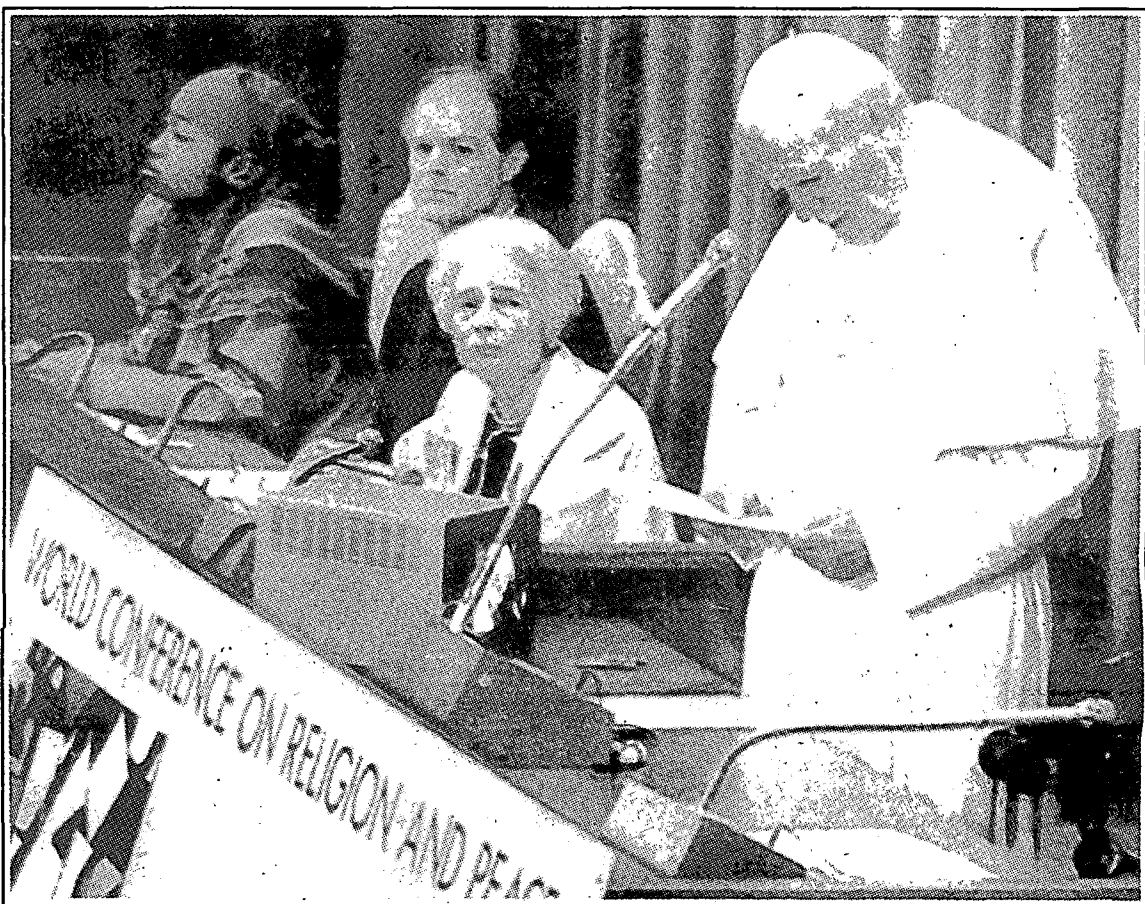
**Any Internacional
de la Família**

«Statio Diocesis» - «Jornada de la diòcesi»

Arxidiòcesi de Barcelona

La primera celebrada al Vaticà

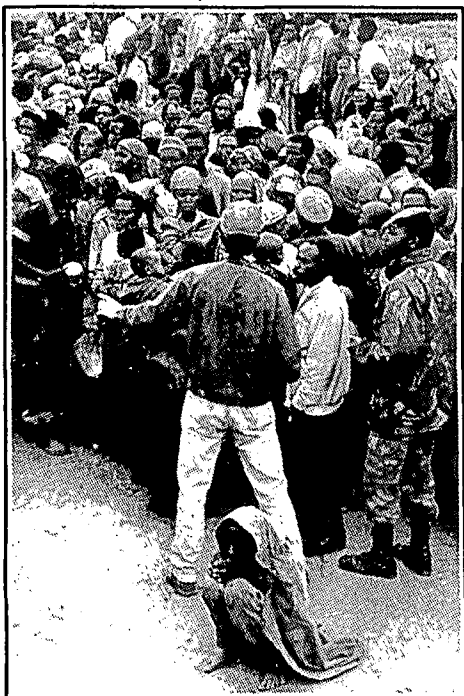
Cimera de les religions per la pau

Els delegats foren acollits a la Sala del Sínodo per Joan Pau II

Per primera vegada en la seva història es va celebrar al Vaticà la sessió d'obertura de la 6a Assemblea Mundial de les religions per la pau. Abellits amb els vestits tradicionals, més de 400 delegats de 14 religions del món foren acollits per Joan Pau II, el qual participà també, per segona vegada —després de la d'Assís el 1986— en un encontre interreligiós. Les sessions de treball van continuar a la ribera del llac de Garda, a Itàlia del Nord, a l'entorn del tema: la pau i el rebuig de fer de la religió una font de conflictes. «La llibertat religiosa és la pedra angular de les llibertats humanes: Ningú no es pot considerar com a fidel a Déu i matar el seu propi germà en nom de Déu», va afirmar en el seu discurs el Sant Pare.

Informació a pàg. 5. En el seu pròxim número CC dedicarà al tema les pàgines centrals

Rwanda, encara

10 Parlant amb
Mn. Josep Cabayol

15 Testimoniatge de
Mons. Hategeka

I - AFINANT

**Llindar del nostre director:
«No oblidem el poble rwandès»**

Als nostres subscriptors

Darrerament hem rebut les queixes de molts subscriptors sobre el retard amb què sovint reben el nostre setmanari. Una vegada més el retard es deu a causes alienes a la nostra voluntat, ja que podem garantir que puntualment lliurem CC a les xarxes oficials de distribució.

Repetidament també, hem formulat les nostres queixes davant les autoritats postals, gairebé sempre sense resultat positiu. Prioritzen el repartiment de les cartes abans que el de les publicacions.

Es per aquest motiu que fa uns mesos ja vam decidir d'avançar el dia de tancament de cada número de CC del dimarts al dilluns.

Estudiat seriosament el problema, i de forma provisional, avançarem encara més el dia del nostre tancament, confiant que en els propers mesos es pugui arribar a una solució definitiva.

Agraïm a la gran majoria dels nostres subscriptors, en aquestes circumstàncies, la comprensió i l'estima que ens mostren en continuar mantenint ferma la seva subscripció. Només són uns pocs els qui, davant de les dificultats esmentades, ens han penalitzat —creiem que injustament— amb la seva baixa.

I és que ser subscriptor de CC és, sobretot, un signe d'estimació a l'Església i una mostra de comunió amb ella.

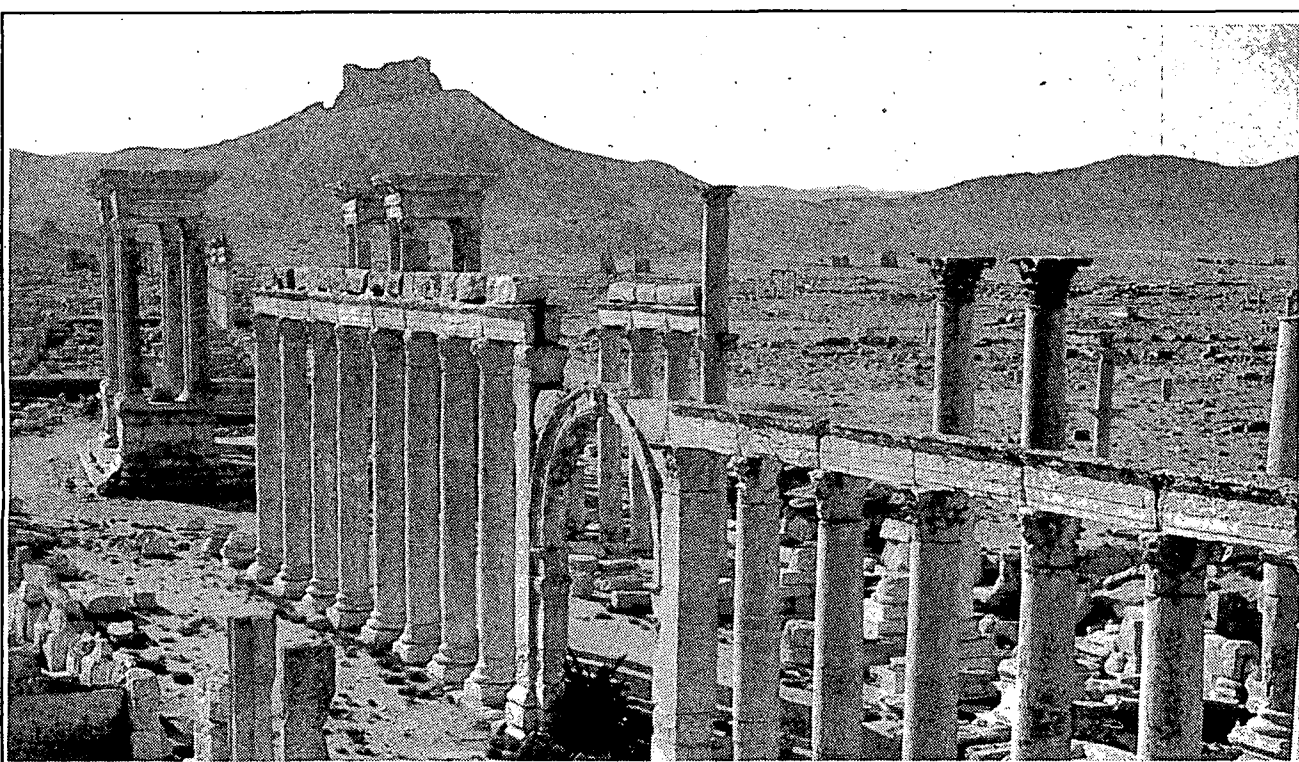
La Direcció

Itineraris bíblics per a les diades nadalenques

Del 27 de desembre al 6 de gener

SÍRIA

**País clau de l'Orient Mitjà i en l'expansió
del cristianisme**

PALMYRA

Del 28 de desembre al 4 de gener

TERRA SANTA

Com a «pelegrins de la Paraula»

PODEU DEMANAR INFORMACIÓ DES D'ARA

Podeu demanar-ne informació per telèfon, per correu o bé personalment a l'associació
AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA:

Pelegrinatges i viatges: Plaça Urquinaona, 11 3r. 3a. A. 08010 Barcelona - Telèfon: 301 37 18

Davant la pesantor del clima polític

Tot ciutadà amb un mínim de sensibilitat social sent, aquests dies, la pesantor del clima polític que respirem. Preocupa, per un costat, la proliferació d'indicis de capteniment irregular en la gestió de la cosa pública: sospites, presumpcions, acusacions... Cada dia se'ns fa més difícil discernir, en aquest punt, la veritat de la mentida. Per un altre costat, també resulta preocupant, i molt, la utilització de les corrupteles, reals o calumnioses, com a arma de destrucció de l'adversari. Sobretot

quan s'entreveu el perill d'un esclavissament cap a situacions de desprestigi no d'unes persones o d'uns grups, sinó de la democràcia. ¿Seria exagerat tornar a parlar del vell dimoni de la teoria de la catàstrofe prèvia, com a opció deliberada?

La nostra actitud és d'exigència insubornable de netedat i de veracitat. Ni sabríem avenir-nos de cap ús corrupte de la funció pública ni podem cedir a qualsevol suspicàcia gratuïta sobre persones i institucions. Demanem als dirigents polítics, que ho són perquè han merescut, a les urnes, la confiança del poble, que refacin i envigoreixin el seu crèdit amb mesures decidides i potser doloroses de localització i d'eliminació del mal. Només així evitarem que l'ombra d'uns fets minoritaris ho enfosqueixi tot perillosament.

De la saviesa de l'Evangeli hem après que el mal no radica en les coses, sinó en el cor de l'home. «Del cor provenen els pensaments dolents, homicidis, adulteris, fornicacions, furt, falsos testimonis, injúries. Aquestes

són les coses que fan impur un home...» (Mt. 15, 19-20). De vegades ho oblidem i cedim a la pressió dels qui creuen que el més important és arreglar les coses: millorar l'economia, renovar les estructures polítiques, produir benestar... Hi ha encara qui té una fe cega que el progrés material és capaç de salvar la persona. En realitat és l'home qui fa bones les coses i no a l'inrevés.

D'aquesta saviesa en neix una lliçó pastoral: l'anunci de la conversió dels cors a Jesucrist és una contribució fonamental a la societat. La contribució que els cristians estem cridats a oferir. Quan som fidels a la nostra missió, la nostra acció no resta al clos de la comunitat eclesial: salva la humanitat.

I, alhora, una lliçó política. Del bé comú de la societat, que és l'únic objectiu que fa honesta la política, també en formen part els valors morals. Amb l'autonomia que escua a l'ordre temporal, amb el respecte degut al pluralisme de la societat... la promoció del més fonamental d'aquells valors no és aliena a la política.

TRIBUNA

La Carta, adreçada per la Congregació per a la Doctrina de la Fe als bisbes de l'Església catòlica, recorda la doctrina i la disciplina ja conegudes. En efecte, en diverses ocasions han estat clarament exposades. L'exhortació apostòlica *Familiaris consortio* (n. 84) tracta aquesta qüestió amb certa amplitud en l'apartat dedicat a la «Pastoral familiar en casos difícils». En aquest lloc apareixen les diferents perspectives del problema: *Reconciliatio et poenitentia*, una altra exhortació postsinodal, va remetre en el n.º 34 al que es diu a *Familiaris consortio*. En el canó 915 del Codi de Dret Canònic «amb tota certesa el text inclou també els divorciats que tornaren a casarse» (Comm 15—1983—p. 194), com es va declarar expressament durant l'elaboració. El Catecisme de l'Església catòlica (nn. 1650 s.) recull la mateixa doctrina.

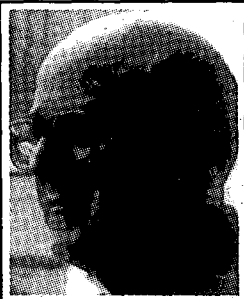
Sembla que l'ocasió per recordar altra vegada la posició de l'Església ha estat la proposta pastoral, segons la qual els divorciats tornats a casar podrien accedir a la Comunió eucarística «quan a judici de la consciència es consideressin autoritzats a fer-ho» (Carta, n. 3). En realitat la Carta no conté cap doctrina nova, sinó l'aplicació d'aquestes noves propostes pastorals de la doctrina comuna de l'Església.

El matrimoni posseeix un caràcter públic, social i eclesial; no és un assumpte privat. «El consentiment, sobre el qual es fonamenta el matrimoni, no és una simple decisió privada, ja que crea per a cada un dels cònjuges i per a la parella una situació específicament eclesial i social» (Carta, n. 8). En conseqüència, per jutjar sobre l'existència o no del vincle matrimonial no pot ser exclosa la mediació eclesial. No poden separar-se la consciència personal i eclesial, com si la situació matrimonial impliqués solament una relació subjectiva i immediata de l'home amb Déu. Per això mateix, tampoc n'hi ha prou que els cònjuges hagin arribat a la convicció en consciència de la nul·litat del seu matrimoni amb l'ajuda d'experts prudents; sempre es requereix, per la naturalesa pública i eclesial del matrimoni, l'exercici de la jurisdicció que

Algunes indicacions sobre la Carta de la Congregació per a la Doctrina de la Fe sobre «La recepció de la Comunió eucarística per part dels fidels divorciats i tornats a casar»

A propòsit de la Carta sobre els divorciats

■ Ricardo Blázquez

declari autoritzadament si és nul o no tal matrimoni.

Per ampliar aquesta qüestió es poden llegir les reflexions formulades, des del punt de vista jurídic, per monsenyor Mario F. Pompedda en l'article «La qüestió de l'admissió als sacraments dels divorciats que s'han tornat a casar», publicat en el n. 42 de *L'Osservatore Romano* (ed. castellana) el dia 15 d'octubre de 1993, pp. 20 (584)-21 (585).

L'Eucaristia és, al mateix temps, sacrament de comunió amb el Cos de Crist i amb l'Església. «El pa que partim ¿no es comunió amb el cos de Crist? El pa és un de sol, i per això nosaltres, ni que siguem molts, formem un sol cos, ja que tots participem d'aquest únic pa» (1Cor 10, 16-17). Mitjançant la comunió amb el Cos de Crist els cristians resten units a Crist i entre si. L'Eucaristia realitza la unitat de l'Església en Crist. (Cfr. *Lumen Gentium*, 7b). La comunió eucarística té, per tant, també una dimensió eclesial inseparable. L'Eucaristia és el signe de la unitat i el vincle de la caritat que uneix el cos eclesial. Comunió eucarística i comunió eclesial estan íntimament unides. «La participació del cos i la sang de Crist fa que passem a ser allò que rebem» (Sant Lleó Magne, cit. a *Lumen Gentium*, 26b).

En aquest marc se situen les paraules de la Carta, 9: «L'Església és el Cos de Crist i viure en la comunió eclesial és viure en el Cos de Crist i nodrir-se del Cos de Crist. En rebre el sagrament de l'Eucaristia, la comunió amb Crist Cap mai no pot separar-se de la comunió amb els seus membres, és a dir amb l'Església. Per això el

sagrament de la nostra unió amb Crist també és el sagrament de la unitat de l'Església. Rebre la comunió eucarística trobant-se en contrast amb les normes de la comunió eclesial és per tant quelcom contradictori en si mateix.»

L'Eucaristia és el sagrament cristià per excel·lència. És cimera i font de les activitats sacramentals i no sacramentals de l'Església. Per això, en la participació eucarística a través de la comunió es manifesta la unitat de l'Església. «La comunió eucarística està inseparablement unida a la plena comunió eclesial i a la seva expressió visible» (Directori per a l'aplicació dels principis i normes sobre ecumenisme, 129). La comunió eucarística també manifesta la situació objectiva de cada cristià en la comunió eclesial. Encara que els fidels divorciats i tornats a casar són i romanen cristians i membres del poble de Déu i com a tals no estan exclosos del tot de la comunió amb l'Església, tanmateix no estan en la plenitud de la comunió eclesial, no poden ser admesos a la Comunió eucarística (cfr. *Direttorio di Pastorale Familiare per la Chie-*

sa in Italia, nn. 213-220). L'exclusió de la comunió eucarística no és discriminació, sinó expressió d'una situació objectiva d'ordre eclesial.

Els divorciats tornats a casar, encara que no poden rebre l'Eucaristia, no estan exclosos de la comunió eclesial ni l'Església els oblida en la seva atenció pastoral. «No es considerin separats de l'Església, podent i fins i tot devent, com a batejats, participar en la seva vida. Se'ls exhorta a escoltar la paraula de Déu, a freqüentar el sacrifici de la missa, a perseverar en l'oració, a incrementar les obres de caritat i les iniciatives de la comunitat a favor de la justícia, a educar els fills en la fe cristiana, a cultivar l'esperit i les obres de penitència per implorar d'aquesta manera, dia a dia, la gràcia de Déu. Que l'Església pregui per ells, els animi, es presenti com a mare misericordiosa, i així els sostingui en la fe i l'esperança» (*Familiaris Consortio*, n. 84). La participació en la vida de l'Església no es redueix a la recepció de l'Eucaristia.

En aquesta Carta, com en altres documents esmentats en ella, s'afirma que l'Església ha de ser alhora fidel a la veritat cristiana i exercitar la misericòrdia; perseverar en la veritat no s'esdevé a costes de la misericòrdia, ni viceversa. L'Església «ha de professar la pròpia fidelitat a Crist i a la seva veritat com a condició i mesura d'un autèntic amor matern també vers els divorciats tornats a casar» (*Direttorio di Pastorale*, n. 213). L'Església aprèn de Jesús tant l'«Evangeli» de la veritat com l'«Evangeli» de la misericòrdia. El servei de l'Església no pot consistir a rebaixar les condicions evangèliques de la conversió. Si l'Església no recordés la veritat rebuda de Jesucrist, «el Testimoni fidel» (Apoc 1, 5), renunciaria a invitar a la santedat. La veritat cristiana sobre el matrimoni indissoluble ens remeta la gràcia de Déu, sense la qual l'home no pot salvar-se (cfr. Mc 10, 1ss i paral·lels).

La no admissió dels divorciats tornats a casar en la Comunió Eucarística és com una invitació permanent a la conversió.

Monsenyor Ricardo Blázquez és bisbe de Palència i president de la Comissió per a la Doctrina de la Fe

Director: Manuel Valls i Serra
Director adjunt: Jaume Planas i Pahissa

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció i col·laboradors: Joan Carrera Planas; Núria Albert; Montserrat Albert; Josep M. Aragonés; Jordi Bassas; Pilarín Bayés; Pietat Campmajó; Oriol Camps; Pere Campàs; Salvador Cardús; Miquel Àngel Codina; Rosa Collé; Guillem Farré; Francesc Gamissans; Núria Giral; Joan Guiteras; Jordi Jorba; Pau López; Enric Graupera; Jaume Mora; Antoni Munné; Francesc Nicolau; Núria Oriol; Albert Pera; Tomàs Puntí; Joan Salvador; Pere Tena; David Vidal; Pere Vives; Miquel Estradé; Francesc d'A. Picas; Pere Saumell.

Corresponsals: Leonard Santacana, CERVERA; Carme Frigola, FIGUERES; M. Caballé, GIRONA; Josep Nadal, IGUALADA; Jaume Montaña, LLEIDA; Enric Badosa, ROSES; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA;

Norbert Miracle, TORREDEMBARRA; Joaquim Blanch, TORTOSA; Enric Benavent, VILANOVA I LA GELTRÚ; Antonio Gil, ANDALUSIA I SUD D'ESPANYA; Glòria Carrizosa i Guillem Farré, BARCELONA; Maria del Pilar Brault, FRANÇA.
Disseny: Josep Samper i Aledo. Compaginació: Carlos Aguado.
Redacció, administració, publicitat i autoedició:
C/ Puiggarí 5-7, Telèfon: 490 59 88, Fax 490 20 35 - 08014 BARCELONA.
Impressora: Publiograf, S. A. L. Passatge Valeri Serra, 30,
Tels. 454 16 30 / 17 77 BARCELONA. D.L. B.14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.100 Ptes.
Resta d'Europa: 19.604 Ptes. □ Amèrica: 24.804 Ptes. □ Àfrica: 24.804 Ptes.
□ Àsia: 35.724 Ptes. i Oceania: 35.724 Ptes

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona
Fundadors i membres honoraris del patronat:

Mn. Joan E. Jarque i Jutjar i Mn. Francesc Málgoza i Riera

President: L'Arquebisbe de Barcelona, Mons. Ricard Me Carles i Gordó

President delegat: Mons. Joan Carrera Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Vice-president executiu: Ricard Foraster i Ruiz

Patrons: Josep-Rafael Carreras, Ramon Casals, Antoni Bascompte; Gaspar Vilarrúbies, Pere Planellas, Pere Fàbregues, Marcel·lí Coromines, mossèn Joan Pujol i mossèn Manuel Valls

Secretari: Jaume Planas

Gerent: Jaume Roig i Torrentgener

Difusió controlada per

MEMBRE DE LA UCIP

◆ A Catalunya manca un programa religiós d'una televisió pública

Sr. Director:

Últimas Preguntas és un programa religiós que s'ocupa de temes d'actualitat i fa anys que s'emet per TV2.

Com qualsevol altre programa figura en la programació setmanal publicada a la premsa i al Teletexto.

Però a Catalunya des de l'any passat i per causa de la desconexió, el seu horari és ocupat per un altre programa «135 escons», amb la particularitat que queda desplaçat en la seva emissió a una hora que gairebé mai no coincideix amb l'anunciada i que sempre es a l'imprevisible inici de les emissions del dissabte de TV2 Catalunya. Com sigui que abans de les vuit del matí difícilment és té abast a la programació de TV dels diaris, el resultat és que a Catalunya s'impedeix l'accés a un programa religiós d'una Televisió pública.

JAUME MIRÓ I VIDAL
Lleida

◆ El Buró Internacional de la Infància a Catalunya

Sr. Director:

Al número de Catalunya Cristiana del 27 d'octubre proppassat, s'hi publica un reportatge sobre l'Oficina Internacional Catòlica de la Infància (BICE, «Bureau International Catholique de l'Enfance»). Reflecteix força bé, al nostre entendre, l'origen, l'acció i les preocupacions actuals d'aquesta prestigiosa organització internacional no governamental catòlica.

La Comissió de la Infància de Justícia i Pau és el membre actiu del BICE a Catalunya

—i, de fet, al l'Estat espanyol—, i forma part del seu Consell.

Qualsevol persona interessada a rebre informació complementària o més detallada sobre el BICE i les seves activitats, pot dirigir-se a la Comissió de la Infància, c/ Rivadeneira, 6, 10è - 08002 Barcelona, tel. 317 61 77. Restem a la seva disposició.

JORDI COTS I MONER
Secretari
Barcelona

◆ Treballar per al Senyor fins a l'esgotament

Sr. Director:

En ocasió d'un esgotament físic, degut al treball intens de missioner, m'he fet aquesta reflexió: Però si Jesucrist m'ha passat al davant! Ell ens ha estimat fins a lliurar per a nosaltres, els Homes, fins l'última Gota de la seva Sang, a través del seu Cor traspassat!!! S'esgotà per tots nosaltres!!!

Recordo aquell Sacerdot fervorós que un dia em deia: «En ordenar-me capellà, em vaig proposar una sola cosa: treballar per al Senyor... fins a l'esgotament... I ho he fet»!

Ell —el Senyor— ens ha estimat fins a l'extrem... S'ha pres molt seriosament l'Amor... Fins a l'esgotament... Ell passà al davant!

Senyor... us ofereixo, doncs, aquest esgotament meu. I us demano que m'accepteu, com a prova del meu gran amor a Vós... I als homes, per Vós!

Oh Maria, des del peu de la Creu, ensenyeu-me a estimar de veritat, fins a la generositat total!

MN. JORDI CARRERA
Banyoles

◆ En pro dels futurs bisbats

Sr. Director:

Agraeixo la contestació que em dedica el senyor Josep Pons i Vives, a C.C., núm. 787. No cal dir que resto admirat pel seu legítim entusiasme en pro dels «futurs bisbats».

Potsèr es tracta d'un lapsus de la revista, però el Sr. Josep Pons i Vives no és d'Arenys de Mar, com s'hi diu. Que consti que no em sabia greu que ho fos. Tot al contrari. Però ho remarco per tal d'evitar confusions. Precisament el Director de l'Arxiu Històric Fidel Fita d'Arenys és el reconegut historiador Josep M. Pons i Guri, que dit sigui de pas, és un clar defensor de la nostra pertinença a Girona.

Sigui com sigui, segueixo opinant que el retoc dels límits de les diòcesis catalanes és més difícil del que d'antuvi pot semblar. Fa poc, un savi eclesiàstic argumentava que cal tenir en compte «una llarga història, uns costums, un tarannà i altres elements que fan que s'assembli més a una família, en la qual primen més els lligams humans que els mètodes d'empresa».

Sobre aquest assumpte, crec que, ara per ara, el més prudent és no aventurar profecies.

JOSEP MONTMANY I VIDAL
Arenys de Mar

◆ Un te espiritual

Sr. Director:

Era una de les meves sis germanes —la segona— i tres lustres ens separaven cronològicament, el que no suposava, molt al contrari, un allunyament generacional. Padrina i Mestra, en el més ampli sentit pedagògic, a la mort de la mare i després del pare, havia conservat el lideratge parel·la de la família, i la casa.

Influenciada per la vella tradició de les

famílies benestants barcelonines, que en les seves targetes indicaven el dia de visita en el qual la porta de la casa s'obria per «rebre», la meua germana instituí, fa dècades, el costum d'oferir un te, cada dimarts a la tarda. La seva formació molt influenciada pels costums anglesos i americans, per haver-hi viscut alguns anys, li feia centrar aquestes reunions dels dimarts sota el simbòlic «five o'clock tea».

De fet, però, per a molts barcelonins i barcelonines, el «te dels dimarts» de la Montserrat Garriga s'havia institucionalitzat, com una clàssica manifestació del civisme barceloní.

Pels qui hi assistíem habitualment, aquells dimarts tenien una molt peculiar manera d'omplir la capvesprada. Ens hi havíem acostumat tant, que no podíem intuir que un dia finalitzarien. I això succeí. El segon dimarts d'aquest mes de març celebràrem l'últim te de la «Montse»: ella però ja no hi era. En el seu silló preferit, tristament buit, solament unes flors boscanes, recordant l'ésser estimat desaparegut, el cos del qual ha estat lliurat a la Facultat d'Anatomia de la Universitat de Barcelona. La seva ànima, però, omplia la sala en què familiars i amics havíem decidit reunir-nos per pregar.

Aquest cop, qui ens obsequiava amb un refrigeri espiritual era Mn. Francesc Vergés, que presidia una extraordinària celebració eucarística, servint-se de la taula del despatx d'advocat del qui fou Diputat i Senador per la Seu d'Urgell i Barcelona: Joan Garriga-Massó (1871-1956).

Jo crec que aquest últim te —espiritual— reafirmava la vertent pietosa d'uns barcelonins que feien patent aquella frase tan tòpica però tan profunda del Doctor Torras i Bages: Catalunya serà cristiana o no serà; i en aquest sentit es complien les seves últimes voluntats de Fe amb Déu i amor a Catalunya.

JORDI GARRIGA
Barcelona

RETALLS

LA VERDAD. Semanario de la Iglesia en Navarra (5-XI-94)

Als fidels de pobles petits que «no tenen rector» resident

Us escriu un sacerdot que, sense viure a cap poble, atén tres petites parròquies, en qualitat de rector. Viu a Pamplona, on ajuda en una parròquia de la ciutat els dies laborables, i destina els seus caps de setmana a celebrar amb els seus feligresos «el dia del Senyor». Naturalment, està a la seva disposició sempre que el moment ho requereix: malalts i funerals, catequisis i celebracions.

I ho fa durant la tarda d'aquest diumenge en el qual hem celebrat «el dia de la Diòcesi». Acaba de comptar el que han volgut aportar per fer possible la vida de l'Església a Navarra, també als pobles petits, segons ha intentat explicar breument en la seva homília: que, si ens interessa la vida cristiana, tots hem de col·laborar per tal que l'Administració Dio-

cesana pugui fer front a la seva obligació d'aconseguir els recursos necessaris per a les nòmines dels sacerdots, la locomoció perquè puguin arribar a tots els racons de la nostra terra, el finançament de la construcció dels edificis parroquials per als nous barris, l'ajuda de la diòcesi per a la reparació i rehabilitació de tants sostres i tantes construccions velles, les despeses d'organització i propaganda dels moviments apostòlics diocesans, etc., etc.

Bé, doncs, com deia, acaba de comptar les col·lectes de les seves tres parròquies en aquest «dia d'ajuda econòmica a l'Església Diocesana». I s'ha quedat trist i una mica humiliat i ha decidit posar-se a escriure per explicar per què. En realitat, la quantitat total que ha sortit entre les tres parròquies no ha estat tan petita. Fins i tot diria que, pel que solen ser les col·lectes dominicals, ha estat molt superior, naturalment. Però, aquesta quantitat, suma total del que s'ha obtingut en les tres parròquies, podria despistar força. Perquè...

—Hi ha hagut un sol sobre que contenia una quantitat important, aproximadament una tercera part de tot el que s'ha recaptat, i per tant, com que són par-

ròquies molt petites, correspon bastant més per habitant, que, en la major part, no han estat tan generosos.

—Un grup de cinc sobres ha aportat cinc mil cada un. Altres cinc sobres entre cinc mil i mil. Set, contenien mil cada un. I finalment, altres set, monedes.

—És interessant constatar, i fer-ho sense por d'equivocar-se, que la importància de l'aportació no és proporcional al nivell econòmic. O sigui, que hi ha famílies que se sap que compten amb recursos no petits i aporten bastant menys que altres —diríem per entendre'ns— més pobres, sense que cap, és clar, sigui de potentats ni a cap li manqui el necessari i molt del convenient.

—Els tres pobles tenen capacitats econòmiques semblants, però un, tanmateix, és molt més generós. En la col·lecta s'han recollit proporcionalment molts més sobres i, en general, contenint major aportació.

Aquesta és la realitat que l'ha entristit i fa que se senti fins i tot una mica humiliat. Per a bé o per a mal, el nivell d'estima de quelcom es mesura per allò que s'està disposat a donar-li. Estimaran tan poc el paper del sacerdot que

celebra cada setmana l'Eucaristia amb ells, per valorar-lo amb aquesta petita quantitat que han lliurat? ¿O serà la seva presència en concret la que no convenç els feligresos?

Quan el nivell de vida d'aquests pobles és elevat i, gràcies a Déu totes les famílies compten amb cases ben instal·lades i electrodomèstics i cotxes (en plural) i què és el que no regalen als seus nens, etc..., que tot el que aprecien el capellà i el que de fet aporten perquè no els manqui l'Eucaristia cada diumenge siguin, a l'any, aquestes quantitats que he al·ludit...

Al sacerdot que va als vostres pobles perquè és el vostre rector, ja ho sabeu, no li regalen la gasolina, ni li paguen el cotxe, ni les avaries. Per aquesta despesa, és a dir, perquè pugui visitar-vos i celebrar amb vosaltres l'Eucaristia cada cap de setmana, aquest any passat, l'Administració Diocesana ha lliurat al qui escriu, pagant les despeses de locomoció, la quantitat de sis mil pessetes cada mes, o sigui, setanta-dues mil pessetes per any. Doncs bé, comptant tots els sobres lliurats i el que hi havia al platet, la suma total del que es va recollir «el dia

de la Diòcesi» entre les tres parròquies, justament compensa a la Administració Diocesana pel que ha pagat en concepte de locomoció perquè aquest rector serveixi els diumenges els seus pobles. Però, a més, ha de viure. ¿I quant contribueixen per a la seva nòmina? ¿I per què la Diòcesi que així els atén, puguin atendre també altres necessitats urgents i importants?, ¿quant?

Certament que no m'he fet capellà per assegurar-me la vida. Si hagués estat així, ¡quina equivocació! Però continuo essent una persona humana amb les necessitats que li són pròpies i aquestes, avui i sempre, es tradueixen en recursos econòmics. Tampoc la Diòcesi és una organització financera que cerqui crear riquesa, fer diners. Tota l'administració a l'Església està al servei del fi de l'Església que no és altre que fer possible que continuï la presència de l'evangeli i la vida segons l'esperit de Crist en el món. Però és una organització humana i, per això, necessita mitjans econòmics per continuar existint. ¿Se'ls volem proporcionar?

NOTA: Mantenim l'anonimat de l'autor a petició pròpia.

VATICÀ

Fundadora de les Dominiques de la Presentació

Beatificació de Marie Poussepin

ROMA.— El Sant Pare beatificarà, el proper diumenge 20 de novembre, a Roma la fundadora de les Germanes de la Caritat Dominiques de la Presentació de la Santíssima Verge, Marie Poussepin.

Segons la Superiora Provincial a Espanya, sor Carmen Solé, la Beatificació se celebrarà «en un moment clau per a la Congregació, ja que abans tindrà lloc el 50è capítol general en el qual s'escollirà la nova superiora general».

La tasca apostòlica de les Dominiques de la Presentació s'estén per Amèrica, Àfrica, Àsia i Europa, en un total de 34 països. El seu treball es desenvolupa a les escoles, universitats, centres de promoció i hospitals.

Col·laboren en obres socials, com catequesi a parròquies, atenció de gent gran, de droga-addictes, etc.

La fundadora, Marie Poussepin, va néixer a Dourdan (França) el 1653, i va fundar la Comunitat en el seu país natal el 1696.

La Congregació es va establir a Catalunya el 1867.

Amb Poussepin seran beatificats el religiós dominic, Hyacinthe Marie Cormier, la religiosa dominica de clausura, Agnès de Langeac, fra Claudio Granzotto, franciscà i Soeur Eugénie Joubert, religiosa de la Santa Família i del Sagrat Cor.

● P.E.

● E.P.

FILTRANT LA NOTÍCIA

Ronald Reagan i Déu

Pocs polítics europeus —caps d'estat, presidents de govern— en caure en una malaltia greu i irreversible han manifestat les seves conviccions religioses, si és que les tenien. Molts han mort sense que l'opinió pública s'hagi assabentat del seu estat d'ànim en la fase terminal.

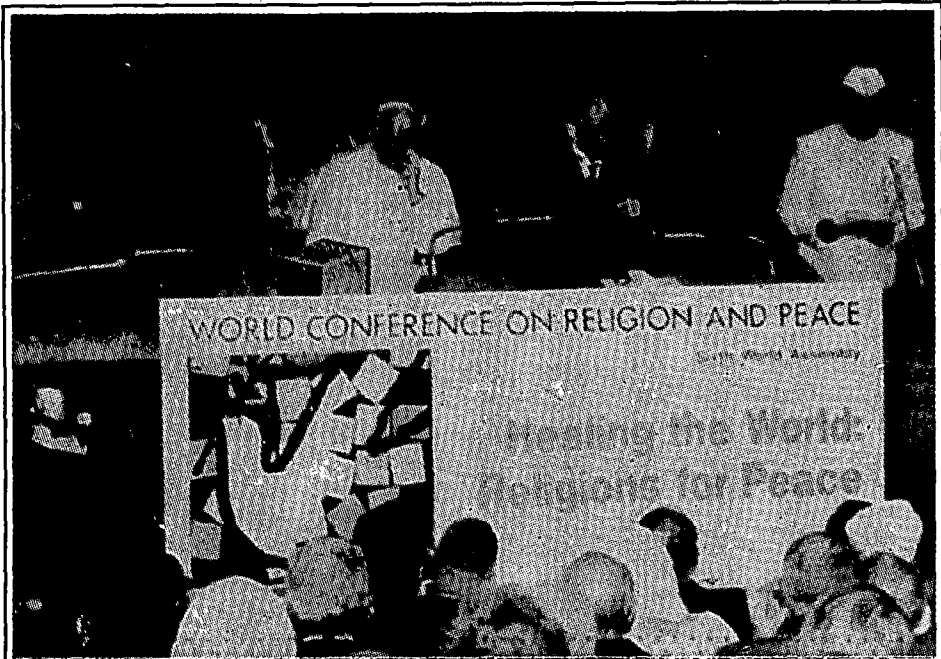
És sorprenent, però cert, que no sol ser així en alguns presidents dels Estats Units. Darrerament tenim el cas de Ronald Reagan. En una missiva commovedora adreçada als seus compatriotes, l'ex-president ha revelat la malaltia que sofreix.

Escrita la carta amb pols ferm, Reagan confessa que «comença un camí cap el capvespre de la vida», arran del diagnòstic de la malaltia de Alzheimer, una degeneració del sistema nerviós central que es manifesta en crescudes pèrdues de memòria, desorientació, dificultat en la parla, etc. El qui fou el primer mandatari del país més poderós del món, que avui té 83 anys, assenyala que amb la seva esposa, Nancy, s'animaren a revelar la malaltia amb l'intent i l'esperança de «confortar els individus que la pateixen i recomanar paciència en els seus familiars».

La caligrafia de la carta només es torna tremolosa quan Reagan, emocionat, es refereix al moment «en què Déu em cridà a casa seva», però es recupera cap al final quan assegura que «per Amèrica sempre hi haurà una albada lluminosa que va davant». Reagan, antic actor de Hollywood i gran comunicador ha estat sempre el mateix. «Geni i figura fins la sepultura».

L'ex-president havia estat sempre un home de salut forta, que ha sobreviscut després d'un tret al pit l'any 1981 i de dos càncers, un al colòn i l'altre de pell. Ara, però, és conscient d'una malaltia progressiva, en la qual perdrà la memòria dels éssers més estimats i d'ell mateix. Vol acomiadar-se amb una gran confiança en Déu. En la seva carta pública i última hi ha expressions com, «quan el Senyor em cridà a casa seva», «durant els anys que Déu m'ha donat de vida». I acaba, adreçant-se als americans dient: «que Déu us beneeixi sempre».

■ Francesc Gamissans

Una vegada més Joan Pau II ha mostrat la seva voluntat de diàleg interreligiós rebent al Vaticà la Conferència Mundial de les Religions per la Pau (WCRP). Vuit anys després de l'assemblea d'Assís, el Papa ha reafirmat el deure de compromís de tots els caps espirituals al servei de la reconciliació. A la fotografia, Joan Pau II amb el cardenal Arinze, president del Consell Pontific per al diàleg interreligiós, i els responsables budista i hinduista

Va tenir lloc per primera vegada al Vaticà

Cimera de religions de tot el món

ROMA.— «Els líders religiosos han de demostrar clarament avui que estan compromesos amb la promoció de la pau, precisament com a conseqüència de les seves creences religioses. La religió no és, ni ha de ser, un pretext de conflictes, especialment quan coincideixen les identitats religioses, culturals i ètniques», digué Joan Pau II en inaugurar la sisena assemblea de la Conferència Mundial de les Religions per la Pau (CMRP). És la primera vegada que es reuneix al Vaticà aquesta organització interreligiosa, que congrega 700 persones de 65 països i 20 religions diferents.

Entre les religions que eren presents a la reunió destaquen l'hebrea, la cristiana, i la musulmana. Hindus, budistes, sintoistes, taoistes, zoroastrians i exponents de les diverses religions indígenes d'Àfrica, Amèrica i Oceania abundaven també entre els convidats que, amb els seus vestits rituals o folklòrics, donaven un color poc habitual.

La VI assemblea del CMRP, entitat reconeguda per l'Organització de les Nacions Unides (ONU), tractà sobre el tema *Tornar la salut al món* i va debatre sobre la recerca d'una ètica comuna a totes les religions; el respecte per l'ambient, com a font de la pau; l'opressió, la discriminació, la injustícia i la pobresa, com a font dels conflictes, i el problema dels infants en els països en guerra.

Durant les reunions, que van acabar l'11 de novembre al llac de Garda, en el nord d'Itàlia, van intervenir el patriarca Bartolomeu de Constantinoble, el metropolita Kiril, del Patriarcat de Moscou. També hi van prendre part en els treballs el director Ahmed Ali, secretari general de la Lliga Mundial Musulmana,

el rabí David Rosen, director per al diàleg religiós de la Lliga Antidifamació, Wesley Ariarajah, sots-secretari general del Consell Mundial de les Esglésies (CMI), i Zao Puchu, president de l'Associació Budista de Xina.

Foren convidats personalitats del món laic, com l'ex-president nord-americà Jimmy Carter, l'ex-primer ministre japonès Yasuhiro Nakasone o el president txec, Václav Havel.

«Em vaig sentir fulminat»

Nikkyo Niwano, fundador del CMRP i de l'associació budista zen Risho Kosei-Kai, recordà els orígens i el significat d'aquesta conferència, que celebrà el 1969 la seva primera assemblea. Niwano recordà davant Joan Pau II com fa 19 anys, durant la quarta sessió del Concili Vaticà II a la qual assistí com invitats, va poder sentir a Pau VI que «els pobles que segueixen unes altres religions han de ser tractats amb respecte, amor i esperança».

«Em vaig sentir fulminat per aquestes paraules», digué el re-

presentant budista, el qual afegí que, després de mantenir consultes amb el papa Montini, amb lord Ramsey, aleshores arquebisbe de Canterbury, i amb Eugene Carson Blake, secretari general del CMI, es va convèncer de la possibilitat de crear el CMRP. «Vam veure que calia que les persones religioses d'arreu del món se seguessin en una mateixa taula per portar la pau al món», explicà Niwano.

La CMRP és un fòrum interreligiós a nivell mundial, reconeguda com una Organització no governamental de les Nacions Unides.

VATICÀ

La Santa Seu estableix relacions oficials amb l'OAP

ROMA.— El Vaticà ha establert relacions oficials, que no són de naturalesa diplomàtica, amb l'Organització per l'Alliberament de Palestina i l'asser Arafat.

En virtut d'aquest reconeixement, l'OAP obrirà una oficina de representació davant la Santa Seu, mentre que el nunci apostòlic a Tunísia serà l'encarregat dels contactes amb els dirigents palestins. Dels sis milions de palestins que viuen tant en els territoris com en altres països (principalment àrabs) s'estima que entre un 3 i un 4 per cent són catòlics. El president de l'Autoritat nacional Palestina i líder de l'OAP, l'asser Arafat, s'ha reunit en tres ocasions amb Joan Pau II, que sempre ha defensat els drets del poble palestí, especialment el de tenir una pàtria. També Arafat havia expressat el seu desig d'establir «relacions fortes entre els palestins i el Papa».

El passat 15 de juny, el Vaticà va establir oficialment relacions diplomàtiques amb Israel i tretze dies més tard l'arquebisbe Andrea Cordeo Lanza di Montezemolo era nomenat nunci en aquell país. (EFE)

El Papa consagrà el santuari de la Mare de Déu de les Llàgrimes de Siracusa

La violència fa plorar Maria

SICÍLIA.— Joan Pau II revelà el diumenge 6 de novembre que durant la postguerra, la imatge de la Verge Negra de Czestochova plorà per les catàstrofes produïdes pel conflicte, l'extermini dels jueus i el triomf a l'Est del comunisme ateu. El Papa consagrà el santuari de la Mare de Déu de les Llàgrimes de Siracusa i va acabar el seu viatge a Sicília on novament ha condemnat la Màfia recordant que els culpables «hauran de respondre davant el judici de Déu».

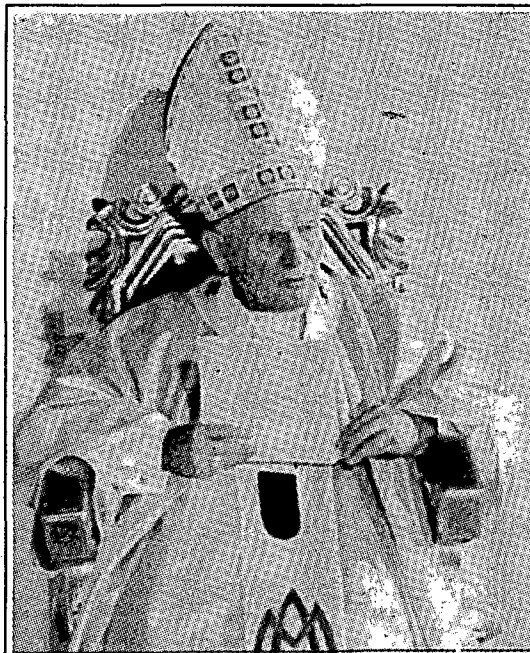
El 29 d'agost de 1953, Antonina Giusto, una noia de Siracusa que esperava un fill va veure que la mare-dedéu de guix que li havien regalat el dia del seu casament estava plorant. El fenomen es va repetir diverses vegades, i una comissió mèdica va poder recollir el líquid i analitzar-lo. El resultat fou que tenia una composició idèntica a les llàgrimes humanes.

El 12 de desembre d'aquell any, els bisbes de Sicília recorregueran oficialment el miracle. La pobra casa d'Antonina —tenia una sola habitació— es convertí en una capella que encara existeix. Es decidí construir un gran santuari, que fou inaugurat el 1968 i que el diumenge passat el Papa consagrà a la Mare de Déu.

Antonina Giusto i el seu fill assistiren a la cerimònia en què el Papa recordà que en les aparicions de la Verge hi ha hagut alguns casos de llagimeig. «Les llàgrimes de Maria —afirmà Joan Pau II— es manifesten en les aparicions amb què Ella, de tant en tant, acompanya l'Església en el seu camí per les vies del món».

«Ella plora aquí, a Siracusa, en acabar la segona guerra mundial. És possible comprendre aquest plor precisament en el marc d'aquells tràgics esdeveniments: l'enorme catàstrofe provocada pel conflicte, l'extermini dels fills i les filles d'Israel, les amenaces a Europa procedents de l'Est, del comunisme declaradament ateu».

Fou aleshores quan el Pontífex cità les llàgrimes de la Verge Negra: «en aquesta època també plora la imatge de la Verge de Czestochowa a Lublin, un fet poc conegut fora de Polònia». El miracle de Siracusa es va difondre moltíssim, i va atreure a molts pelegrins, inclòs el cardenal primat de Polònia, Wyszynski, que va venir al 1957 quan fou posat en llibertat pels comunistes. «Jo mateix, que aleshores era un bisbe jove, vaig venir durant el Concili, i hi vaig poder celebrar la santa missa».

Joan Pau II durant la seva homília (esquerra). Maria Giusto i Angelo Lannuso amb la imatge de la Mare de Déu que va plorar llàgrimes a casa seva, on ara s'aixeca el santuari (dreta)

Les llàgrimes de la Verge, va prosseguir Joan Pau II, «pertanyen a l'ordre dels signes: donen testimoni de la presència de la Mare en l'Església i en el món. Una mare plora quan veu els seus fills amenaçats per algun mal, espiritual o físic. Maria plora participant del plor de Crist. Són llàgrimes de dolor pels que refusen l'amor de Déu, per les famílies trencades o en dificultat, per la joventut amenaçada per la civilització consumista i desorientada, per la violència que tanta sang fa córrer encara, per les incomprensions i els odís que excaven profundes separacions entre els homes i els pobles».

A la tarda, va tenir una trobada amb els infants de Siracusa, als quals digué que han d'usar les armes de Jesús —la pregària, el perdó i el sacrifici— «i no els ganivets i pistoles que veieu a la televisió i que a voltes, malauradament, s'utilitzen en la realitat». A darrera hora de la tarda va tornar cap a Roma.

■ M.C.

José Agustín Orbegozo, reelegit per un període de sis anys

Un espanyol, general dels Passionistes

ROMA.— L'espanyol José Agustín Orbegozo Jauregui ha estat reelegit per a un nou període de sis anys Superior General dels Passionistes en el Capítol General que s'han celebrat del 3 al 30 d'octubre sota el lema «La passió de Jesús i la passió de l'home. Quin és el missatge de Sant Pau de la Creu i la resposta passionista avui». Els 106 capitulars foren rebuts en una audiència pel Papa.

El P. José Agustín Orbegozo també ha estat Provincial dels Passionistes a Guipúscoa, el seu lloc de naixement. Ingressà a la Congregació de la Passió el 1954 i fou ordenat sacerdot el 1960. És llicenciat en Teologia i Bíblia; Professor de Sagrada Escripura en el Teologat d'Urretxu, Guipúscoa; a la Facultat de Bilbao i al Seminari de Sant Sebastià, i Membre de l'Equip traductor de la Bíblia a l'euskara i de la Litúrgia de las Hores.

Segons ha manifestat en diverses ocasions la seva filosofia es basa en «el deure d'estar compromès amb els crucificats d'avui». (SIC)

PINZELLADES

Nadal cada dia

Els que només saben viure els dies grans, perden la majoria de la vida, ja que els dies grans són pocs. Els que només viuen la litúrgia de Nadal i de Pasqua, s'empobreixen molt, perquè no posen atenció en els ordinaris, que són la majoria.

¿No ens desitja bon Nadal?, digueren els alumnes al professor. El professor va mirar el calendari, va veure que era dijous i digué: Prefereixo desitjar-vos un bon dijous. Davant l'estranyesa dels alumnes, el professor s'explicà: Són milions els qui gaudiran el dia de Nadal, però no del dia d'avui. Per això el seu goig és efímer. Però els que sàpiguen gaudir del dia d'avui, viuran millor el Nadal. Més encara, per aquells que aprenguin a gaudir l'avui; tots els dies són Nadal.

■ Justo López Melús

Així ho expressen diversos bisbes d'Espanya

Els cristians han de donar suport al 0'7%

CIUDAD REAL.— El bisbe de la diòcesi, monsenyor Rafael Torija, s'adhereix a través de la seva última carta dominical a la campanya de 0'7%, que, segons el prelat, «pretén suscitar un moviment de solidaritat tan fort en amplis sectors de la societat que obligui els governs dels Estats més rics a dedicar una mínima part del seu Producte Interior Brut (P.I.B.) a l'ajuda al desenvolupament socio-econòmic-cultural dels països subdesenvolupats».

Monsenyor Torija és contundent en afirmar que les ajudes esporàdiques no són suficients. «Aquestes ajudes —promogudes per organitzacions no governamentals— han de continuar i fins i tot incrementar-se, però no són suficients. És necessari comptar amb ajuts més quantiosos, i que no s'orientin només a solucions immediates. Cal promoure el desenvolupament dels pobles sencers».

«Els cristians —afirma— hem de donar suport al moviment del 0'7%, per motius de solidaritat fraterna amb els més pobres del món». «Els cristians pensem que els béns de la terra han estat creats per Déu i posats a disposició de l'home, per tal que amb ells tots puguem desenvolupar les capacitats que Ell mateix ha posat en el nostre ésser».

Una altra de les raons que exposa el bisbe de Ciudad Real és que «acudir a la solució d'aquest problema és de justícia, de solidaritat i de respecte. Per últim, proposa un estil de vida més auster que ens permeti compartir no solament el que ens sobri, sinó també els que ens sembla necessari».

També el bisbe de Segovia, monsenyor Antonio Palenzuela, com altres prelats espanyols, dona suport a la campanya del 0'7% que reclamen els joves segovians. «Molts espanyols —afirma— demanem que en discutir i aprovar els pressupostos de l'Estat es tingui en compte el compromís adquirit fa uns anys a l'ONU pels països industrialitzats de destinar el 0'7% del seu Producte Interior Brut a treure de la fam, la misèria i la mort en què estan estancats tants pobles de la terra».

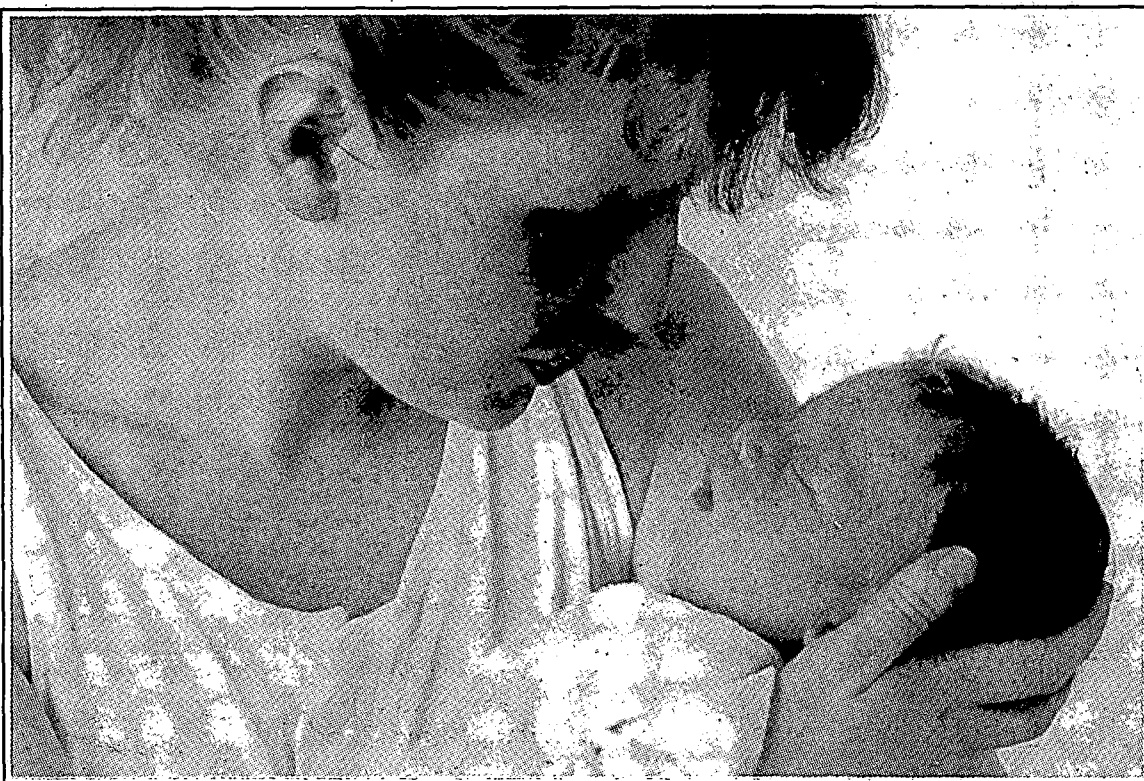
El prelat manifestà la seva satisfacció per la sensibilitat de molts joves davant d'aquestes preocupacions. Però es lamenta que altres portin una vida despreocupada, frívola i esclava del consumisme, com a fruit «de la demolició de tot valor moral i religiós a Occident i, també, a Espanya». Finalment, lloa la tasca dels missioners i de les persones que lliuren la seva vida i el seu treball al servei dels pobles que pateixen.

Per la seva banda el bisbe d'Osca, monsenyor Javier Osés, també dona suport al compromís de la Plataforma. «Per fi —indica— està encenent la llum un grup d'homes i dones, molt conscients de la terrible injustícia amb el Tercer Món».

El prelat explica que és un moviment tan singular que està marcant història. «Encara que en la Plataforma hi hagi persones que no siguin creients, totes elles compleixen la veritat del manament cristià: estimar amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tota la ment, amb tot el seu ésser».

Monsenyor Javier Osés recorda que per defensar aquests drets es troben persones que se senten vinculades per una causa comuna que no admet ombra de sospita: salvar la vida dels més pobres i empobrits de la terra.

Monsenyor Osés dona resposta a la pregunta que es fan algunes persones sobre per què ajudar fora de casa quan entre nosaltres hi ha tantíssims marginats i parats. Indica que, malgrat les nostres gravíssimes necessitats, els del Tercer Món estan en incomparable pitjor situació. «Nosaltres sempre podem menjar alguna cosa, tenim assegurat l'hospital i el remei medicinal urgent. Els pobres del Tercer Món manquen de tot, les seves propietats són la fam, les malalties i la mort». (SIC)

Segons el científic Abrisqueta a la «Jornada sobre la Vida Humana»

«La vida comença en el moment de la fecundació»

MADRID.— «Cap científic no dubtaria a respondre que la vida humana comença en el moment de la fecundació», afirma el franciscà José Antonio Abrisqueta, biòleg del Departament de Fisiopatologia i Genètica Molecular humana del Centre d'Investigacions Biològiques (CSIC) de Madrid, durant la «Jornada d'Estudi sobre la Vida Humana» celebrada en la Conferència Episcopal, el passat 26 d'octubre. En ella s'ha tractat dels aspectes biològics, sociològics, mèdics i psicològics.

El professor José Antonio Abrisqueta assenyala que l'embrió ja és diferent de la mare i serà únic i irrepetible, fins i tot en els bessons monocigòtics. Abrisqueta va explicar en la seva conferència el desenvolupament de l'embrió humà, que s'inicia amb la unió dels gamets. Matisa que el procés d'individualització de la vida humana es va assolint paulatinament, com pot passar en qualsevol altre procés de canvi, «encara que l'existència d'aquesta realitat no pot explicar-se sense presuposar l'anterior».

Per altra part, el sociòleg Rafael López Pintor va afirmar que amb la llei que es pretén aprovar l'avortament tindrà a Espanya una acceptabilitat social progressiva. «En societats religiosament sensibles, l'avortament se situa a la frontera amb la tolerància. La gent que pensa que l'avortament mata una vida humana no pot negociar sobre això».

També va intervenir l'obstetra i ginecòleg de la Universitat Autònoma de Madrid, Antonio Usandizaga, el qual al·legà objecte de consciència davant la pràctica de l'avortament. «L'ampliació dels límits de la llei vigent suposa el pas decisiu vers l'avortament lliure», indica. Segons Usandizaga el 95% dels 40.000 avortaments anuals es practiquen per suposats danys a la salut psíquica o mental de

l'embarassada. «La trivialització del tema no protegeix el qui ho necessita, el no nascut».

Per finalitzar, va oferir la seva opinió una dona, la mèdico-sexòloga Mercedes Rodríguez, de l'Escola d'Infermeria de la Universitat Pontifícia de Salamanca, la qual va deixar clar que «l'única via per lluitar contra l'avortament és una educació sexual des de l'adolescència». (SIC)

EXERCICIS ESPIRITUALS PER A JOVES

Del 26 al 31 de desembre a la Casa d'Espiritualitat de

EL MIRACLE

La solitud acollidora de la natura. La pregària personal i compartida. La contemplació de l'Evangeli. La guia d'una mà amiga...

T'ajudaran a percebre el batec de l'Esperit i la invitació de Jesús a seguir-lo, per a estar amb Ell i per anunciar la seva Bona Notícia.

«El Mestre és aquí i et crida» (Jo 11,28)

* Serà company de camí el missioner claretà Josep Villarrubias

* Comencen a les 8 del vespre del dilluns 26 i acaben a les 9 del matí del dissabte 31.

Per informació i inscripcions:

CASA D'ESPIRITUALITAT. Tel. (973) 48 00 45

INTERNACIONAL

Una dona, Secretària general del Consell de les Esglésies de Sud-àfrica

JOHANNESBURG (SUD-ÀFRICA).— Una dona de 61 anys d'edat, Brigalia Bam, ha estat nomenada Secretària general del Consell, de les Esglésies de Sud-àfrica. Fins ara ha estat presidenta de la Fundació per al desenvolupament de les dones sud-africanes, coordinadora del departament sobre Drets Humans, i responsable del Secretariat per a Àfrica de la Unió per a l'alimentació i la solidaritat dels treballadors. L'anterior govern de Sud-àfrica li havia retirat el passaport i li havia posat en residència vigilada. (OFIM)

Deportació d'uns 50.000 sudanesos del sud del país

KHARTUM (SUDAN).— Només en quinze dies, uns 50.000 sudanesos de les regions del sud del país, cristians en la seva majoria, que havien anat a la capital buscant refugi, han estat traslladats, de nit i sense avís previ, a zones desèrtiques de la nació. La guerra civil entre el Nord i el Sud del país s'allarga des de ja fa onze anys. (OFIM)

Premi a un bisbe missioner del Sudan

MADRID.— El bisbe de Torit, al Sudan meridional, monsenyor Paride Taban, ha estat guardonat amb el *Premi a la Fraternitat*, instituït per la revista *Mundo Negro*. En l'acta de consessió del Premi es destaca la dedicació del bisbe, fins i tot amb risc de la seva vida, a la causa de les poblacions negres, cristianes i animistes, que viuen al sud del Sudan i que des del 1983 són víctimes de la guerra civil motivada per la decisió de les autoritats de Khartum d'imposar, a tot el país la Llei Islàmica. La contesa, que encara continua, ha causat gairebé un milió de morts i més de quatre milions de desplaçats. (OFIM)

Jerzy Popieluszko

La memòria d'un màrtir

Fa deu anys, a Polònia, el pare Popieluszko fou assassinat. Però no s'ha destruït un símbol. Joan Pau II va pregar sobre la seva tomba el 13 de juny de 1987.

Ja fa deu anys! Era «el temps dels assassins», comentava amb una fórmula de xoc el cardenal Lustiger. A la molt catòlica Polònia, un sacerdot de 37 anys acabava de ser torturat i llençat a les aigües del Vístula. L'ona de xoc provocada per aquest crim amenaçava el règim descobrint que un màrtir fa més nosa que un home viu.

¿Què tenia de perillós aquest sacerdot que calia emmordassar definitivament? Era un senzill fill de camperols que va adoptar la divisa del seu compatriota Maximilià Kolbe: «Per ser homes lliures, hem de viure en la veritat.» Durant el període «legal» del sindicat Solidarnosc, vicari a les fàbriques d'acer de Huta Warszawa, prop de la capital polonesa, organitzava debats sobre l'ensenyament social de l'Església. Va celebrar la primera missa dels vaguistes l'any 1980. Després de la proclamació de l'estat de guerra el 13 de desembre del 1981, i des del febrer de 1982, institueix en la seva església de Sant Estanislau de Varsòvia una «missa per la pàtria». Cada darrer diumenge del mes, 10.000 a 15.000 persones hi acuden a escalfar-se el cor, pregar pels presoners polítics, escoltar el fràgil orador denunciar la mentida, l'opressió.

Per un poder que es manté per la por, aquest sacerdot que predica la llibertat de consciència esdevé insuportable. Convocat catorze vegades per la policia, calumniat, inculpat d'«abús del sacerdoci», posat en guàrdia pels seus superiors, «Jerzy» no cedeix. Detingut el 19 d'octubre per tres funcionaris del ministeri de l'Interior, se'l trobarà violentament mutilat.

Esdevingut sant a Polònia

Un procés condemna els autors directes a presó, però les penes són molt reduïdes. I, pel passat agost, ara que Polònia ha sortit del comunisme, que els ideals de Solidarnosc no la fan vibrar i que l'Església ha reprès la vida normal, els pressumptes autors, dos generals de l'ex-policia política, han estat absolts per «manca de proves»!...

El màrtir de la veritat, ¿haurà mort per a res? Això seria oblidar els milions de persones que vénen pelegrinant per visitar la seva tomba. Esdevingut sant en el seu país és un exemple per a tot el món. L'any 1988, Agnieszka Holland, explicà la seva història amb el film *El complot*, amb Christophe Lambert. Les seves homilies han estat publicades. D'altra banda, una de les seves frases ressona estranyament en aquest aniversari: «la idea que cal prendre les armes per mantenir-se està condemnada a desaparèixer.» I si els seus assassins han estat posats en llibertat, això que Popieluszko encarnava roman immortal...

(Pèlerin)

Els bisbes indis defensen els més pobres

BANGALOR (ÍNDIA).— La Conferència Episcopal de la Índia, reunida en aquesta ciutat, ha demanat al Govern que posi fi a la discriminació dels ciutadans per motius religiosos i que procuri imposar la llei contra els desordres públics. Amb aquesta doble petició els bisbes protesten contra l'assassinat de tres sacerdots i un seminarista, morts el passat 1 de setembre a la localitat de Ootacamund, a l'Estat de Tamil Nadu. Protesten, a més, pel fet que als ciutadans que es fan cristians se'ls privi dels beneficis legals reconeguts als altres. (OFIM)

El Domund ajuda tots els anys a Rwanda

ROMA.— Prop de dos mil cinc-cents milions de pessetes s'eleva la quantitat que les Obres Missionals Pontifícies han enviat com ajuda a Rwanda des de 1988 fins al moment present. S'inclou en aquesta suma el lliurament de 260 milions de dòlars com ajut d'emergència en la dramàtica situació actual d'aquest país africà. La major part d'aquestes ajudes han estat facilitades per la col·lecta del DOMUND de cada any. Missioners i missioneres treballen a Rwanda des de començaments d'aquest segle. En molts llocs hauran de recomençar de zero per la terrible destrucció que la guerra ha causat a escoles, dispensaris, hospitals, catequesis, seminaris, temples i capelles. Només en una de les nou diòcesis del país, els mals soferts pugen a quatre milions de dòlars, segons càlculs dels experts enviats per la Santa Seu a Rwanda. (OFIM)

Nou Institut filosòfic

ADDIS ABEBA (ETIÒPIA).— L'Església catòlica d'Etiòpia fa un pas més vers la seva autonomia amb la recent inauguració

d'un nou Centre d'ensenyaments filosòfics per als candidats al sacerdoci. L'Institut, que és dirigit pels Germans Menors Caputxins, compta actualment amb 185 estudiants, dels quals 86 són aspirants a religiosos (4 de la Consolata, 14 combonians, 32 llateristes i 36 caputxins). Els candidats a sacerdots diocesans també són cada vegada més nombrosos. La diòcesi d'Addis Abeba ordenà recentment 15 nous sacerdots, la d'Awasa a 7, la de Meki a 3, la de Nkemete a 7 i la de Soddo a 4. A la foto, seminaristes d'Addis Abeba.

(M.N.)

Premi ecumènic per al millor sermó

LONDRES.— El diari *The Times*, en col·laboració amb el Col·legi de Predicadors, fúe pública la convocatòria d'un premi nacional, el de *Predicador de l'Any*, que distingirà el millor d'entre els trenta mil sermons que es pronuncien durant el culte a les Esglésies d'Anglaterra, convocatòria que haurà de presentar-se a l'arquebisbe de Canterbury, George Carey, aquest mes, en el palau de Lambeth.

Es tracta d'un premi ecumènic: no només destinat als anglicans, sinó a totes les confessions cristianes. Podran ser-ne acreedors tots els sacerdots i pastors ordenats que tinguin accés regular, a les predicacions parroquials. Se n'elegiran cent, dels quals se'n farà una selecció de sis finalistes, els quals hauran de ser jutjats per un jurat.

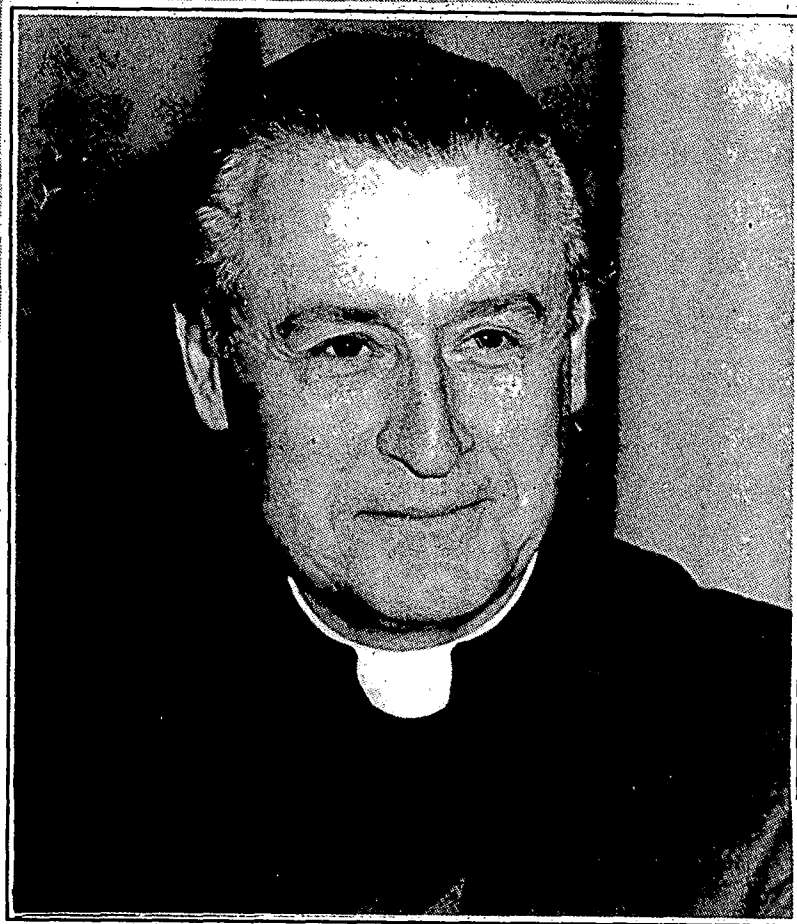
(APIC)

VIATGES I PELEGRINATGES DE L'ASSOCIACIÓ D'AMICS
DE CATALUNYA CRISTIANA

26 de novembre

A Roma amb el nou cardenal de Catalunya

**Viatges: dies 25 al 27 de novembre
de 1994 amb avió i
especial per a joves amb autocar
dies 24 al 28 de novembre de 1994**

**Informació i inscripcions:
Amics de Catalunya Cristiana
Pl. Urquinaona, 11 3er. 3º A
Tel.: 301 37 18**

**Viatges organitzats per:
Fundació Catalunya Cristiana
amb la col·laboració dels
Amics de Catalunya Cristiana**

Organització tècnica de Viatges

**UE ULTRAMAR
EXPRESS**

TARRAGONA

Parlant amb Mn. Josep Cabayol, un missioner de Tarragona

«La guerra de Rwanda ha estat davallar a l'infern»

TARRAGONA.— Josep Cabayol és un sacerdot nascut a la Riera de Gaià (Tarragonès). De la seva generositat en donen fe altres cultures i continents, on el capellà ha desenvolupat una important tasca evangelitzadora i humanitària. Mn. Cabayol ha tornat físicament de l'Àfrica, però el seu cor bateja encara recordant la lluita mantinguda; per frenar la mort a la qual s'han vist abocats milers de refugiats rwandesos a Goma (Zaire), on exercí a la missió de Biwe, quan aquesta depenia de l'arquebisbat de Tarragona.

Durant tres mesos i escaig, Mn. Cabayol ha estat al costat d'aquella gent del Tercer Món, veient-la morir; enmig d'una guerra fratricida entre unes ovelles que, durant 14 anys, conduï per la bona pastura.

L'assemblea cristiana, de les parròquies de Salomó, la Poble de Montornès i Creixell, van rebre en un esclat de joia Josep Cabayol, el seu rector, en veure'l sa i estalvi.

També allà a l'Àfrica Central havia estat rebut amb entusiasme, enmig de la tragèdia. De nou al seu país concelebrà a les tres esmentades parròquies amb Mn. Ignasi Olivé, que el va substituir durant aquest temps, un prevere significadament compromès en la tasca missionera, ja que durant sis anys va estar treballant al Brasil.

Mn. Cabayol és una persona

que defuig qualsevol protagonisme i, segons ell, davallar fins al l'infern de la guerra de Rwanda «és solament una aportació més, de les nombroses que arriben a través de Càritas Internacional i de les moltes institucions humanitàries que han acudit a una crida de solidaritat, en el més ampli sentit de la paraula».

Auxili mèdic i espiritual

—Josep Cabayol és també infermer. ¿Què ha tingut prioritat: el sacerdot o el sanitari?

—El plantejament és ben clar. Seguint les línies mestres de l'Evangeli, Jesucrist ens dona la lliçó. Ell, abans de tot, guaria els malalts, perquè la millor manera de predicar és amb les obres. Més que les paraules han calgut els fets; exercir la pastoral pràctica d'acompanyar sovint, des de la impotència, els malalts de còlera i administrar-los els últims sagraments, gairebé sempre a petició seva. De cada víctima de la matança o de la pesta, en tinc una fitxa on consta l'historial mèdic i humà i la seva pròpia tragèdia familiar.

—¿Amb quins recursos comptaven per subsistir?

—Gràcies a la solidaritat de moltes organitzacions humanitàries d'arreu i concretament de la diòcesi de Tarragona. Particularment, els diners que jo duia damunt procedien de parròquies d'on sóc o he estat rector; d'amics i familiars i també d'antics alumnes del col·legi de la Mercè de Montblanc. Aquests diners han estat repartits i compartits, per apaivagar les grans necessitats d'aquella gent. Per aquesta raó, mai no m'he sentit sol; jo només he tingut la sort de ser-hi físicament.

—Ha de resultar dur acudir a un lloc on es maten, després d'haver-los predicat l'amor fratern.

—Senzillament és descoratjador, tant en la vessant humana com religiosa, el fet de constatar que l'evangelització només ha arrelat de forma superficial.

Està vist que una guerra trastoca l'escala de valors humans i religiosos. Tot i així, el poble, com sempre, no ha promogut la guerra; han estat els caps de les diverses ètnies els qui han permès que tutsis i hutus es matin, per raons merament polítiques i l'ambició d'assolir el poder. A hores d'ara, encara es produeixen morts i venjances. Malauradament, també han après dels nostres egoismes, malgrat que entre tutsis i hutus ja existien uns odis ancestrals, però incapaços de provocar una desfeta moral i humana d'aquesta magnitud.

El regne de la mort

—¿L'experiència al camp de refugiats de Goma, deu ser espantosa, oi?

—A cent metres del dispensari on jo assistia els malalts, hi havia una fossa comuna; jo baixava a resar cada dia en arribar i en acabar la feina. És un espectacle inoblidable de per vida. A la fossa anava a parar la gent que moria massificadament i s'amuntegava per tot arreu. Només a la fossa, que teníem a la vora, es dipositaven diàriament uns 300 cadàvers. Els cossos s'anaven consumint i eren devorats per diverses espècies d'animals i insectes. La fortor, gairebé irresistible, era constant dia i nit. Aquesta situació anà «prosperant» amb el vessament de calç viva, damunt dels morts, i després amb el dipòsit d'una mena de grava, d'origen volcà-

nic, per acabar de cobrir-los. Les pluges recents han fet que la sorra s'anés colant entre els cadàvers, deixant-los de bell nou al descobert.

La cooperació internacional, a través de múltiples organitzacions, ha propiciat una infraestructura bàsica que ha pal·liat les necessitats més primàries i s'han evitat moltes morts. Cal però que hi hagi continuïtat, que no decaigui l'ajut, sobretot, en el camp de la nutrició, atès que la manca de recursos alimentaris és total.

—¿Què podria esperonar el futur?

—La possibilitat de retornar els refugiats al seu país. Això però, després d'una guerra, es fa difícil i crec que va per llarg.

—¿En algun moment ha estat en perill físic o de salut?

—Dels qui érem allí gairebé ningú no s'ha escapat de trastorns digestius ni de la malària. Quant al perill físic, dins els camps de refugiats no n'hi havia, però a fora calia ser prudent i anar en compte, atès que els trets i les metralleres es feien sentir.

L'odi i la guerra han colpit els sentiments de Mn. Josep Cabayol, que ha vessat bona part de la seva vida, com a missioner, entre hutus i tutsis. Ara ha tornat a casa, després de veure entre Rwanda i el Zaire cavalcar implacables els quatre genets de l'Apocalipsi.

■ Joan Boronat

Mn. Cabayol amb tres orfes de la guerra de Rwanda, al camp de refugiats de Goma (Zaire)

IMPORTANT PUBLICACIÓ PER A LES COMUNITATS CRISTIANES DE CATALUNYA

PREGUEM AL SENYOR

Pregàries dels fidels per a totes les festes i tots els dies ferials, preparades per Mn. Pere Farnés

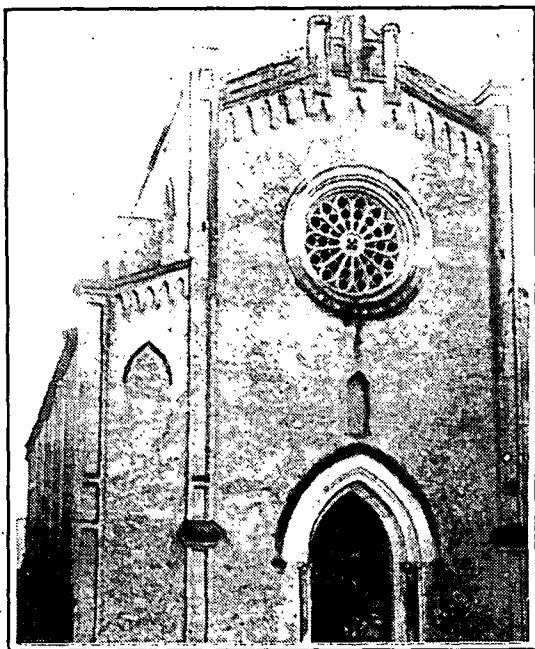
- Fórmules pròpies per a tots els diumenges i festes.
- Col·lectes conclusives pròpies per a cada diumenge, amb al·lusió al missatge del dia.
- Pregàries per a totes les solemnitats i festes del Calendari universal, i textos propis per a les de Catalunya.
- Formularis per a les festes de les principals famílies religioses amb cases a Catalunya.
- Breus intencions per afegir a la pregària ferial de totes les memòries obligatòries.
- Pregàries per a les misses rituals, per a les necessitats ordinàries i extraordinàries de l'Església, per als aniversaris, per diverses necessitats dels fidels i de la societat.
- Diverses celebracions de difunts.
- Peticions per afegir en determinades circumstàncies.
- Formularis breus per a les misses amb nens.
- Fórmules melòdiques per a la pregària universal.

Format: 17 x 24 cm. 479 pàgines. P.V.P.: 3.500 ptes.

—De venda a les llibreries—

EDITORIAL REGINA, S. A. Mallorca, 87-89 - 08029 Barcelona

TORTOSA

Convent de Minimes de Móra d'Ebre

Centenari de les monges mínimes 1894-1994

Les contemplatives ocupen un lloc preeminent en el Cos Místic de Crist

MÓRA D'EBRE.— El 5 d'octubre de 1894 s'inaugurà a la capital de la Ribera d'Ebre el convent del Sagrat Cor de les monges mínimes. Aleshores i en la Missa solemne hi predicà Mn. Manuel Domingo i Sol, ara beat. L'últim terç del segle XIX és per a la diòcesi de Tortosa una època fecunda: plantar, regar i collir vocacions i obres eclesials. Aquesta de Móra d'Ebre n'és un exemple més. L'ànima de la fundació fou una jove virtuosa: Filomena Ferrer que des del convent de mínimes de Valls pregà i gestionà el naixement del nou convent al seu poble adoptiu. Just aquest any s'ha celebrat el 125è aniversari de la seva mort.

Per commemorar tots aquests esdeveniments se celebrà una missa presidida pel bisbe Lluís. L'acompanyaren el pare general de l'orde dels mínims el pare Giuseppe Fiorini; el Pare Abili León, assistent general per a la federació d'Espanya. També hi participaren sacerdots de Tarragona i Tortosa. Hi assistiren des de la clausura, la mare federal, Francesca Marongiu, així com la superiora de Valls com a recordatori d'aquelles cinc monges fundadores que vingueren d'aquell monestir.

«No amb angouxa i sí amb esperança»

La frase és del Pare General que en començar la missa donà les gràcies a tots els presents i digué que confiava en la vinguda de vocacions als seus convents.

El bisbe de Tortosa recordà la doctrina del Vaticà II: «Les contemplatives ocupen un lloc sempre preeminent en el Cos Místic de Crist». D'aquesta manera restà palès el seu interès pel foment de vocacions consagrades i contemplatives.

■ J. Blanc i Bahima

Nova delegada diocesana de Mans Unides

TORTOSA.— S'ha fet càrrec de la delegació Mans Unides la Sra. M. Lluïsa Porres Forner, cristiana ampostina molt vinculada a les campanyes contra la fam. Succeeix a la tortosina Anna M. Panisello Almo que durant quatre anys ha fet pujar el termòmetre diocesà en formació i aportacions econòmiques. Totes dues insisteixen —i és veritat— que tenen un bon equip de col·laboració. Fan pinya gairebé cada matí... i les Parròquies hi responen.

■ J.B.B.

TARRAGONA

Ha mort mossèn Joan Tomàs

Una vida de lliurament i amor als disminuïts psíquics

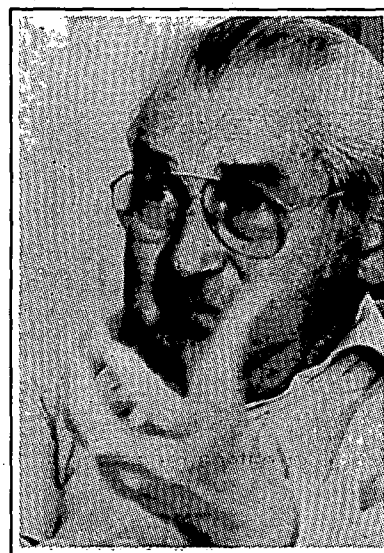
TARRAGONA.— El diumenge passat 6 de novembre, moria a la ciutat una de les figures més populars, dinàmiques i estimades de Tarragona després d'una llarga malaltia, es tracta de mossèn Tomàs. Va militar a les Joventuts Obreres Catòliques (JOC), fundà el Club Vaixell per als disminuïts psíquics i revitalitzà la vida cultural tarragonina, dirigint la restauració de la capella del Portal del Carro i sent membre fundador de la Colla dels Xiquets.

La missa de cos present va ser celebrada per l'arquebisbe de Tarragona, Ramon Torrella i Cascante, a la Catedral el dilluns 7 de novembre. La seva col·laboradora i directora de l'esplai El Vaixell, Josefina Rubiales, que el passat mes de maig li va retre homenatge al Camp de Mart, en el 25è aniversari d'aquesta entitat, el recorda com «un dels pioners de la catequesi i l'atenció als disminuïts psíquics. Pràcticament, tot el que s'ha fet a Tarragona en aquest camp es deu a ell. Serà molt difícil trobar-li un substitut».

L'any passat li fou atorgada la Medalla de plata de la Ciutat i també havia rebut el premi *El Balcó, tarragoní de l'any 1990*. Mossèn Joan Tomàs va néixer en el cor de la part alta el 1924. El 1949 va ser ordenat sacerdot i a l'any següent va ser nomenat vicari de la

parròquia de Valls, tasca que va alternar amb la docència a l'Escola del Treball de l'Alt Camp, el fet de pertànyer als Xiquets de Valls i, fins a la seva jubilació, la seva feina a l'Institut Politècnic Comte de Rius.

El 1960 torna a Tarragona com a rector de la parròquia del barri de Torreforta, on entra en contacte directe amb la problemàtica social que envolta el moviment obrer, del qual ja s'havia preocupat com a membre fundador de l'HOAC i de la JOC. El 1965, Mn. Tomàs va ser nomenat capellà de l'Institut Pedagògic per a Deficients Mentals Sant Rafel, on establí contacte amb la realitat que més inquietud ha aportat a la seva vida. Des d'aleshores, treballà en la integració social del deficient (per exemple organitzà les primeres colònies per a ells), despertant, al mateix temps, les inquietuds de molts joves per

Va ser un pioner en l'atenció als disminuïts psíquics

aquestes persones disminuïdes. El 1977 passa a ser el secretari coordinador de l'Associació Provincial de Pares de Deficients (ASTAFANIAS).

A partir d'aquí, l'Església li va encarregar diverses responsabilitats al servei dels deficients com: Responsable de la Catequesi Especial de Catalunya i Balears des de 1982 i conciliar per tot l'Estat de les comunitats Fe i Llum, el 1988.

● C.C.

FETS I CRITERIS

Un cor ample i transparent

El creient ha d'estimar Déu amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament, amb totes les forces i als altres com a si mateix. L'essència de la vida cristiana consisteix a estimar.

Quan una persona estima entén que no pot viure replegat sobre si mateix, sinó que ha d'estar al servei dels altres. Aleshores aprèn a oblidar-se d'ell i a participar en les alegries i en les penes del proïsme.

Dia rera dia, per amor, s'arriben a descobrir les necessitats i la misèria dels altres. El cor s'eixampla progressivament per acollir el sofriment dels malalts, dels marginats, dels més abandonats. El cor del creient s'ha transformat per la misèria i es troba prop del cor de Crist per aprendre a estimar com ell ens ha estimat.

Qui viu l'amor cristià no té por de ser transparent perquè no té res per amagar a l'examen dels altres. Si tenim un cor transparent acceptarem que els altres coneguin els nostres límits, els nostres defectes i les nostres febleses.

Davant el Regne de Jesucrist hi ha tres postures ben definides: els qui «passen», perquè un Regne que no és d'aquest món no els interessa; els qui s'hi enganxen, precisament perquè creuen que és d'aquest món i se senten segurs de la seva aportació i pensen que poden transformar les estructures socials amb els mitjans tècnics, i els qui creuen que el Regne, que ja ha començat en aquest món, només arribarà a la plenitud en l'altra vida.

La darrera postura és la dels cristians que col·laboren en la construcció del Regne. Aquesta actitud suposa comprometre's per fer una societat més justa, més digna de la persona humana, més solidària, més pacífica, «una casa més habitable».

No hi ha dubte que comprometre's en l'acció educativa, familiar, cultural, política i social té els seus perills; però el cristià ha de descobrir, pas a pas, les exigències de la caritat i les condicions de l'eficàcia.

Tota acció per a millorar la societat té com a finalitat crear fraternitat lluitant contra els egoïsmes i afavorint la justícia, la veritat i l'amor.

Hi ha un adagi català que diu: «Qui no vulgui pols que no vagi a l'era», però és que, aplicat al nostre cas, si els cristians no actuem en la vida social —per por de la pols—, el testimoniatge de l'Evangeli no es farà present ni es farà conèixer l'amor i la veritat de Jesucrist.

Qui es compromet socialment amb la intenció de fer el bé, amb fidelitat a la seva consciència i a l'Evangeli, no ha de tenir por de la pols.

El qui estima i és transparent treballarà per la construcció del Regne acompanyat per la força de l'Esperit Sant, il·luminat per la seva saviesa i orientat pel seu consell. Jesucrist ha volgut associar col·laboradors al seu Regne de vida, de santedat, de llum, d'amor i de pau.

■ † Ramon Torrella i Cascante
Arquebisbe de Tarragona i Primat

VIC

55 anys cantant a favor de l'Església

IGUALADA.— Amb el títol *Els dotze mesos de l'any*, el propassat diumenge 30 d'octubre, tingué lloc al teatre del Cercle Mercantil un espectacle de cant, dansa, poesia i prosa per celebrar els 55 anys de dues entitats corals que al mateix temps naixeren a l'Església i per a l'Església: el cor parroquial de Sta. Maria, de veus de dona, i l'«Schola Cantorum», de veus d'home.

Constituïren el programa de la festa commemorativa 12 actuacions que representaven cadascuna un mes de l'any i en les quals s'alternaven les dues corals i dos grups de dansa per fer més llúides les dues hores i mitja que durà. Aquest espectacle, que tothom trobà curt, va oferir entretingudes i diverses actuacions, encetades, cadascuna, per una poesia al·lusiva al mes.

Totes dues igualadines, aquestes corals cinquantenàries s'han

guanyat el respecte i l'admiració dels qui les coneixen, perquè durant els 55 anys de la seva vida sempre han restat fidels a l'hora de solemnitzar els actes religiosos. En les seves interpretacions afegiren el cant popular al seu ampli repertori en ser sol·licitades a actuar a diversos indrets fora del temple i de la seva ciutat.

Amb una trentena de components cadascuna, bona part d'aquesta singular constància per

El cor parroquial de Sta. Maria i l'Schola Cantorum dirigits per la Maria del Río. (Foto: Ferran Dalmases)

continuar amb l'estil que les va fer sorgir, ha estat, en el decurs dels anys, la influència de la profunda petjada que deixaren els seus mestres fundadors: Maria del Río i Montfort, encara directora, i el mestre Joan Justí Bertran, A.C.S., succeït, en aquests moments, per un dels seus deixebles de Montserrat, el mestre Leo Massó i Bilveny.

■ Josep Nadal

S'ha preparat amb molta cura la visita pastoral del bisbe

MANRESA.— Enguany la parròquia de Crist Rei ha rebut la visita del bisbe de Vic, Josep M. Guix, per segona vegada després de cinc anys. Per aquest motiu, ha preparat un dossier molt acurat on explica les activitats i la direcció que aquesta església està duent a terme en la seva zona de treball.

La parròquia de Crist Rei cobreix no tant sols el centre geogràfic de la ciutat, sinó també el centre vertebrador de diversos barris. Malgrat la seva notable extensió, no està excessivament poblat, perquè hi ha força indrets desurbanitzats. S'estima que la població gira al voltant dels 13.500 habitants, dels quals uns 1.500 participen del culte del temple.

Entre les diverses activitats es detalla l'atenció als necessitats, la visita als malalts, el grup parroquial de Càritas, la catequesi —que abasta, durant el 1993, 327 catequizats i 56 catequistes— l'inici de la catequesi de joves com un espai experimental, la catequesi d'adults, un grup de Vida Creixent, un grup de setanta persones que formen part de l'Associació de vídues de Manresa i de la comarca, un grup que neteja l'església gratuïtament un cop al mes, els locals de la parròquia que serveixen de lloc de reunió per a la Delegació de Mans Unides, el treball del MIJAC envers 122 infants repartits en cinc grups, les reunions d'un grup d'HORA-6, i l'inici del MUEC, a més de totes les tasques pastorals i litúrgiques pròpies d'una parròquia. El dossier presentat és molt complet i permet d'assabentar-se dels darrers canvis succeïts en diversos càrrecs d'ençà de la darrera visita del bisbe de Vic fins al moment present, dels ingressos i les despeses realitzats i de l'assistència a missa per hores, dies i edats; tot acompanyat per gràfics. En definitiva, s'ha preparat a fons aquesta visita pastoral.

● C.C.

SOLSONA

Oferta de cursets per aprofundir en l'experiència litúrgica

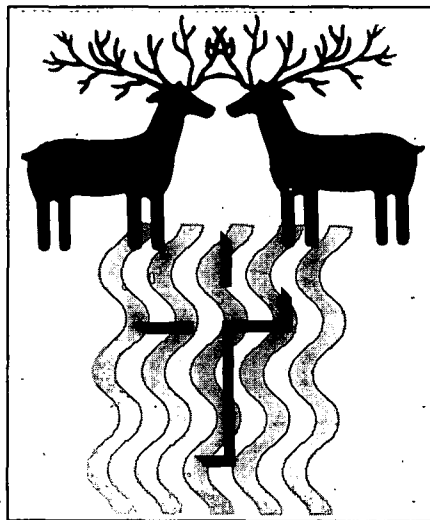
SOLSONA.— A la Casa d'Espiritualitat del Miracle (el Solsonès), a les moltes activitats de recés i de reflexió que hi ha programades al llarg de l'any, s'han afegit uns cursets de cap de setmana per ajudar els qui col·laboren a les parròquies i comunitats cristianes en la tasca de l'animació litúrgica. I s'ha pensat de manera especial en les persones de fora de l'àrea de Barcelona a les quals els és més difícil tenir accés a qualsevol tasca de formació en aquest camp.

De moment, els organitzen i patrocinen les diòcesis de Solsona, Lleida i la Seu d'Urgell, així com la comunitat benedictina del Miracle, amb el suport i l'assessorament de les Comissions interdiocesanes de Litúrgia i Música.

Els cursets estan estructurats d'aquesta manera: cada any se'n fan dos cicles: l'un a la primavera i l'altre a la tardor. En els dos cicles es repeteixen els mateixos temes per tal de facilitar la participació de la gent. Cada curset consta de quatre sessions intensives de caps de setmana (de divendres a la nit fins a diumenge a la tarda) i es fa una sessió cada mes. Els temes, tant doctrinals com pràctics, en general s'intentarà que siguin independents uns dels altres en cada sessió. El cicle de primavera va de març a juny i el de tardor, de setembre a desembre.

Per a informació i inscripcions:

Casa d'Espiritualitat - 25287 El Miracle (el Solsonès) - Telf.: (973) 48 00 45; Fax: (973) 48 02 43.

Es preveu que sigui un servei eficaç de formació

Reunió de 200 responsables de l'Escoltisme Catòlic

BALSARENY.— Recentment es reuniren uns 200 responsables del moviment de l'Escoltisme Catòlic de les comarques del Bages, el Berguedà, l'Anoia i el Solsonès. Els diversos actes de la trobada tingueren lloc al castell, a les instal·lacions de la parròquia i al casino balsarenenc. Els escoltes reunits en assemblea van rebre la visita del bisbe Mons. Antoni Deig, que els va encoratjar a continuar treballant en la formació dels infants i adolescents.

Balanç econòmic

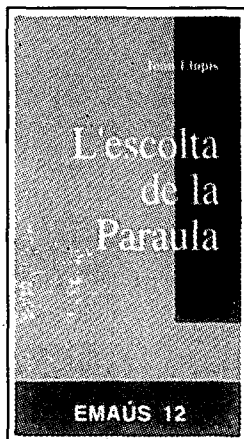
SOLSONA.— La Delegació Diocesana de Missions ha presentat el seu balanç econòmic del 1993. Els ingressos han superat els 12 milions de pessetes i les despeses han passat dels 11 milions i mig. Per arxiprestats, la col·lecta de l'any 1993 va distribuir-se així: Bagà-la Pobla: 389.899; Berga: 1.227.174; el Cardener: 907.426; Gironella-Puig-reig: 1.808.807; Navàs: 892.413; el Pla d'Urgell: 1.378.104; la Segarra: 786.682; Solsona-Morunys: 840.242 i Tàrraga: 769.191 pessetes.

■ Daniel Codina, osb. (El Miracle)

■ Lluís Badia i Torras

COL·LECCIÓ EMAÚS (el llibre cristià de butxaca)

NOVETATS:

L'ESCOLTA DE LA PARAULA de Joan Llopis
64 pàgs. 495 ptes.
Publicat també en castellà

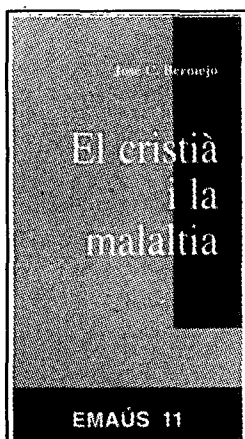
Un llibre àgil i agut. Tant per als qui tenen la responsabilitat de comentar la Paraula de Déu (a homilies, catequesis, etc.) com per als qui l'escolten (si l'art de les homilies no és fàcil tampoc no ho és l'art de saber-les escoltar amb profit).

Una reflexió lliure per ajudar a acollir, celebrar i viure la Paraula. Amb el desig de respondre aquesta pregunta: com fer i com escoltar les homilies?

EL CRISTIÀ I LA MALALTIA de José C. Bermejo
68 pàgs. 495 ptes.
Publicat també en castellà

Una reflexió —humil, seriosa, comunicativa— sobre la malaltia. Per què hem de patir? On és Déu quan hom pateix? Com acompanyar el malalt, què dir-li sense caure en frases rutinàries?

J.C. Bermejo és un jove camil, director del Centro de Humanización de la Salud (Madrid) i professor al Camillianum de Roma.

CPL CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA
Rivadeneyra, 6-7. 08002 Barcelona

Se celebrà la «Diada de Germanor», per a l'autofinançament solidari de l'Església a Catalunya

Una jornada de conscienciació i participació cristianes

El propassat diumenge 13 de novembre, les vuit diòcesis de la Conferència Episcopal Tarraconense van celebrar l'anomenada *Diada de Germanor*, en la seva quinzena edició, per a l'autofinançament solidari de l'Església a Catalunya. La finalitat primordial d'aquesta jornada —que a la resta de diòcesis espanyoles també se celebrà el mateix dia amb el títol de «*Día de la Iglesia Diocesana*»— és que els cristians prenguem consciència de la nostra responsabilitat en el sosteniment econòmic de l'Església i, d'aquesta manera, poder assolir una economia eclesial progressivament més solidària i lliure d'ajuts econòmics externs per tal d'aconseguir els objectius pastorals.

A totes les parròquies i centres de culte catòlics de Catalunya es va dur a terme una reflexió que ajudés els nombrosos fidels a prendre l'important compromís de donar suport econòmic a la família eclesial —no només aquest dia sinó durant tot l'any— i a participar en la col·lecta extraordinària destinada a cobrir les necessitats econòmiques de cada diòcesi. El 15% de la recaptació anirà al Fons Comú de la Conferència Episcopal Tarraconense, entitat que engloba les vuit diòcesis catalanes (Barcelona, Girona, Lleida, Solsona, Tarragona, Tortosa, Urgell i Vic).

Sistema de subscripcions

D'acord amb la pràctica o la normativa de cada diòcesi, la col·laboració econòmica podia fer-se mitjançant aportacions anònimes (en sobres, col·lectes o bústies), o bé en forma de subscripcions amb càrrec a comptes bancaris o d'estalvis (per a aquestes darreres formes, calia omplir una butlleta). La XV *Diada de Germanor* va ser precedida per una campanya publicitària amb un «spot» televisiu i amb anuncis a la premsa que incloïen les esmentades butlletes

D'esquerra a dreta: el Dr. Xavier Rañé, Mons. Ramon Malla, el Dr. Abel del Ruste i Mn. Jaume Aymar durant la roda de premsa

de subscripció.

Les diòcesis catalanes compten des de l'any passat amb una xifra de subscriptors que les recolzen econòmicament. La diòcesi de Barcelona va iniciar aquest sistema l'any 1986 i avui dia compta amb uns 9.000 subscriptors periòdics i unes 12.000 persones que li donen ajudes puntuals. Això no obstant, aquest recolzament econòmic resulta insuficient i no és possible fins ara que l'Església renunciï al suport estatal.

Roda de premsa

El passat 9 de novembre tingué lloc a Barcelona, als locals del Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya, una roda de premsa amb motiu de la presentació oficial de la *Diada de Germanor* i la campanya on està inclosa, la qual està constituïda per un conjunt d'accions que les diòcesis catalanes realitzen per obtenir una economia eclesial suficient, solidària, progressivament autofinançada i transparent. Hi assistiren Mons. Ramon Malla, bisbe de Lleida i encarregat de les qüestions econòmiques dins la Conferència Episcopal Tarraconense; el Dr. Abel del Ruste, delegat d'economia de l'arquebisbat de Barcelona; el Dr. Xavier Rañé, ecònom de l'arquebisbat de Tarragona i Mn. Jaume Aymar, delegat dels mitjans de comunicació de

l'arquebisbat de Barcelona.

Mons. Malla va destacar la coincidència d'aquesta Diada amb l'Any Internacional de la Família. «És vital —digué el bisbe— que les famílies tinguin consciència de la seva responsabilitat solidària en el sosteniment econòmic de l'Església. La família és el puntal de l'Església i a l'inrevés, l'Església apuntala també la família». Així mateix, el bisbe de Lleida afirmà que es tractava sobretot «d'una campanya de conscienciació més que d'aportació econòmica».

Famílies cristianes

El Dr. Malla va manifestar que caldria que s'incorporés al pressupost ordinari de les famílies cristianes «una aportació econòmica periòdica a l'Església, d'acord amb les pròpies disponibilitats». L'Església catalana s'autofinancia actualment en un 75 per cent però la fase final vers l'autofinançament és la més difícil. «Si cada família catòlica, a més de les aportacions que fa a la seva parròquia, donés 1.400 pessetes mensuals al Fons Comú Diocesà, la nostra Església podria continuar treballant», asseverà el responsable d'economia de l'arquebisbat de Barcelona, Abel del Ruste.

La *Diada de Germanor* s'inicià a les diòcesis catalanes l'any 1985 i des dels 91.700.000 pessetes del començament, la col·lecta va pujar fins als 222.531.000 pessetes de l'any 1992. Encara que l'any passat es va registrar un descens de 32 milions en l'esmentada col·lecta, la campanya de Germanor —incloent-hi les subscripcions i els ajuts puntuals— és més aviat ascendent, segons la valoració que féu Mons. Ramon Malla. Una Diada per a la conscienciació i participació cristianes.

■ Miquel Àngel Codina
Periodista

CARTA DOMINICAL

La fe dels meus pares

En aquests moments en què he rebut el nomenament de cardenal, el meu primer sentiment és un agraïment especial al Sant Pare, en nom propi i de tota la diòcesi de Barcelona. Déu vulgui que aquesta responsabilitat amb què Joan Pau II ens honora sigui pel bé de tots els ciutadans i les ciutadanes de la nostra societat.

He de dir també que sento vivament les exigències que aquest nomenament comporta. Els cardenals tenen una responsabilitat especial en l'Església, no sols per la seva participació en l'elecció del Sant Pare, sinó per tractar afers que afecten tota l'Església universal. Que pugui ser un motiu més per viure, en dimensió de catolicitat, en l'amor a l'Església i al Sant Pare, l'obertura tradicional d'aquesta terra i d'aquesta ciutat. I, per mi, un motiu per continuar en el servei a la fe cristiana i a l'Església, com ho vaig viure a la meua ciutat nadiua de València com a cristià i com a sacerdot, i, més tard, com a bisbe, a l'estimada diòcesi de Tortosa.

A l'hora d'expressar aquest agraïment, si miro als inicis de tota la meua biografia, hi trobo la fe d'un infant, alimentada per la fe baronívola i d'una sola peça d'un pare bo, que tot ho veia des de la llum de la fe; i alimentada per la tendresa d'una mare, una tendresa tan visible que em portava a obrir el meu petit cor d'infant a l'amor de Déu. Una fe acompanyada per un germà poc més gran que jo d'edat —Déu no va donar més fills als meus pares—, però molt més gran que jo en virtuts humanes i en vida cristiana. I com més el recordo —ja és mort, igual que els meus pares—, més viu i exemplar se'm fa el seu testimoni de fe.

La continuïtat de la fe així rebuda em portà al compromís de la plena consagració a Déu. En aquell moment de la vida, a la llibertat total que em van donar els pares en la decisió, s'afegí l'ajut providencial d'uns homes de Déu —ara els recordo amb emoció— que em van acompanyar en el desenvolupament d'una vocació que, al principi, no em va resultar gens fàcil.

Quan el 26 de novembre, a Roma, rebí el birret de mans del Sant Pare, em sentí acompanyat per les moltes persones que han estat presents en el meu ministeri a València, a Tortosa, a Barcelona. Recordaré amb emoció aquells que ja no hi són físicament: els meus pares, el meu germà, els bisbes que em van consagrar, els meus formadors... I també —i molt especialment— tots els preveres, diaques, religiosos, religioses, laics i laiques que col·laboreu amb mi cada dia per estendre el Regne de Déu. I també tindrà molt presents tots aquells que sou objecte de la meua atenció pastoral, joves i grans, famílies, malalts, marginats, persones que us sentiu allunyades de la fe...

Històricament, cinc d'entre els que foren bisbes de Barcelona reberen al seu moment el capel cardenalici. El darrer d'ells, que ens acompanya amb la rica experiència del seu llarg ministeri en aquesta diòcesi, és el cardenal Narcís Jubany, que s'ha lliurat, com a arquebisbe i també com a cardenal, a realitzar un llarg i valuós treball al servei de la Santa Seu.

■ † Ricard M. Carles
Arquebisbe de Barcelona

IMPROMPTU

Els anònims

Crec que quan algú no veu clara la manera de fer d'altri, que pot ser persona molt encimbellada, és un absurd fer memorial de greuges emparant-se en un anònim. I voler respondre l'anònim amb un anònim és una solemne ridícula per aquell qui ho faci.

Perquè amb un espetec d'anònims i contraanònims no s'arranja res. És una baralla fantasmal, i les coses no es mouran de tal com estaven.

Si no s'hi està d'acord, és bo i convenient expressar-se obertament, argumentant des del propi punt de vista, sense por a l'adversari, i admetre les conseqüències que mai no seran un descrèdit per aquell qui exposa amb noblesa la seva opinió.

I l'anònim és absurd, vingui d'on vingui. I no té cap valor. És constituir-se en fantasma, i d'un fantasma no cal fer-ne cas.

■ Oriol Camps

RESIDÈNCIA BARCINO

PER PERSONES GRANS

Cuina pròpia - Places limitades - Habitacions dobles i individuals - Zona residencial - Assist. mèdica

Informació i reserves Tl. 660 19 50 - Vallirana
A 20 minuts de Barcelona

BARCELONA

IX Trobada de diaques de totes les diòcesis espanyoles

La gràcia de viure en família el ministeri diaconal

BARCELONA.— Els dies 29, 30, 31 d'octubre i 1 de novembre s'ha celebrat per primera vegada, la IX Trobada de diaques (permanents) de les diòcesis espanyoles, organitzada pel Comitè per al Diaconat de la Conferència Episcopal Espanyola, presidit per Mons. Carles Soler, bisbe auxiliar de Barcelona.

Durant quatre jornades, més de 120 participants de disset diòcesis diferents, dels quals 65 eren diaques —el total d'Espanya és d'uns 150—, han compartit amb intensitat la feina, l'amistat i el lleure.

El tema de fons de la trobada ha estat la família, en el marc del seu Any Internacional, amb les ponències de Mons. Braulio Rodríguez, bisbe d'Osma-Sòria, *La família, buena noticia*, i de D. Fernando Martínez, diaca d'Alcalà, *Retos de la sociedad en la familia cristiana*. Ells van insistir en potenciar no tan sols la pastoral pre-matrimonial sinó també la post-matrimonial, a fi d'integrar més i millor les noves famílies a la comunitat cristiana.

Molt interessant va ser també la taula rodona en què es va tractar el tema *El diaca i la seva família*. Preparada per un dels diaques de Barcelona, la muller d'un diaca i la filla d'un altre, van exposar com es viu el ministeri diaconal en el si de la pròpia família. Cadascun d'ells ressaltà la gràcia que representa per a la família el

Els participants en la trobada davant Santa Maria del Mar

fet que l'home hagi rebut el sagrament de l'orde, i encara que de vegades no és fàcil l'equilibri entre l'exercici del ministeri, el treball civil que en la majoria dels casos es desenvolupa i la dedicació a la família, les experiències que s'estan vivint són altament enriquidores, familiarment i per a la pròpia Església.

Una vocació implantada en el si de la família

El proppassat diumenge 30, a les set del vespre, els participants en la trobada assistiren, a la catedral de Barcelona, a

l'eucaristia presidida per l'arquebisbe Ricard M. Carles, el qual en la homília lloà el servei ministerial que duen a terme els diaques, en tants llocs diferents i moltes vegades amb la major discreció, i igualment lloà les seves mullers pel suport que els donen i per l'acollida que han fet a la seva vocació en el si de la pròpia família. En acabar l'eucaristia, els diaques i els altres participants en la trobada —mullers i candidats— van poder felicitar el Sr. Arquebisbe pel seu nomenament com a cardenal, elecció que havia estat feta pública aquell mateix migdia. El Dr. Carles els agrai la seva felicitació i els encoratjà a

ser cada dia més fidels servidors de l'Església.

El dilluns 31, els assistents en la trobada pelegrinaren a Montserrat, on participaren en la missa conventual, i foren rebuts pel P. abat, Dom Sebastià M. Bardolet, que els explicà el sentit i el valor que representa el santuari per a l'Església i per a Catalunya, i els agrai aquest pelegrinatge, històric en paraules seves, ja que és la primera vegada que diaques de les diverses diòcesis espanyoles pugen junts a Montserrat després de la renovació d'aquest ministeri eclesial.

Altres visites a la Cova de Manresa, a les basíliques de Sta. Maria del Mar i Sta. Maria del Pi i al temple de la Sagrada Família, on foren rebuts i acompanyats pels respectius rectors, completaren la dimensió espiritual i cultural de la trobada. En la sessió de cloenda, s'informà sobre la implantació del diaconat en l'Església, que compta ja amb més de 20.000 diaques permanents en més de 100 països; sobre el Congrés de diaques nord-americans celebrat el passat mes de juliol i sobre el pròxim Congrés Internacional que tindrà lloc a l'abril del 1995 a Anglaterra. Es presentaren també nous materials per a la pastoral familiar, i s'anuncià un curs de formació permanent per a diaques que s'impartirà el proper juliol, així com un curs bíblic a Terra Santa previst per a l'estiu del 1996. En acabar, Mons. Carles Soler, president del Comitè, felicità els assistents per la seva participació en la trobada i per l'esperit amb què l'havien viscut i els animà a continuar duent a terme en les respectives diòcesis els treballs que l'Església els havia confiat.

■ A.O.

GIRONA

200 anys del «Vot de Vila»

BLANES.— El santuari de la Mare de Déu del Vilar, commemora aquests dies els 200 anys de l'anomenat Vot de Vila, fet en acció de gràcies per haver-se lliurat de l'exèrcit francès. Ara, l'obreria que té cura del santuari ha organitzat un ampli programa d'actes religiosos i festius durant l'última setmana d'octubre. L'acte més important ha estat la celebració d'una missa el dia 30, presidida pel bisbe de Girona, doctor Jaume Camprodon, que va ser cantada per la capella de Santa Cecília de Blanes. Després de la cerimònia, va tenir lloc una exhibició de danses populars tradicionals de la vila, una audició de sardanes i un dinar de germanor al voltant del mateix santuari. A la tarda es va fer un breu acte de comiat.

Per altra banda, s'ha aprofitat l'efemèrides per publicar un llibre sobre la història del Vilar, escrita per Jesús Crous. També s'ha organitzat una exposició de goigs dedicats a la Mare de Déu, acompanyada d'objectes religiosos. Per últim, hi ha hagut un concert amb la lletra i música de goigs marians de diferents santuaris del bisbat de Girona.

Pinzellades d'història

La imatge de la Mare de Déu del Vilar va ser trobada per un pastor el mes d'agost de l'any 1012, però l'escultura actual correspon a la primera meitat del segle XIII, segons l'historiador Mn. Lluís Constans. L'any 1650 es va fer el primer Vot de Vila, arran d'una greu epidèmia que va delmar la població. El 24 d'octubre de 1794 es va fer el Vot que ara se celebra i en molts casos semblants de guerres, còlera i altres perills públics la imatge ha estat traslladada en processó a la vila. Tots els dimarts de Pasqua s'hi celebra l'aplec que ja consta documentalment l'any 1609. Durant la guerra civil del 1936 va ser amagada per una família devota que va pagar amb sang la seva gosadia. Uns anys més tard va ser coronada canònicament pel bisbe Josep Cartaña.

■ M. Caballé

URGELL

Una còpia en miniatura de la Catedral

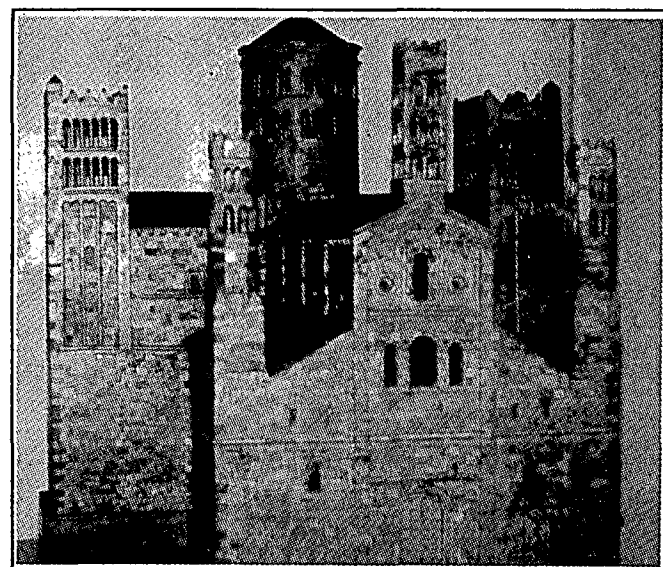
LA SEU D'URGELL.— Melitó Cortada ha construït una còpia, en miniatura, de la catedral d'Urgell. Es tracta d'una obra d'art que mostra les qualitats i la tenacitat de l'autor a tirar endavant el projecte.

Les xifres reflecteixen el valor de l'obra que, iniciada el 1957, ha acabat recentment. Més de 26.000 hores de treball en una miniatura de 0'94 x 0'96 mts. que gira damunt una plataforma, mentre s'il·lumina interiorment i sona cant gregorià. L'obra reproduïx, mitjançant 60.000 petits daus de plataner, 56 capitells, 138 pilastres, cinc portes, els murs i les torres del monument. La teulada està formada per 20.000 peces de fibra negra.

L'observador pot admirar la delicadesa esmerçada en la confecció i col·locació de les peces més menudes i el conjunt, harmònic i pulcre, d'una obra que expressa la sensibilitat i la paciència del seu autor.

Melitó Cortada emprengué l'obra portat per l'admiració que tots els urgellencs senten per aquest monument. No ha reproduït el temple en l'estat actual, sinó que guiant-se per l'obra de Pasqual Sanz i Barrera (1906) ha completat les torres i el cimbori. La tesi de Sanz i Barrera és una opinió i una hipòtesi, molt raonables, de com podia acabar-se la catedral segons el projecte inicial.

Melitó Cortada, casat i pare de tres fills, ha treballat 30 anys en una entitat bancària de la Seu d'Urgell i ha exercit també la professió de pastisser. La sala de la seva llar, sense televisió, està adornada de petits vaixelles en fusta i altres objectes d'artesanía. Les manualitats i la lectura, en l'escalf de la llar, omplen el seu temps lliure.

Ha utilitzat delicadesa en la confecció de la miniatura

■ Antoni Mirabet

Monsenyor Jean Baptiste Hategeka, vicari general de Nyundo (Rwanda)

«L'ajut occidental no cerca solucions de fons»

BARCELONA.— La Comunitat de Sant Gil va organitzar una pregària a la Reial Capella de la Verge de la Victòria, el passat 29 d'octubre per demanar la pau a Rwanda. Hi eren presents diversos ordes religiosos missioners de la ciutat vinculats amb el país africà, així com Mn. Jordi Jorba, delegat de Missions de l'Arquebisbat de Barcelona i un gran nombre de fidels que van pregar per la fi de la violència en aquell continent. Monsenyor Jean Baptiste Hategeka, vicari general de Nyundo a Rwanda va venir expressament d'Holanda, on viu des que va esclatar el conflicte armat entre hutus i tutsis, per participar en la pregària i oferir el testimoni de la sofrència del seu poble. Catalunya Cristiana va conversar amb ell sobre l'origen de l'enfrontament entre les dues ètnies que segons explica es deu a una estratègia política occidental.

—Vostè va viure situacions dramàtiques quan va esclatar el conflicte que el va obligar a abandonar Rwanda. ¿Com recorda els fets?

—Tot es va iniciar el 6 d'abril al vespre que vam sentir per la ràdio que havien atacat l'avió amb què viatjava el president Juvenal Habyarimana i l'havien mort. Llavors vam començar a tenir por perquè havíem vist com es distribuïen les armes per la població civil. Durant la nit, especialment a Kigali, molta gent va fugir. El dijous dia 7 d'abril a la tarda, les milícies armades van arribar al Seminari de Nyundo i van agafar dos sacerdots i desenes de persones que estaven dins. Aquella va ser una nit de llàgrimes, de patiment i de mort. Jo estava al bisbat, prop del Seminari. Gràcies a la bondat del policia que era amb nosaltres per custodiar els refugiats, vam poder atendre els ferits però n'hi havia molts i la majoria van morir. El divendres dia 8 al matí un grup de persones armades, civils i militars es van endur el nostre bisbe amb la intenció de matar-lo. El van portar cap a una fosa comú que havien excavat que era plena de víctimes, però, providencialment, un dels militars el va alliberar dels seus segrestadors i el va conduir a una ciutat propera. Mentrestant, nosaltres havíem agafat pedres per defensar-nos dels que volien entrar dins del bisbat. Van veure que la nostra resistència ja començava a durar massa, i el dissabte 9 d'abril va venir un esquadró de la mort amb armes de foc

El poble rwandès ha viscut unit durant segles, compartíem la mateixa llengua i intercanviàvem els béns

enfrontat hutus i tutsis?

—Durant tot aquest temps se'ns ha facilitat un esquema erroni que diu que els hutus han atacat els tutsis i a la inversa. El nostre poble ha viscut unit durant segles, hem lluitat plegats per conquerir nous territoris. No hi havia diverses tribus, compartíem la mateixa llengua i intercanviàvem els béns.

Monsenyor Jean Baptiste Hategeka malgrat la difícil situació del seu país, creu que mai no s'ha de perdre la fe ni l'esperança.

amb la intenció de matar-nos. Jo mateix vaig ser ferit —ensenya el seu front on s'observen algunes cicatrius—. Quan estàvem dins l'església esperant la mort, va arribar un militar i ens va dir que el nostre bisbe volia contactar amb nosaltres. Encara no entenc què els va fer canviar d'idea però ens van portar a una ciutat prop de Goma al Zaire on un grup de catorze persones ens vam poder amagar durant dos mesos. Més endavant uns amics ens van dir que ens aconseguirien un visat per volar cap a Holanda on una diòcesi ens podia acollir. Així ho vam fer i de moment continuaré allà encara que espero tornar aviat al meu país.

—¿Quina és la raó de la terrible onada de violència que ha

—En canvi aquí sempre ens ha arribat la idea que una ètnia va dominar a l'altra.

—Així és com han presentat la realitat per crear el conflicte. Van dir que els twa, hutus i tutsis eren tres grups socials, tres races, però això no és veritat, és un esquema occidental aplicat a Rwanda.

—Llavors ¿quin és el motiu de la guerra que s'ha viscut?

—Aquest conflicte ha estat fortament subratllat pels belgues, ells són els culpables d'aquesta confusió quan al 1959 van estendre l'odi entre les ètnies hutu i tutsi. Van dir que una de les tribus havia dominat a l'altra. Llavors, els dominats es veien obligats a expulsar els dominadors. Les diferències entre les dues ètnies és l'excusa que s'ha buscat mentre que el joc ha estat polític, qui tenia molt poder no desitjava compartir-lo. Hi havia refugiats que feia 35 anys que estaven foren del país i volien tornar però això hauria significat dividir el poder. Aquesta ha estat la raó no tan sols del conflicte armat sinó també del genocidi.

Ens han fet creure que les ètnies hutu i tutsi s'odiaven però en realitat ha estat una estratègia política

—Actualment ¿qui té el poder?

—Uns quants hutus, no tots, de fet molts van fugir quan va començar el conflicte perquè volien la democràcia.

—¿Quin creu que és el camí que s'ha de seguir per trobar una solució que posi fi a la inestable situació política que viu Rwanda?

—Penso que l'hem de buscar entre tots, jo sol no la puc inventar, necessito dels altres per parlar sobre possibles solucions. De totes maneres, em sembla que tot l'ajut occidental només serveix per nodrir els refugiats però no per cercar solucions de fons. Diuen que volen construir hospitals i escoles pels refugiats però fora de Rwanda.

—¿Interessa que hi hagi refugiats?

—Em fa por que així sigui perquè no es fa l'esforç de cercar camins de reconciliació, una via de diàleg per perdonar-se mútuament.

—¿Llavors tota la informació que ens arriba sobre el problema, està distorsionada?

—Hi ha molta ignorància perquè no es pot controlar cada notícia que arriba. Pràcticament ens nodrim de la primera cosa que un periodista o un historiador ens explica. No hi ha manera de verificar aquella informació i pràcticament tots estem condemnats a la ignorància dels fets reals i seguim conservant els esquemes dels enfrontaments entre hutus i tutsis mentre per exemple hi havia matrimonis entre ells que han durat segles sense cap mena de problema i ara s'han d'enfrontar a la pèrdua del marit, la dona, algun fill, etc.

—¿Què pot dir del testimoni de tants missioners catòlics a Rwanda?

—Penso que els missioners han fet allò que havien de fer i encara molt més. Van marxar de les seves cases per predicar l'Evangeli i han fet tasques socials increïbles d'imaginar. Ells no havien anat a fer política o sociologia i moltes vegades s'hauran cregut l'esquema d'enfrontament entre les dues ètnies però es pot dir que la tasca de l'Església catòlica és veritablement molt gran.

—¿Com és possible viure la fe enmig de tanta violència?

—La fe és sempre esperança. Encara que es visqui aquesta situació tan problemàtica que no deixa albirar solucions immediates, no és qüestió

de perdre la fe. Un cristià és allò que ve després de Divendres Sant. ¿Quina és la raó de creure en el Ressuscitat? Només s'entén a través de la fe entesa com un do. Encara em faig la senyal de la creu sobre el front, crec en Crist Ressuscitat i crec que trobarem el camí per ressorgir de tots els problemes.

• **XI JORNADES SOBRE EL QUART MÓN A CATALUNYA.** - Organitzades per Justícia i Pau sobre «Dones separades i pobresa», **dies 18 i 19**, a l'auditori Sant Jaume, de la Fundació La Caixa (c/ Jaume I 2, 3r, 08002 Barcelona). Més informació: 317-61-77.

BARCELONA

Av. Diagonal, 460; 3r - 08006
Tel. 415 30 06 - Fax. 415 14 49

• **SETMANA DE LA FAMÍLIA, A LA TORRASSA.** - Iniciada diumenge proppassat, continua durant la setmana amb conferències, cada dia, a les 20.30h, al cine-teatre Santiago Apòstol, i es clou **diumenge 20**, amb una trobada de parelles joves, a les 12h, i celebració de l'Eucaristia, a les 13h, amb la participació dels matrimonis que celebren enguany les noces d'or, i presentació de les conclusions de la setmana.

• **III TROBADA DE MATRIMONIS, A SABADELL.** - Trobada anyal al santuari de la Mare de Déu de la Salut, **diumenge 20**, a les 10.30h, dins la celebració de l'Eucaristia.

• **CONVIVÈNCIA: «UNA MANERA DE CREIXER COMPARTINT LA VIDA.»** - Organitzada per Germans de Sant Joan de Déu, se n'acaba aquest cap de setmana el primerencontre a Sant Boi de Llobregat; el segon tindrà lloc a Saragossa, els dies 18 i 19 de març. Més informació: 630-30-90 (matins) i 656-31-51.

• **ESTRENA DE «CLARA, HISTÒRIA D'UN AMOR».** - A càrrec del grup escènic Jove-Calassanç-Teatre, **diumenge 20**, a les 18h, al teatre Calassanç (c/ Sant Quintí 19; 08026 Barcelona), amb text de Francesc Gassans i seleccions musicals de «Germana Clara» de Kairoi.

• **UNA VISIÓ GLOBAL DE LA SIDA.** - Darrera conferència del cicle-unavisió mèdica-, **dimarts 22**, a les 19h, a l'Ateneu Barcelonès (c/ Canuda 6, 08002 Barcelona), a iniciativa del Comitè Ciutadà de Lluita contra la Sida.

• **FESTA DE SANTA CECÍLIA.** - D'entre els diversos actes commemoratius del seu patronatge, **dimarts 22**, a les 20h, celebració de l'Eucaristia: a la Parròquia de Maria Mitjancera (c/ Entença 200), amb cant dels goigs i participació del cor parroquial, i al local dels Amics dels Clàssics (c/ Ausiàs March 26, 8è), en sufragi de tots els socis difunts.

• **SIS CONCERTS ELS DIMARTS, A POMPEIA.** - Cicle de tardor: **dimarts 22**, a les 20.30h, a l'església-santuari de la Mare de Déu de Pompeia, de Barcelona (Av. Diagonal 450; tel. 416-18-12), concert de dues trompetes i orgue, amb Gonzalo Álvarez i Joan-Manuel Díaz (trompetes) i el P. Robert de la Riba.

• **ASPAÑAS: 15a ESCOLA DE PARES.** - Continua els **dimarts 22 i 29**, de 19 a 21h, amb taules rodones d'advocats i jutges especialitzats i de representants polítics, a l'Oficina del Ciutadà, a Barcelona (c/ Calàbria 129-131). Més informació: tel. 454-48-00 i 454-48-09.

• **«SEMBRADORS D'ESTELS.»** - Reunió preparatòria de la Campanya de la Infància Missionera «Tot el món en el teu cor», di-

jous 24, a les 19h, al Centre d'Estudis Pastoral (c/ Rivadeneira 6, 3r, 08002 Barcelona).

• **ENTESA JUDEO-CRISTIANA DE CATALUNYA.** - Conferència sobre «Concepto del mesianismo en el pueblo judío: falsos mesías, causas y efectos de su aparición», **dijous 24**, a les 19.30h, a la Sala Claret (c/ Roger de Llúria 5, 08010 Barcelona), a càrrec del prof. Samuel Salama.

• **ORATORIUM: SCHOLA GREGORIANA DE BARCELONA.** - Concert de cant visigòtic i gregorià, **divendres 25**, a les 20.30h, a la Parròquia de Santa Maria de Badalona.

• **PREGÀRIA JOVE.** - Represa de les trobades dels joves de l'arxiprestat de la catedral, els **dissabtes d'Advent**, a les 20h, a la capella Marcús (c/ Carders, cantonada c/ Montcada). Més informació: tel. 319-63-09 (Pilar) o bé 319-00-87 (Josep-Maria).

• **DISSABTES DE PREGÀRIA, A MATADEPERA.** - Oferiment dels Carmelites Descalços, **dissabte 26**, de 10 a 14h, a la casa de pregària i acollida Santa Teresa (Pg. Matadepera 42 int.; tel. 787-12-50), sobre «Un Home-Déu que prega i ensenya a pregar», amb el P. Bonaventura Gilabert.

• **CONCERT A MARATA.** - Diumenge vinent, **dia 27**, a la Parròquia de Santa Coloma de Marata (municipi de les Franqueses del Vallès), a les 10h, concert d'orgue i oboè, amb Montserrat Torrent i Josep Julià, que interpretaran obres de Frescobaldi, Cabanilles, Marcello, Vivaldi, Buxtehude, etc.

• **PROJECTE DAVID.** - Concert amb Kairoi i el cantautor peruà Luis Enrique Ascoy, **diumenge 27**, a les 18h, a la Parròquia del

Patriarca Abraham (c/ Jaume Vicens Vives 6, 080 Barcelona; metro L4: Llacuna; bus 41). Més informació: tel. 268-02-74.

• **AMICS DELS CLÀSSICS.** - Concert commemoratiu del 15è aniversari de la Coral Riudebittles, **diumenge 27**, a les 19h, a l'església parroquial de Sant Pere de Riudebittles, a càrrec de l'Orquestra de Cambra, dirigida per Joan Palet i Ibars, que interpretarà obres de Bach, Purcell, Grieg, Strauss, Morera, Ivanovici, Wagner, Händel, Beethoven, Verdi i Mozart.

• **LA PERSONA DE JESUCRIST.** - Tres noves sessions del cicle «Eines de pastoral», **dilluns 28**, i 12 i 19 de desembre, de 19 a 20.45h, a càrrec d'Emili Ferrando, al Centre d'Estudis Pastoral (c/ Rivadeneira 6, 3r, 08002 Barcelona). Més informació: tel. 317-48-58.

• **RECÉS PER A RELIGIOSES.** - Dirigit pel Sr. Arquebisbe, cardinal Carles, el **diumenge 11 de desembre** (3r d'Advent), de les 10 a les 17.30h, a la casa d'exercicis Sant Ignasi, de Sarrià (c/ Carrasco i Formiguera 32, 08017 Barcelona). Més informació: tel. 203-88-62.

• **EQUIP JUVENIL ECLESIAL.** - Informació i preparació de possibles candidats (nois i noies de 15 anys) per a rebre el sagrament de la Confirmació. Sessions de catequesi, dimecres, de 17 a 18h, a c/ Muntaner 91, 2º 2º (tel. 323-77-92).

TARRAGONA

• **LA BISBAL DEL PENEDÈS.** - Dins la V Tardoral d'Orgue al Penedès, organitzada pels Cors Antistiana i Santa Maria, **diumenge 27**, a les 18.30h, a l'església de Santa Maria, actuació

de l'Orquestra i Cor de l'Escola de Música de Badalona, amb F. Pi a l'orgue.

GIRONA

• **OLOT: 8è CENTENARI DE SANTA CLARA.** - Festes de cloenda, a la Comunitat de la Divina Providència (c/ Fluvià 25): **dissabte 26**, a les 18h, cant de vespres; a les 18.30h, eucaristia solemne, i a les 19.15h, inauguració de l'exposició de fotografies, llibres i records, i piscobis; **diumenge 27**, igual que dissabte. L'exposició restarà oberta (de 9 a 11.30h i de 15 a 18h) fins a l'1 de gener.

LLEIDA

• **DELEGACIÓ DE PASTORAL DE JOVENTUT.** - XIII Assemblea Diocesana de moviments i serveis, **diumenge 20**. Vetlla d'Advent, **dimecres 23**, organitzada per la Delegació de Pastoral Universitària. Sessió del curs de formació per a consiliaris i consiliàries, sobre l'espiritualitat, **dijous 24**, de 20 a 23h, a l'IREL (c/ Cnge. Brugulat 11; tel. 28-15-38). **Dies 26 i 27**, recés d'Advent per a joves.

SORDESA

JO HO HE RESOLT

Gràcies a GRIMOFON i per només 39.000 ptes. (tan sols fins el 15/XII/94) vosté pot beneficiar-se d'un audifon d'avançada tecnologia a un preu IMMILLORABLE, ja que l'adquireix directament del fabricant.

Als centres GRIMOFON l'assessoraran del model que millor s'adapti a les seves necessitats. Tot sota un estricte control mèdic. Sol·liciti tractament personalitzat, trucant al Tel. (93) 415 79 49

GRIMOFON Centre Auditiu
c/. Rosselló, 273 (Pg. Gràcia)
08008 BARCELONA
Telèfon (93) 415 79 49
(Dissabtes tarda, tancat)

Residència Geriàtrica BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convallescències. Poques places.
Tel. 427 44 53.

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

Ja són més de 500 les missioneres i missioners que reben Catalunya Cristiana gràcies a les persones que "apadrinen" la seva subscripció.

"Catalunya Cristiana arriba cada setmana i és una finestra que deixa veure una mica l'Església de Catalunya que és una part de l'Església del món." **Albert Jou. ÍNDIA**

MISSIONERS QUE ESPEREN PADRÍ:

GUSTAVO PÉREZ BARQUIRIMETO 1011 A- CARACAS VENEZUELA.....	24.804 Ptes.
P JOAN M. VILA CANAL PADRESCARMELITAS ED. ARAGUA VENEZUELA.....	24.804 Ptes.
M. ÀNGELS MASSIP SANT THOMAS CONVENT, STELLA MARIS 600004 MYLAPORE MADRAS ÍNDIA.....	35.724 Ptes.
JOSEP M. VIÑAS MISSIONERS CLARETIANES MALABO GUINEA EQUATORIAL.....	24.804 Ptes.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom i cognoms..... Tel.....
Direcció..... D.P..... Província.....
Població.....
subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" el missioner..... (nom i cognoms)

L'import el faré efectiu mitjançant:
☐ taló que adjunto ☐ gir postal
☐ domiciliació segons l'adjunta autorització:
Domiciliació: Banc / Caixa.....
Sucursal n°.....
Nº. compte corrent.....
Població..... Província.....
Pregó al Banc / Caixa que consideri aquesta butlleta com la meua autorització per aquest pagament.
Població..... Data.....
Signatura.....

"CATALUNYA CRISTIANA" c/. Puiggarí, 5-7 - 08014 Barcelona - Tel.: 490 59 88

PER FER EL PESSEBRE AMB ART I TRADICIÓ

Artesania de la Família Monàstica de Betlem

Figures artesanals, úniques i de producció limitada, fetes als obradors de les Germanes de Betlem i de l'Assumpció de la Mare de Déu (monges betlemites, de clausura), i també altres imatges (baixos relleus, medalles, ceràmica, etc.), a base de dolomia (pedra del Pirineu reconstituïda) i acabades a mà: com a terracotta, policromades o en marfilina. Les podeu veure a l'Associació d'Amics de «Catalunya Cristiana» o bé a la llibreria La Formiga d'Or, de Barcelona. Us n'ofereim aquí una selecció (podeu demanar-ne el catàleg complet il·lustrat).

FIGURES DE PESSEBRE

1. JESUS, MARIA I JOSEP: 10.000,- Pts
2. ÀNGEL, MULA I BOU: 7.000,- Pts
3. ELS TRES REIS: 12.600,- Pts
4. PASTOR ADORANT AMB XAI: 5.600,- Pts

PESSEBRE DE MIDA GRAN

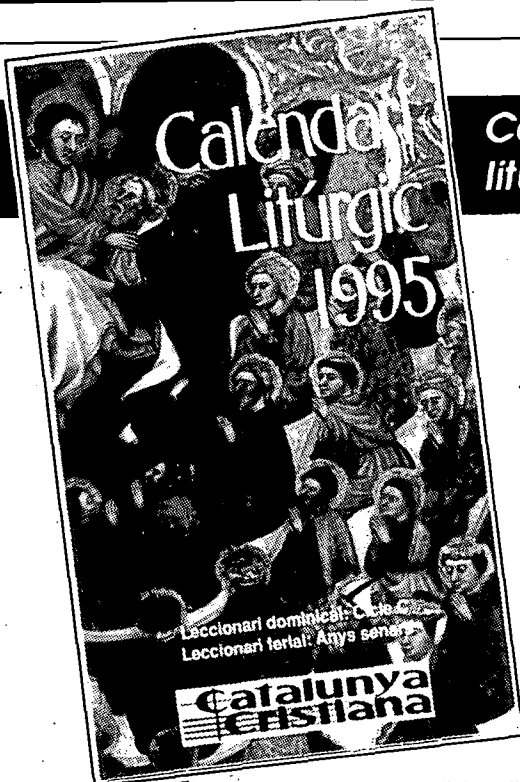
5. SAGRADA FAMÍLIA: 35.000,- Pts
6. PASTOR AMB ANYELLS: 17.400,- Pts
7. REI DRET: 17.500,- Pts
8. REI ADORANT: 17.500,- Pts
9. REI NEGRE: 17.500,- Pts

EN MARFILINA

10. MdD DE MONTSERRAT: 11.000,- Pts
11. STA. ANNA I MdD: 5.400,- Pts
12. SAGRADA FAMÍLIA: 8.700,- Pts
13. CALVARI: 6.400,- Pts
14. DÍPTIC MdD I SALVADOR: 6.400,- Pts

ALTRES IMATGES

15. ST. JOSEP: 11.500,- Pts
16. MdD TORRE DE DAVID: 11.200,- Pts
17. MdD ROMÀNICA: 17.000,- Pts
18. ST. BENET: 10.700,- Pts

Calendari
litúrgic 1995

CADA DIA DE L'ANY AMB «CATALUNYA CRISTIANA»

Des de la perspectiva del Congrés de Religiosos de Catalunya i amb vistes al Sínode de Bisbes, tenen tots dos com a tema «Els consells evangèlics: un do de Déu a la seva Església». Per altra banda, com expressa el bisbe Joan Carrera als mots de presentació, la fusió «d'allò més fugisser de l'home, el temps, amb allò més definitiu, la salvació de Jesús, situa tota la nostra existència en l'esperança». Aquella esperança de la qual hem de donar raó i que ens cal alimentar- tot al llarg de l'any.

Calendari 1995 (mural)

Calendari

1995

Catalunya
Cristiana

19. CALENDARI LITÚRGIC 1995; 240,- Pts
20. CALENDARI 1995 mural; 450,- Pts

BUTLLETA DE COMANDA

nom: _____ cognoms: _____

adreça: _____

població: _____

codi postal: _____ telèfon: _____

☐ Indico el número, el nom i l'import del que desitjo que m'enviïn per correu:

Núm. _____ Import: _____ Pts. TOTAL PTS.

Núm. _____ Import: _____ Pts.

Núm. _____ Import: _____ Pts.

(Càrrec de 575,- Pts. per despeses d'embalatge i tramesa)

☐ Adjunto xec barrat, a nom d'Amics de Catalunya Cristiana.

☐ Ho pagaré contra reemborsament
(hi carregarem les despeses corresponents).

Data: _____
Signatura: _____

☐ Voldria que m'enviéssiu el Catàleg d'Artesania.

PODEU FER LA COMANDA

PERSONALMENT:

A l'Associació d'Amics de "Catalunya Cristiana", i també a la llibreria La Formiga d'Or (Av. Portal de l'Àngel, 5, Barcelona).

PER TELÈFON:

Trucant al número (93) 301 37 18, de l'Associació d'Amics de "Catalunya Cristiana".

PER CORREU:

Omplint la Butlleta de Comanda i enviant-la tot seguit a l'Associació d'Amics de "Catalunya Cristiana". Ens permetrem carregar 575,- Pts. per despeses d'embalatge i tramesa per correu.

Els Estats Units tasten la complexitat de la postguerra freda

Els Estats Units van acabar la guerra freda com a clars vencedors. El bloc comunista, que s'havia dreçat en alternativa, simplement col·lapsà. I la seua desaparició ha dibuixat un escenari inquietant i de vegades iritant. Complex. Un món ja no bipolar. Sinó unipolar en alguns aspectes i multipolar en altres. La confusió, lògica, que se'n deriva d'això pot ser una de les causes del desconcert que es fa difícil observar en la direcció de la política exterior nord-americana. No és l'única. Hi ha també el fet que Bill Clinton, malgrat estar envoltat de molts bons assessors, no sembla capaç d'estar a l'alçada dels esdeveniments.

Els dubtes de la història

El vell món, el de la guerra freda, n'era un de perillós. Altament perillós. Però, en canvi, molt estable. El repartiment de les esferes d'influència era generalment acceptat. Excepte en situacions d'altíssima tensió estratègica (Corea) o de violació d'esferes de control geogràfic tradicionals (Grenada). Qualsevol crisi tenia assegurats uns mecanismes de reconducció, basats de manera clara en el pànic generalitzat i reconegut a l'hecatombe nuclear.

S'ha especulat molt amb fins a quin punt els dirigents dels Estats Units i la URSS n'eren realment conscients o no de què el que hi havia en joc era, rotundament, la pròpia supervivència del planeta. És molt discutible, certament. Potser en un primer moment no n'eren del tot conscients. Tanmateix amb el pas dels anys i la unanimitat de la comunitat científica sembla improbable que les èlites governants i militars del Potomac i el Kremlin no fossin conscients de que en aquella probable gran guerra no anava a haver vencedors sinó vençuts. Siga com siga va ser una sort que les coses no arribaren a l'extrem i que el món haja pogut tastar el repte de la postguerra freda.

Ara fa cinc anys

Ens trobem en 1989. És el mes de novembre i un desesperat Erich Honnecker escolta com a l'altra banda de l'aparell li diuen des de Moscou que ja no mouran un dit per ell. En aquell instant només queden hores per a que la fortalesa ideològica i de

maó que mantenia Europa esquerdada en dos blocs vaja avall i rebente pels porus. Sabia Mikhaïl Sergueïevitx Gorbtxov el que estava fent? Sabia dels reptes que anava a plantejar el seu coratge al futur? Com en la pregunta sobre l'holocaust nuclear la resposta és que ningú no ho sap amb seguretat. Potser ni Gorbtxov. Pot semblar paradoxal però és així. El món de la postguerra freda nasqué del dubte i la incertesa. I ens sumí en elles.

Ben aviat es va veure que tot això anava a ser d'una altra manera. Les crisis regionals,

postfreda—fou Somàlia, és Bòsnia, és Haití. Fa anys cap d'aquests conflictes hauria desencadenat la sensació de totalitat que ara té. Somàlia no és sinó un tros de desert enganxat al mar. Haití és un vaixell a la deriva i sempre ho ha estat. El Golf és una novel·la encara per escriure amb capítols enreusats i protagonistes caricaturescament perversos. Per suposat que els problemes són. Tots ho són. Però no tindrien la importància que tenen si no es donaren dos factors conjunturals, o no, que ens impel·leixen a omplir pàgines si més pàgines

gent ha viscut simultàniament tantes sensacions comunes. Obviar això són ganes de no veure la realitat.

La mundialització arriba a més, de la mà d'una revolució tecnològica fenomenal, en el moment més adequat. Just quan els corsés polítics es desfan i quan res ni ningú pot impedir la cursa. McLuhan parlava de l'aldea global però quan ell va morir la CNN tot just naixia, la MTV era una estació musical de barri, els Macintosh eren artefactes incomprensibles i l'Internet encara no era sinó una xarxa militar. L'explosió vingué

que amaga que els europeus (i els dels Estats Units ho són tant com nosaltres) ens arroguem com sempre el dret a intervenir en Rwanda. Mentre que els rwandesos mai no s'arrogaran el dret a intervenir en Irlanda del Nord -posem per cas. I he escrit "s'arrogaran", que només implica una acció de pensament.

la combinació és explosiva. Ara els informatius ens expliquen amb pèls i senyals qualsevol epidèmia de la Índia o el més mínim moviment de tropes al desert. Ara una secció ampla de la població considera innacceptable la pervivència de la concepció de "l'estranger" i busca, en una aventura fascinant, la globalitat. I, enmig de tota aquesta convulsió, només en la Casa Blanca, allà al final de la calçada d'Avinguda de Pensilvània, hi ha la combinació dels mecanismes necessaris per a sotragar el món. Clinton té en les seues mans el poder econòmic, el poder militar i el poder polític. Ningú més no ho té. El Japó i la Unió Europea tenen poder econòmic, (poc) poder polític i gens de poder militar. Rússia té poder militar (...diuen) però no en té de polític i molt menys encara d'econòmic. La resta prou fa amb mirar-s'ho. Pot resistir un president així una pressió d'una tal naturalesa? No. D'ací la cursa embogida cap a la superpolícia mundial.

No és un beneit

Però Clinton no és un beneit ni un bon jan. No ho és. I ha descobert que, junt al recurs mundialitzador que li dona vots i alegries entre el seu electorat natural (la pressió del lobby afroamericà en el cas Haití ha estat legendaria), hi ha un recurs de més clàssic i natural que se li suma. Quan sona la corneta en la 62 aerotransportada de Fort Bragg en realitat són tots els Estats Units, o gairebé, els qui es quadren i saluden a la bandera... i al cap. Per més que aquest cap fos en la seua època de jove una mena d'insubmís "avant la lettre". En època de vaques flagues, sense cap projecte polític fermanent encarrilat, les urgències històriques porten sempre a la posició més fàcil. Clinton no n'ha estat una excepció.

Clinton té en les seves mans el poder econòmic, el poder militar i el poder polític

«La gent, al primer món, pensa en global, creu en global i, fins i tot, gaudeix en global»

abans controlades pel gendarme de torn, es desbocarien amb precipitació. Autèntiques rierades el nom de les quals quedava escampat pels informatius planetaris -un fenomen contemporani de la postguerra freda i influent en extrem. Fou Panamà (a mig camí entre el rerapat i la guerra de nou encuny), fou el Golf Pèrsic —la primera guerra autènticament

de diaris, minuts i més minuts d'informatius.

Aquests dos factors són la mundialització i el poder ja absolut de gendarme que exerceixen els Estats Units. "Big Cop", en diuen.

Tenim una tendència excessiva a disminuir la importància dels fets no estrictament polítics en la vida política. Ens hem cregut la pròpia falsedat segons la qual la política es "diu" més que no es "fa". Però davant fenòmens com el de la mundialització no hi ha excuses. Estem al davant d'un dels temes claus del tombant de segle. La gent, al primer món, ja pensa en global, creu en global i fins i tot gaudeix en global. Mai en la història de la humanitat tanta

«El món de la postguerra freda nasqué del dubte i de la incertesa i ens sumí en elles»

després -de fet l'estem vivint ara. Un polític modern com Clinton, en el país més televisiu del planeta no pot escapar a la temptació de posar els peus allà on fa falta o allà on ell creu que en treurà algun benefici. Bush ja ho volgué fer al final del seu mandat. Clinton li afegí la ideologia -per be que heretada. El dret a la intervenció humanitària. Un eufemisme sarcàstic

I ho hem vist especialment aquests dies, quan la proximitat de les eleccions l'ha obligat a tirar mà acceleradament de la mobilització militar —imatges lacrimògenes a la televisió— cintes grogues a les portes de les cases —discurs del tipus "Amèrica és gran..."

«La mundialització arriba de la ma d'una revolució tecnològica fenomenal, just quan els corsés polítics es desfan»

No ha estat una imatge massa edificant per a un demòcrata que s'anunciava de nou estil. Però cal reconèixer que ha estat efectista i efectiva. I que li ha permès pujar uns quants senters en la cotització política de l'Amèrica profunda i salvar-se una mica de la crema del seu partit. Però no ha estat només això. Sinó que també ha revelat les moltes complicacions que el president dels Estats Units haurà d'afrontar en els dos anys que li queden de presidència. Perquè la pregunta del milió de dòlars és: com podrà combinar la retallada pressupostària més gran que ha patit l'exèrcit dels Estats Units amb el recurs a fer d'aquest exèrcit una divisió de propagandistes i una ocasió per a la fotografia?

Un pressupost que no quadra

Certament les xifres són importants. Comptant des del 1990 i en base a les previsions per al 1995, les retallades en el pressupost de defensa per part de l'administració demòcrata són les següents:

- un 10% del capítol d'operacions i manteniment
- un 23 % del capítol de personal
- un 54 % del capítol d'adquisició de nou material
- un 14 % del capítol de recerca i desenvolupament

Això vol dir que els 348.6 milers de milions de dòlars que els Estats Units dedicaven a defensa el 1990 s'han convertit en 266.7 el 1994 —el primer any amb pressupost directament imputable a Clinton. I baixaran fins els 237.6 el 1999 si el president és capaç de mantenir les seues promeses. Promeses que no són banals perquè necessita aquests diners per a portar a terme les substancials reformes socials que abanderà.

Però mentre el pressupost s'encongeix la presència militar augmenta. Avui els Estats Units tenen forces en més de 100 països (no havia passat mai això). I les té en una varietat de missions extraordinària, que requereix una organització encara més extraordinària. Ara ja no es tracta només de contenir

«¿Com podrà combinar Clinton la retallada pressupostària militar amb el recurs de fer de l'exèrcit una divisió de propagandistes?»

l'enemic. Hi ha les missions de pau i el suport humanitari. Són gairebé 150.000 soldats gaudint del pressupost més petit i també de la reducció de personal més gran. L'objectiu declarat és arribar a un exèrcit amb menys de 1.45 milions de soldats.

Aquesta seria la xifra més baixa des de la Segona Guerra Mundial però paradoxalment hauria d'atendre la situació de major mobilitat des d'aleshores. Si sumem, a més, el cost en dòlars / dia de les missions obertes es veurà clarament que Clinton està jugant a curt termini però que el llarg termini se li taponarà aviat i li pot causar problemes greus.

- un dia de racions llençades sobre un poblet de Bòsnia són 50.000 dòlars
- un mes de donar aliment i habitació als balseros de Guantanamo són 20 milions de dòlars.
- l'assistència a Rwanda s'emporta 170 milions
- Somàlia té una factura d'un miler de milions.

Per causa de tot això la política exterior americana està hipotecada. No es tracta ara d'una hipoteca ideològica ni de la temor militar que abans l'encor-

A Rwanda, on moltes persones han mort de fam, s'ha invocat el dret a la intervenció humanitària per intervenir en el conflicte

Les crisis regionals s'han desbordat amb precipitació en desaparèixer el gerdarme de torn. Als Balcans, la situació és molt conflictiva i la població civil, com aquests infants de Bòsnia, en pateix les conseqüències

setava. Aquesta vegada tot és molt més raonable...més comptable. Però amb una incidència important en el seu compte polític. Clinton va arribar a la presidència americana sense ni dir una sola paraula de política internacional. Però ara prefeix no dir-ne quasibé cap ni una de política nacional. Si la

política exterior dels Estats Units ha tornat al seu estil més o menys tradicional és, en bona part, per causa d'això mateix. No és temps de proves. Malgrat que el món no és el mateix i ho acceptaria. Segurament.

■ Vicent Partal

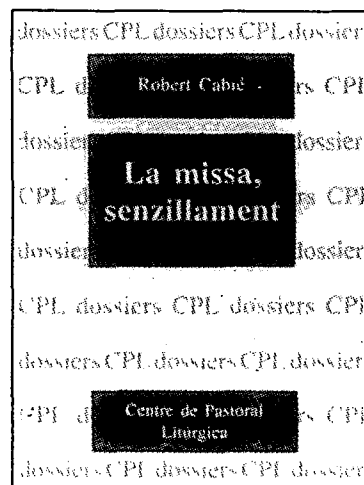
EI CPL

recomana especialment:

LA MISSA, SENZILLAMENT

de Robert Cabié (traducció de J. Lligadas)
«Dossiers CPL» n. 63, 116 pàgs. 975 ptes.

Publicat també en castellà

EI CPL no té el costum de publicar traduccions (ja ho fan altres editorials). Però en aquest cas semblà convenient de fer-ho.

Perquè es tracta d'una aportació poc freqüent: un llibre sobre l'Eucaristia escrit amb singular competència (Cabié és professor de la Facultat de Teologia de Toulouse) però al mateix temps amb senzillesa i proximitat a la problemàtica actual (Cabié és també consiliari de moviments obrers).

La presentació del llibre, l'aportació de testimoniatges antics i actuals, ajuda a la seva lectura (també com a pauta per a catequesi, etc.).

CPL CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA
Rivadeneira, 6-7. 08002 Barcelona

■ «Els poders públics són elements necessaris per promoure el benestar i la igualtat, però no són suficients»

■ «L'actual sistema de pensions pot perillar a partir del 2030. Avui, la situació no és alarmant»

Incertesa davant el futur de l'Estat del Benestar

El present i el preocupant esdevenidor de les pensions

El futur de l'estat del benestar (EB) es manifesta incert. Les transformacions econòmiques i socio-demogràfiques que les societats occidentals estan realitzant des de finals dels anys setanta estan dibuixant un nou escenari que obliga a readaptar els vells esquemes de la intervenció pública. Per un altre costat un element fortament desestabilitzador per l'EB ha ocupat la part central de l'escenari polític: des d'inicis dels anys vuitanta una passió neoliberal contrària a la intervenció de l'estat, i per tant, en contra de les polítiques socials, està dificultant un debat serè i racional sobre el futur de la sanitat pública, les pensions, l'eficàcia del sector públic i els costos d'aquests serveis.

Dels múltiples articles als mitjans de comunicació que en els darrers mesos han aparegut a l'entorn d'aquest tema se'n pot desprendre de forma general i amb digníssimes excepcions una conclusió no gaire afalagadora. Aquests escrits provoquen, intencionadament o no, més angoixa i neguit al lector que informació. Per dir-ho amb paraules actuals provoquen alarma social. És cert que hi ha motius de preocupació, per exemple amb l'actual model públic de pensions. Però la situació actual és encara lluny de justificar aquesta angoixa. Anem a analitzar-ho.

Sistema públic i privat

Possiblement és bo començar establint les diferències entre el sistema públic i privat de pensions. El sistema privat té un inconvenient poques vegades tret a la llum. La capacitat d'estalvi per al futur (això és un pla de jubilació) queda exclusivament en la lliure iniciativa dels individus. A través de l'anàlisi del comportament econòmic individual es pot afirmar que hi ha un perill social real basat en l'existència d'individus que, desapareguda l'obligació que imposa un sistema públic de pensions, optin per no estalviar. Això pot provocar efectes socials no desitjats, clarament disfuncionals. Per exemple, què passarà amb aquests individus? Qui se'n farà càrrec? Novament el sector públic? Quina quantitat de persones realment estalviarà? Són preguntes que no poden quedar sense resposta ja que d'elles

pot dependre l'èxit o el fracàs d'una determinada concepció de societat. Però en segon lloc, un sistema exclusivament privat de pensions té una clara dificultat, per no dir impossibilitat, d'incorporar els efectes de la inflació. O simplement té el perill d'oscil·lacions borsàtils negatives. La possibilitat que es produeixi per al futur pensionista una pèrdua del poder adquisitiu és clara. I ja se sap que el mercat no és el millor aliat per fer front als riscos ni a les adversitats.

Pel que fa al sistema públic podem diferenciar entre el sistema redistributiu i el d'estalvi. Si ens centrem en el sistema d'estalvi, el que avui disposem, el seu finançament prové de les cotitzacions en base al salari. La quantia de la pensió la podem considerar com a proporcional a allò cotitzat (relació entre quantitat i temps). Per contra el sistema redistributiu, com el seu propi nom indica, té un clar contingut social i una càrrega solidària amb els més necessitats. La seva concepció primà-

ria no respon a cap lògica d'estalvi, per tant els mecanismes de finançament no tenen perquè estar lligats a les cotitzacions sobre salaris, com avui, sinó als ingressos que l'estat rep per via impositiva.

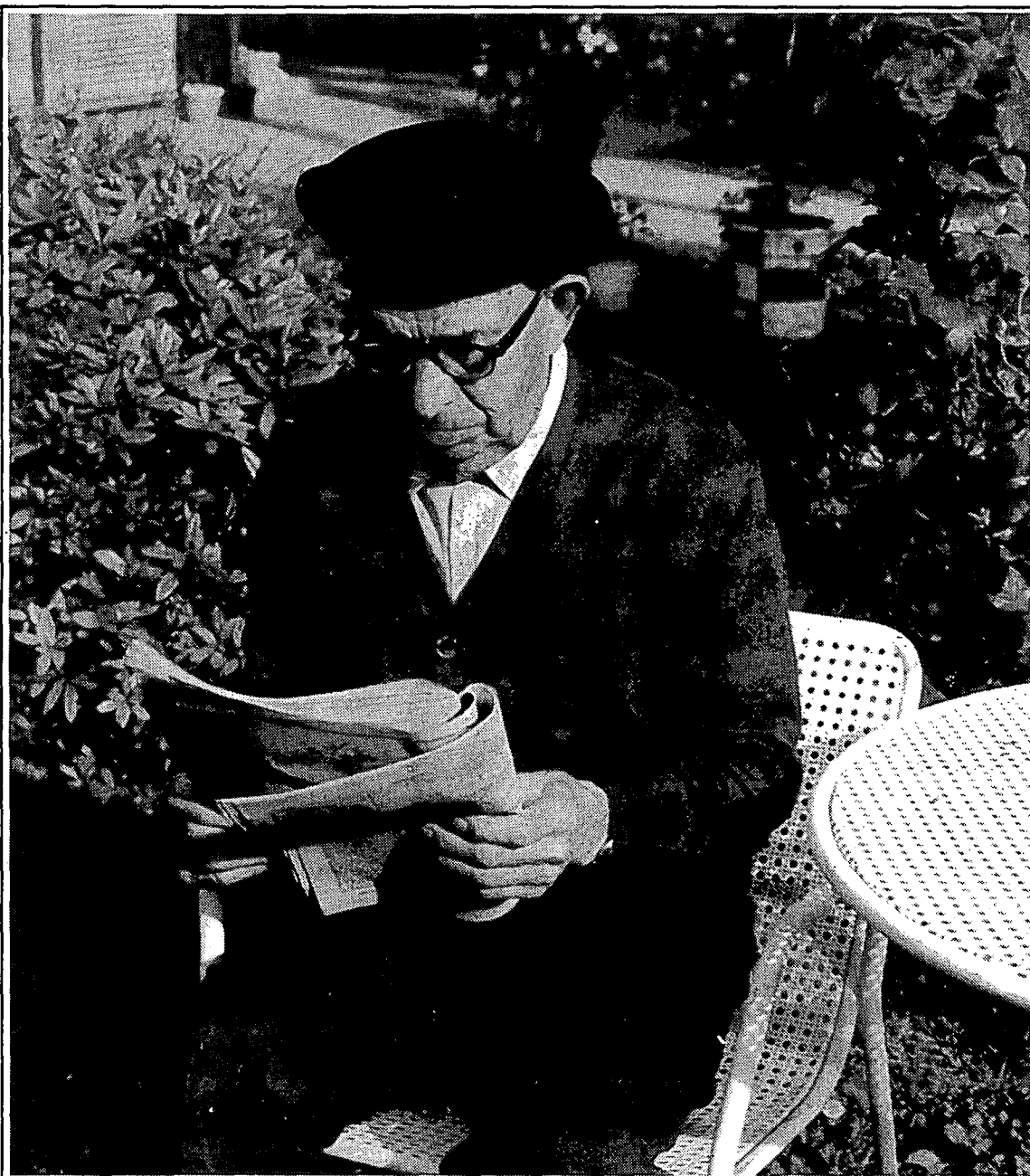
La temença que avui planeja sobre el sistema públic de pensions és la tendència a què la taxa de dependència demogràfica (població major 65 anys / població entre 16 i 65 anys) s'incrementi i, per tant, posi en perill la viabilitat de l'actual model. Hi ha dos aspectes que

expliquen aquesta tendència. En primer lloc l'augment de l'esperança de vida. Les estadístiques ens indiquen que cada 7 o 8 anys l'esperança de vida augmenta en 1. L'increment del període que una persona és pensionista es va incrementant progressivament, amb els costos respectius. En segon lloc cal destacar la incidència que comporta la baixa natalitat que des de la dècada dels setanta, i especialment els vuitanta, caracteritza la nostra societat.

La incorporació de la dona al treball

A aquests elements centrals caldria afegir-hi dos aspectes no sempre considerats malgrat la seva importància, especialment, pel seu efecte en la despesa de pensions. En primer terme l'increment progressiu de la pensió mitjana com a conseqüència no de les revaloritzacions (que es realitzen per no perdre o fins i tot, millorar el poder adquisitiu de tots els pensionistes) ni dels increments dels complements de mínims (focalitzats en les pensions més baixes) sinó pel mecànic efecte de la substitució (això és la diferència entre la quantia mitjana de les pensions de les persones que es moren i la quantia mitjana dels que s'incorporen). En segon lloc cal preveure els efectes que sobre el sistema de pensions representarà la incorporació de la dona al mercat laboral. Aquesta incorporació, encara avui del tot insuficient però progressiva, representarà en els propers anys un increment significatiu de la despesa.

Com ja he dit anteriorment aquestes tendències poden ser en certa manera preocupants però en cap cas alarmants. En primer lloc perquè les tendències apuntades són a mitjà ter-

Cal considerar seriosament el tema del futur de les pensions per no retrocedir en la consecució del benestar i de la justícia social

mini, és a dir, a partir d'uns 25 anys (2.020). Un període suficientment llarg com per buscar solucions i també prou important perquè algunes de les tendències apuntades puguin canviar. En segon lloc, i suposant que no hi hagi variacions importants a l'escenari dibuixat, es poden trobar solucions. Per exemple la incorporació a la societat occidental de mà d'obra estrangera que permeti el manteniment de la relació entre pensionistes i cotitzants. Un tercer aspecte que cal no oblidar és que avui la recaptació per contribucions permet el finançament total de les pensions contributives i, part del finançament de l'assistència sanitària i dels complements de mínims. És a dir, hi ha base financera suficient per mantenir el sistema de pensions. És més, si la part dels complements de mínims i d'assistència sanitària financada per la cotització sobre salari passés a assignar-se als pressupostos de l'estat (com que tenen un caràcter clarament redistributiu i no d'estalvi), es podria reduir en alguns punts la cotització sense afectar en cap mesura les pensions. Això tindria, possiblement, un efecte favorable en la creació de llocs de treball (nous cotitzadors).

Control de l'edat de jubilació

Al marge d'aquestes tres consideracions hi ha un paquet de mesures importants que poden donar una major base financera al sistema de pensions i que, com les anteriors, depenen bàsicament d'actuacions polítiques. Una de les primeres mesures a considerar pot ser la d'un major control sobre l'edat real de jubilació. Avui la jubila-

sa que això comportaria. El problema és que avui la jubilació anticipada és una de les eines més utilitzades per sindicats i empresaris per encobrir reduccions de personal.

Una segona actuació que el govern pot realitzar de forma immediata és la lluita contra el frau que s'amaga en les pensions, especialment en la modalitat d'invalidesa. El fet que sectors ocupacionals com els propietaris de terra o les mestresses de casa tinguin un índex d'invalidesa més elevat que el treballador agrari o que els asalariats, fa pensar en l'existència d'importants bosses de frau. Es fa difícil pensar que els accidents laborals a la llar o en els propietaris de terres sigui similar a la taxa d'accidents dels miners.

Nous models per al futur

Com he intentat demostrar la situació del sistema públic de pensions té un marge prou ample de maniobra. Certament hi ha aspectes molt importants per al futur del sistema de pensions en particular i de l'estat del benestar en general que no he tractat. El retorn a situacions de plena ocupació és possiblement el més important. El problema és que la capacitat de crear llocs de treballs no és matèria que es pugui resoldre per decret. La tranquil·litat que aquest article vol comunicar al lector no es pot confondre amb una confiança indefinida al sistema de pensions. Els reptes i les dificultats a mig i llarg termini estan sobre la taula. Les prospectes apunten a unes condicions difícils per al manteniment de l'actual sistema a partir del 2.030 (quan la generació denominada del baby boom -dècada 60- arribi a l'edat de jubilació). Amb seguretat, avui, la situació no és alarmant. Cal començar, però, un debat sobre quina societat volem i com podem resoldre les dificultats futures amb l'objectiu d'evitar que d'aquí uns anys arribi a ser alarmant. Cal més informació i noves idees. Acceptar nous models de pensió per a les futures generacions on per exemple es pugui contemplar una pensió pública mínima per a tothom amb la possibilitat de complements provinents del sector privat.

Caldrà redefinir novament el paper de la societat, el denominat avui tercer sector, en la funció de provisió de benestar. La solidaritat no és una matèria que es pugui delegar a les instàncies públiques. Possiblement aquest ha estat l'error més important de l'estat del benestar:

Moltes persones arriben a la jubilació en molt bones condicions de salut i s'estudia allargar el període laboral dels treballadors per reduir el número de pensionistes

fer creure que l'estat era l'instrument suficient per assegurar el benestar integral als seus ciutadans (educació, salut, pensions...). Els poders públics són elements necessaris per promoure el benestar i la igualtat, però no són elements suficients. Els problemes que la nova societat post-industrial planteja no poden ser resolts sense un major protagonisme de la soci-

etat. La pròpia Església, les entitats que s'arreglen al seu entorn, les ONG no-confessionals, la família, els diversos sectors professionals, tots han de tenir un pes cada vegada major en la redefinició del sistema del benestar. Els ciutadans hem de sentir-nos responsables, alguns novament responsables, del benestar de la nostra societat. Els nous temps

ens obliguen a prendre aquest compromís. Un compromís que no podem defugir, sota risc de retrocedir en la consecució del benestar, la igualtat i la justícia social unes quantes desenes d'anys.

Jordi Sánchez i Picanyol,
professor de Ciència Política a la UAB

■ «La solidaritat no es pot delegar només en les instàncies públiques»

ció mitjana real està uns 2,3 anys per sota de la jubilació legalment prevista (65 anys). Fins i tot, en molts països s'està plantejant l'endarreriment de l'edat legal de jubilació donat el progressiu augment de l'esperança de vida. La virtut d'aproximar l'edat real de jubilació a l'edat legal i fins i tot, l'endarreriment de l'edat legal seria la reducció de la taxa de cobertura (número de pensionistes/població major 65 anys) amb la posterior reducció de la despesa

UNA VEU EXULTANT

Una veu exultant és un cantoral amb 275 cançons, 39 de les quals són de gregorià en català.

Molts ja han descobert aquest cantoral que ha d'arribar a totes les parròquies i comunitats.

Aquestes cançons són com melodies populars amb lletres plenes de contingut i agraden als petits, joves i grans.

Les cançons del cançoner "Pregàries" de la col·lecció "Cançons per al poble" publicat l'any 1971, ara les trobareu en aquest cantoral: Una veu exultant dels núms. 193 al 275.

Edició també amb lletra sola. 17 cassettes. Preus populars.

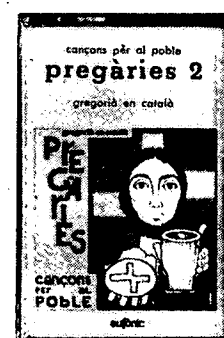
GREGORIÀ EN CATALÀ

● Heus ací dos cassettes preciosos de gregorià en català. La solfa i la lletra les trobareu al cantoral Una veu exultant, preparat per Mn. Josep Soler.

● Interpreten aquests cassettes: La coral "Nou ressò" i "Amics del cant gregorià de Gràcia". Direcció: Joan Úbeda. Solista: Mn. Lluís Saumell. Organista: Xavier Saliatti.

ADVENT,
IMMACULADA
I NADAL

Aquests cassettes de gregorià en català no poden faltar ni a casa teva ni a la teva comunitat.

La importància del suïcidi juvenil a Europa

Manca d'esperança de vida

Els avenços de la medicina han fet augmentar l'esperança de vida. Però la manca d'esperança per viure pot anul·lar els progressos sanitaris. Això és el que suggereixen algunes dades sobre les causes de mortalitat dels joves en països desenvolupats. Un estudi de l'Institut de medicina legal de París acaba d'assenyalar les principals causes de mort en la població de 20 a 34 anys de la capital francesa. Per ordre d'importància, les primeres són: sida, suïcidis, drogues. En els departaments perifèrics de la regió, els accidents de tràfic ocupen el tercer lloc per davant de les drogues. En tot cas, els virus més terribles a aquesta edat tenen el seu brou de cultiu en l'estil de vida.

Segons aquestes dades, el suïcidi és un veritable problema de salut pública. De manera que, per l'augment de l'esperança de vida, una política de prevenció del suïcidi seria encara més determinant a França que la millora de la seguretat vial.

¿Però és possible establir una epidemiologia del suïcidi juvenil? Ho ha intentat un estudi de l'Organització Mundial de la Salut, fet a partir de dades de 16 hospitals de 13 països europeus (sense incloure els ex-comunistes). La població coberta per l'estudi inclou 298.000 persones de 15 a 19 anys i 384.000 de 20 a 24 anys.

Segons aquest treball, les mitjanes de les taxes anuals de temptatives de suïcidi a Europa en les edats de 15-

La importància del suïcidi juvenil posa de manifest la insatisfacció i el «buit existencial» de molts joves

24 anys són 1,65 per mil per als homes i 2,8 per mil per a les dones. Però l'informe mostra grans diferències segons els països i les latituds. La diferència pot ser una taxa nou vegades més gran a Helsinki que a Guipúscoa, en el cas dels adolescents. En general, dos països rics com França i Suïssa tenen una taxa

netament superior a la mitjana europea. De l'estudi es desprenen algunes constants, com la importància de les reincidències: més d'un terç dels joves suïcides de 20 a 24 anys havia intentat ja posar fi a la seva vida.

Però els autors de l'estudi defugen atribuir la temptativa de suïcidi a un determinat factor (taxa d'atur, pèrdua d'ideals col·lectius, ruptura de la família...). Pensen que els factors que expliquen aquest fenomen complex poden ser múltiples. El que és clar és que la importància del suïcidi juvenil revela una alarmant vulnerabilitat en països que presumeixen de donar als seus ciutadans una eficaç protecció social.

■ I.A.
(Aceprensa)

Organitzat pel Departament de Pastoral Penitenciària de Barcelona

Seminari sobre la reinserció dels presos

El departament de Pastoral Penitenciària de Barcelona ha organitzat un seminari sobre la reinserció dels presos. Amb el títol *La reinserció avui*, el seminari durarà fins al proper 18 de desembre i tindrà lloc a la seu de Cristianisme i Justícia, de Barcelona.

Segons el director del departament de Pastoral Penitenciària, Mn. Josep Maria Fabró, l'objectiu del seminari és «sensibilitzar» l'opinió pública, ja que «reinserció vol dir que el pres que surt al carrer hauria de ser acollit per la societat, tanmateix la societat no l'acull».

En el seminari es tractaran temes com els drets humans en llibertat, la família com a factor de normalització, l'actitud cristiana davant els reinserats, etc. En les diverses sessions participaran experts en la matèria com sociòlegs, jutges i sacerdots.

D'altra banda, Fabró opina que els tràmits burocràtics que l'administració obliga a passar als expresos són massa exigents. «A una persona —diu Fabró— que surt de la presó i no disposa de diners, no li pots fer anar tres o quatre vegades al despatx».

Mn. Josep Maria Fabró també proposa que l'Església i la comunitat cristiana acullin les persones que surten de la presó, per exemple «aplegant aquestes persones en petites residències en un entorn familiar i comunitari», o «animant les petites empreses perquè admetin ex-presos a treballar».

El departament de Pastoral Penitenciària pretén potenciar l'atenció en les presons. Actualment hi ha 120 voluntaris que treballen en les cinc presons catalanes, i el departament vol incloure la formació de persones que hi volen treballar.

■ A.E.P.

Ho signen artistes i intel·lectuals

Manifest a favor de les humanitats en l'ensenyament secundari

Un total de 76 artistes, escriptors, científics i professors universitaris de Catalunya han signat un manifest en el qual reclamen una més gran atenció a les humanitats, especialment a la filosofia i l'ètica, en el nou ensenyament secundari.

Entre els signants, hi ha escriptors com Josep Maria Benet i Jornet, Josep Maria Espinàs, Baltasar Porcel i Isabel Clara-Simó, filòsofs com la senadora Victòria Camps o Josep Maria Coll, l'artista Antoni Tàpies, l'arquitecte Oriol Bohigas i Pere Martí Olivella.

El manifest assegura que «en el moment actual, quan una profunda crisi fa trontollar moltes de les antigues certeses, sembla que s'haurien de potenciar els instruments crítics, en comptes de marginar-los en nom de consideracions més que dubtoses sobre rendibilitat i eficàcia».

Els firmants defensen una major presència de la filosofia i l'ètica en els programes d'estudis del nou ensenyament secundari davant la necessitat de «nous elements de reflexió» que plantegen les actuals pràctiques científiques i biotecnològiques.

Al seu parer, sense aquests ensenyaments tampoc no és possible entendre els moviments culturals i artístics del nostre temps, per tant reclamen un canvi d'orientació en el projecte de reforma de la secundària que «devalua» les humanitats.

El document demana als responsables polítics que «reconsiderin» l'actual projecte de reforma de l'ensenyament secundari de manera que demostrin una major sensibilitat vers aquests valors.

■ A.E.

Beneficència i justícia

Davant el fet de la pobresa i la marginació, l'actitud solidària més espontània és la de l'assistència directa als qui estan en situacions extremes. Aquesta actitud, però, tot i que és imprescindible, té un efecte secundari negatiu: contribueix a mantenir el sistema que genera pobresa i marginació en evitar que es facin massa evidents els seus estralls, que podrien provocar un canvi estructural.

Cal avançar cap a un model social que no generi necessàriament pobresa, però seria il·lusori esperar que els poders polítics, que actualment s'identifiquen amb els econòmics sigui quina sigui la seva ideologia teòrica, impulsin un canvi que podria posar fi a la seva hegemonia.

En aquesta situació, la lluita per a la transformació de la societat ha de ser assumida per un nou tipus de voluntariat social format per ciutadans que no estiguin condicionats per interessos partidistes i que tinguin fe en el futur.

Algunes tasques d'aquest nou voluntariat hauran de ser:

—La denúncia de les injustícies flagrants, es donin allà on es donin, prescindint de consideracions polítiques.

—La interpel·lació als polítics i a la societat, remarcant les seves mancances i les seves contradiccions.

—El món de la informació, per neutralitzar els efectes negatius dels mitjans controlats pels poders polítics i econòmics.

—La sensibilització dels ciutadans, acostant-los a la realitat, que se'ls amaga per mantenir-los en la inhibició que fomenten els governs per actuar lliurement al marge del control democràtic.

—L'estímul i la promoció de la creativitat dels sectors socials més sensibles i actius, per fer emergir el seu potencial transformador.

És urgent, doncs, la creació de xarxes «pobres» de comunicació perquè els ciutadans no sols tinguin accés a les greus realitats que se'ls amaguen, sinó que també sàpiguen com poden contribuir a eradicar-les. Les televisions de barri i de pobles, les publicacions comarcals, els ateneus, l'escultisme, els «esplais», els instituts, les universitats, les parròquies, els moviments de joves, els grups de voluntariat social i els centres per a la gent gran han d'esdevenir el camp de treball dels nous voluntaris.

Aquests voluntaris hauran de treballar en clar desavantatge amb els poders fàctics i potser no veuran gaires resultats de la seva tasca, però en canvi se'ls ofereix un camp verge i molt engrescador per a la imaginació i la creativitat.

Cal no oblidar que algunes vegades les guerilles —en aquest cas pacífiques i no violentes— han obligat grans exèrcits a capitular. Perquè la utopia, malgrat la resistència dels poders, acabarà imposant-se sobre la irracionalitat i la injustícia.

■ Sebastià Benet

Els elements que componen el cosmos

Que en són de variades, Senyor,
les vostres obres, i totes les heu
fetes amb saviesa. La terra és
plena de les vostres criatures.
(Salm 103,24)

■ Francesc Nicolau

¿Què és el que passa quan es crema un tros de fusta? Heus aquí una pregunta molt fàcil de respondre per a qualsevol estudiant de química d'avui dia, però que vacostar segles a la humanitat arribar a contestar correctament.

No és fins al segle XVIII que s'elabora, amb raonament científic, una teoria sobre la combustió i... equivocada. Així i tot es mantingué per la majoria dels químics d'aquest segle XVIII i per alguns fins ben entrat el segle XIX. És una història que val la pena conèixer. Va fer postular un nou element que després es demostrà inexistent. Explicuem-ho:

també es dedicà a la química, cosa no gens estranya entre els galens d'aquella època. I la seva fama encara fou més gran en aquest camp. Els seus biògrafs ens diuen que arribà a escriure 240 obres, sense comptar les que se li han atribuït i no són seves. Pel que fa al nostre cas, exposà la seva teoria sobre la combustió el 1703. Havia tingut com a professor Johann J. Becher (1635-82), un altre metge-químic que havia ideat una curiosa teoria sobre els components de l'estat sòlid. Recordem que als quatre elements sublunars d'Aristòtil, fins a aquest moment només se n'hi havien afegit tres més (pels àrabs i per Paracels i seguidors): sofre, mercuri i sal. Doncs bé, Becher, modificant aquesta doctrina bo i fixant-se en els tres darrers, diu que tot sòlid (=terra, pels antics) consta de tres elements: *terra lapida* (dura, substituïnt la sal), *terra pinguis* (olirosa, greixosa; en lloc del sofre) i *terra mercurialis* (fluida; com el mercuri), i tota combustió és una descomposició, en la qual la *terra pinguis* es fa vapor i

fusta se'n va enlaire en forma de gas una bona part de la matèria; això vol dir que hi havia flogist i com que a les cendres ja no n'hi ha, per això ja no poden cremar. A més Stahl va tenir la intuïció (aquesta vegada encertada!) d'interpretar l'oxidació dels metalls com un procés del mateix tipus que la combustió. I per això, deia, un òxid metàl·lic calcinat amb carbó es transforma en metall perquè el carbó li retorna el flogist que va perdre quan es va rovellar o convertir en òxid (quan la realitat és al revés: els òxids tenen oxigen a més del metall i se'n va en la calcinació passant al carbó que es converteix en anhidrid carbònic!). Segons Stahl, doncs, tots els metalls (purs) són compostos de flogist i d'algun altre element.

Aviat hom observà una dificultat a aquesta teoria: es podia constatar que els metalls, un cop rovellats o oxidats, pesaven més que abans d'oxidar-se, i hauria hagut de ser al revés. I es proposà una solució ben original: és que el flogist té una tendència a enlairar-se o sigui que, quan està dins del metall no pesa sinó, al contrari, fa una força contrària a la de la gravetat, i quan se'n va, el cos es fa més feixuc.

El flogist no pot ser un element

La solució a la dificultat que acabem de dir no va agradar a tothom. I si bé durant el segle XVIII admeteren el flogist tots els químics d'altura com Joseph Black (1728-99), Henry Cavendish (1731-1810), Joseph Priestley (1733-1804), Karl W. Scheele (1742-86),... aquests mateixos químics van fer experiències que, de fet, van acabar essent la base per refutar la teoria i, fins i tot, tirar per terra l'antiga teoria dels set elements. El qui va veure-hi clar, en tot això, va ser un francès que amb raó ha estat anomenat el «pare de la química moderna»: Antoine Laurent Lavoisier (1743-1794):

Va néixer a París, fill d'una família benestant, i els seus pares el van enviar a la universitat a estudiar dret. Però la seva vocació era

una altra. Pel seu compte es va posar a estudiar llibres científics i no va trigar gaire a enviar treballs a l'Acadèmia de Ciències, que van ser rebuts amb lloances. Per això, quan només tenia 25 anys, ja era admès com a membre d'aquella institució amb el títol de químic adjunt, cosa que marcà la seva vocació específica. Als 29 empenia la tasca de sistematitzar i reformar tota la química.

I es pot dir que ho va aconseguir. Va partir de la base que calia mesurar bé els ingredients que entren en les reaccions: les balances esdevingueren un dels instruments més necessaris del seu laboratori. La primera constatació que féu: si es crema una substància dins d'un recipient tancat, el pes del conjunt no varia gens ni mica: el pes de cendres i gas és igual al del combustible abans de cremar-se. Per tant: combustió és la combinació química d'allò que es crema amb una part de l'aire. I determinà que aquesta part de l'aire que pot combinar-se és (gràcies a les balances!) un 24% del total: és l'«oxigen» (nom posat pel mateix Lavoisier).

El 1789 publicava el «Traité élémentaire de Chimie». Amb aquest llibre de títol tan modest ho revolucionava tot. L'obra va fer època. És un moment important de la història de les ciències. A l'Acadèmia, Lavoisier va tenir tots els càrrecs fins a ser-ne director; però en esclatar la revolució francesa, foren clausurades totes les acadèmies i Lavoisier empresonat. I com que, a més, era de la noblesa, ni la glòria dels seus descobriments, ni els serveis prestats a la nació francesa, ni el seu caràcter bondadós i comprensiu no el van salvar: el 8 de maig de 1794 era guillotinat. Tenia 50 anys. Que desagraïts que són els homes engegats per la passió! El matemàtic Lagrange va comentar així el fet en una carta a un amic: «N'hi ha hagut prou amb un instant per fer caure aquesta testa, i potser no seran suficients cent anys perquè a França en surti una altra de semblant».

Francesc Nicolau és Professor de la Facultat
Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

22. El flogist, un element que no ho era

Una hipòtesi que semblava anar bé

L'autor de la teoria va ser Georg Ernst Stahl (1660-1734). Va néixer a Ansbach (Baviera). Cursà la carrera de medicina a Jena, on es doctorà el 1684. En l'exercici de la seva professió esdevingué aviat un metge famós i el duc de Saxònia-Weimar decidí fer-lo el seu metge. El 1694 li confiaren una càtedra a la universitat de Halle, i les conferències que hi donà van ser molt concorregudes. El 1716 va ser promogut a metge de capçalera del rei Frederic Guillem I de Prússia. I bé que no deixà mai d'exercir el seu ofici,

se'n va; un cos que ha perdut la *terra pinguis* ja no pot cremar. Aquesta idea fou acceptada en part per Stahl que el 1703 ensenyà que totes les substàncies combustibles contenen un element, que ell anomena «flogist» (paraula grega que significa cremable o cremat; del verb «phlogizo» = inflamar, cremar), que és el que es desprèn quan es cremen o calcinen. El carbó és de les substàncies més riques en flogist perquè deixa molt poca cendra un cop cremat. El flogist, doncs, correspon a la *terra pinguis* de Becher; però Stahl prescindeix de la *terra lapida* i de la *mercurialis*.

Aquesta teoria es veia ben conforme amb el que ens diu el sentit comú: si cremem una

Catalunya
Cristiana

Puiggarí 5-7
08014 Barcelona

CATALUNYA CRISTIANA nasqué ara fa 16 anys i, malgrat les dificultats, ha esdevingut un fet i una realitat amb què molts ja comptem, i no en podem prescindir.

CATALUNYA CRISTIANA actualment Fundació de l'Arquebisbat de Barcelona, no es vol limitar a aquesta diòcesi, sinó que vol aprofundir la seva vocació de servei a totes les diòcesis catalanes.

CATALUNYA CRISTIANA se sent cridada a esdevenir vincle d'unió de tots els catòlics de Catalunya, i mitjà informatiu indispensable del proper Concili Català, obrint-se a tots els sectors de la nostra Església.

CATALUNYA CRISTIANA per tant, no es vol quedar on és. Vol renovar-se amb el vostre ajut. Us demanem la vostra subscripció.

SUBSCRIVIU-VOS A CATALUNYA CRISTIANA!

Nom Adreça.....
Població D.P. Província..... Tel

☐ Se subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" català/castellà per l'import semestral (26 números) de 4.550 ptes.

El pagament de l'esmentada subscripció el faré mitjançant

☐ domiciliació bancària
(en aquest cas empleu l'ordre de domiciliació)

☐ xec nominatiu que adjunto

Data.....

Signatura del subscriptor

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Banc / Caixa Agència.....
Adreça.....

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avís, paguin els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA" amb càrrec al meu compte corrent/llibreta

Entitat Oficina DC Compte

Data.....

Signatura del titular del compte/llibreta

Noves versions bíbliques en euskara

El 1918 fou creada la Reial Acadèmia de la Llengua Basca (=Euskaltzaindia) per Resurrección Maria de Azkue, Arturo Campión, Luis de Eleizalde i Julio de Urquijo, amb la finalitat d'estudiar i estructurar la llengua basca. Ara s'han unit els dialectes i refet l'antic idioma, així l'euskara batua és la llengua que es fa servir a l'escola i als mitjans de comunicació. Dins l'Estat espanyol, les dificultats posades a l'ús i conreu de les llengües no castellanes després de la guerra civil (1936-39), repercutiren negativament sobre la vitalitat de la llengua i de la literatura basques. Malgrat les circumstàncies adverses, el nombre d'escriptors ha augmentat, i la llengua ha assolit un bon grau de perfecció i maduresa.

Traduccions

Al redós d'Euskaltzaindia, eixiren diverses versions bíbliques. Els jesuïtes d'Outre-Monts, publicaren els quatre evangelis traduïts directament del grec per Nicolás Ormaetxea «Orixe», el 1921. Veritable patriarca de les lletres basques de la postguerra, la seva personalitat contradictòria ha marcat tota una generació d'escriptors.

El jesuïta basc-alavès Eiraumund Olabide Karrera, que s'estava a Llorella el 1921, va començar la traducció de la Bíblia. Deu anys després va veure publicat *Itun Berria*, el Nou Testament (Bilbao 1931). Seguí traslladant l'Antic Testament, però el 1937 s'exilià a Tolosa de Llenguadoc, on enllestí la seva tasca. *Itun Zar eta Berria* [=A i N], es publicà en guipuscoà quan ja feia setze anys que el traductor havia mort de desgàcia, el 1942, (Yesu'ren Biotzaren Deya, Bilbao 1958). Olabide traduí el Nou Testament continuant el grec establert per Vogels i la Vulgata d'Hetzenauer, però, es fa difícil de dir quin o quins textos va fer servir per a l'Antic Testament. Les notes dels evangelis i els Fets, les redactaren Lorentin Ogara i de la resta del Nou Testament en tingué cura Emanuel Arin, ambdós del mateix orde, però no sabem qui escriví les de l'Antic. Maldà a preparar una versió que contribuís a la unificació del basc, com segles abans ho havia procurat Lizarraga.

El caputxí Policarpo de Iraizoz publicà *Yesu-Kristo Gure Jaunaren Bizia* (=Vida de nostre Senyor Jesucrist, treta dels quatre evangelis paraula per paraula). És una harmonia evangèlica. (Imprenta Nuestra Señora de los Dolores, Pamplona 1934).

El rector d'Ustaritz, León León, publicà en laburdí *Jesu-Kristoren Gure Jaunaren Ebanjelio Saindua*, l'evangeli de Joan (Burdiaux 1947, 2a. ed. 1948). L'obra esdevingué molt popular. Joaquim Zaitegi donava la traducció i un comentari a *Bidalien egiñak* (=Fets dels Apòstols), prologada per «Orixe» (Zarautz 1955). Els entesos diuen que és un comentari preparat per un savi destinat als savis.

A partir de la dècada dels 60 les traduccions bíbliques se succeïxen. De vell antuvi els Salms ha estat el llibre de pregària per excel·lència, primer a la sinagoga i després a les comunitats cristianes, que l'han incorporat a la litúrgia i n'ha fet adaptacions múltiples.

Xavier Diharce «Iratzeder» abat mitrat i Gabriel Lechundi, ambdós monjos benedictins del monestir de Belloc, Urt, composaren *Salmoak* en lapurdí (Ed. Ezkila, Urt 1963). És una tria dels primers versicles de tots els salms amb música, destinats al cant canònic de les Hores. A més del text

salmòdic conté altres cants: «Magnificat», «Benedictus», «Nunc dimittis», etc. D'aquesta bonica composició s'han fet dues adaptacions: una en guipuscoà (Sant Sebastià 1963), a cura de J. Baztamika també benedictí (Sant Sebastià 1963) i el P. A. Lino Akesolo al viscaí (Gràfiques Bilbao, Bilbao 1964).

Salmutegia és una versió original guipuscoana molt treballada de Zugasti i Kerexeta (Izarra, Sant Sebastià 1968). El benedictí Agustín Apaolaza, benedictí del monestir d'Estibaliz donà la versió litúrgica *Salmoeikin Oioizean* (=Preguem amb els salms), publicada per Ediciones Monte Casino, de Zamora (1982). Després, aquest monjo va col·laborar en la versió interconfessional *Itun Berria*.

Hasera (=Gènesi), traducció de l'hebreu a l'euskara. És una obra en col·laboració: Marcel Etchehandy traductor, notes per Robert Puchulu i «Iratzeder» i dibuixos per Mikel Duvert, «Imprimatur» a Baiona (1979), estampa a Itxaropena, S.A., Zarauz.

Jaime Kerexeta «Aranteibia» composà seguint els quatre evangelis: *Jesu-kristo Gure Jaunaren Berri Ona* (=Bona Nova de Nostre Senyor Jesucrist, una versió concordada dels evangelis) (Bilbao 1960, 1a., 2a., 3a. i 4a. edicions). És una obrasemblant a la que va fer el caputxí Policarpo de

de Jerusalem (Elizbarrutiko Gotzaintza, Bilbao 1976).

L'Evangeli de Lluc en versió cinematogràfica

Jesús és una pel·lícula sobre la vida pública de Jesús de Natzaret, basada íntegrament en el text del tercer evangeli. Es va estrenar al Kennedy Center de Washington, el 18 de novembre de 1979. Amb el suport d'Agape—un moviment cristià interconfessional—fou doblada al castellà, al català, al galleg i no fa pas gaire a l'euskara unificat. D'aquesta última versió ha estat artífex i promotor el missioner nord-americà John Miller, coneixedor del batua.

Una manera diferent de traduir

Durant la setmana del 2 al 7 de març de 1970, s'aplegaren a la Casa de Paz, que l'Església Evangèlica Espanyola té a l'Escolial—antigament coneguda per El Castillo, la qual fou residència de Felip II quan hom bastia el monestir—un grup de traductors protestants. Dirigí el seminari el Dr. William L. Wonderly i els assistents procedien de diverses àrees lingüístiques. Van estudiar el sistema anomenat «traducció d'equivalència dinàmico-funcional», que vol dir

Traductors i col·laboradors d'Elizen Arteko Biblia

Iraizoz. D'aquest traductor es van editar tanmateix: *Apostoluen Egiñak* (Fets) el 1961. Els frares d'Arantzazu editaren *Lau Ebanjelioak* (=Els quatre evangelis), en guipuscoà (Editorial Itxaropena, Zarauz 1961). El metge Manuel Celaya seguint el text llatí de Félix Torres i Amat va fer una versió bilingüe de l'Apocalipsi (Caja de Ahorros Municipal de San Sebastián, 1964).

Jesu Kristoren Berri Ona (=Mateu, Marc, Lluc, Joan i Fets), traduïts pels benedictins de Belloc (Baiona 1973). *Jesukristoren ebanjelioa san Joanek dakarrenez* (=evangeli segons sant Joan), versió del protestant Iñaki Mendiguren, el qual esdevingué un dels traductors d'Elizen Arteko Biblia. L'editor ha estat el finlandès pentecostal Juan Warris (1980).

Hebrearre Gutuna, Jakoberen, Petriren, Joanien Judaren Gutunak, Apokalipsia (=Cartes universals; Hebreus, Jaume, Pere, Joan, Judes i Apocalipsi), és una nova aportació dels benedictins de Belloc (Elkar S.A., Baiona 1992).

Itun Berria (=NT), versió biscaïna dels evangelis i els Fets per «Orixe» i la resta a cura de Kerexeta. El sacerdot Aniceto Zugasti realitzà el trasllat en guipuscoà. Són propietaris de l'edició els benedictins de Lazkao, (Gráficas Izarra, Sant Sebastià 1967).

Itun Berria (=NT), en euskara batua del jesuïta Francisco Olariaga (Ed. «Mensajero del Corazón de Jesús», Bilbao 1978). *Euskal-Biblia*, en versió biscaïna traduïda per Kerexeta, que tingué com a model la Bíblia

«el significat té més valor que les mateixes paraules». Per això, hom el designa tanmateix «versió popular». Aquesta manera de traduir demana una preparació més acurada dels traductors per tal de saber captar fidelment el sentit del missatge original i transmetre'l. Per la qual cosa, exigeix trencar amb moltes expressions estereotipades, però, que de fet, no són entenedores. Seguint aquestes pautes, el pastor Joan-Mari Olaizola traduí una tria de versicles i els publicà en tres petits llibres. El primer, en edició bilingüe *Zaruko Bidea/ El camí no de la salvació*, fou imprès per Salvador Salvadó (Barcelona 1970), el segon *Zatoz* (=Vine) y *Entzum* (=Escolta), editat per Scripture Gift Mission (Londres 1971). Combina el Greek New Testament (2a. ed., 1968), el Nou Testament de Lizarraga i altres versions. Olaizola presentà aquests llibres a l'acte d'homenatge que Euskaltzaindia i la Casa de la Vila de Beraskoite van retre a Joannes de Lizarraga.

Gestació de la «Bíblia entre Esglésies»

A començament del 1977, un grup de biblistes catòlics i protestants s'aplegaren per tal de cercar la manera de traduir la Bíblia a l'euskara unificat. Calia però, saber com fer-ho i unificar els criteris. El setembre del mateix any es va seguir un seminari a Arantzazu per estudiar algunes qüestions de traductologia i concretar el projecte.

Dirigiren el Seminari el Dr. H.P. Rüger i el Dr. Ignacio Mendoza, que llavors era rector del Seminari Unit, de Madrid i, participaren trenta persones.

Com havien acordat de començar pel Nou Testament, el seminari es va orientar particularment en aquesta part de l'Escriptura. La tasca començada a primers del 1978 va culminar amb la publicació de *Itun Berria* (=NT), el 1983. Encetat el 1986 l'edició s'havia exhaurit i els traductors es van retrobar per plantejar-se un doble projecte: (a) reeditar *Itun Berria*, amb algunes esmenes, i, (b) constituir un equip nou per a la traducció de l'Antic Testament.

Les «Societats Bíbliques Unides» (=SBU) van acceptar la proposta amb entusiasme i immediatament es va endegar la reedició de *Itun Berria*. Els traductors han fet servir les edicions crítiques més actualitzades de les llengües originals. Per a l'Antic Testament s'ha seguit Bíblia Hebraica Stuttgartensia (Stuttgart 1984), els deuterocanònics la Septuaginta d'A. Rahlfs i el Nou Testament The Greek New Testament (3a. ed., SUB 1975).

A més a més, consultaren les principals versions de les llengües més properes. Per exemple, per a la confrontació exegètica han servit de molt la versió francesa *Traduction Ecuménique de la Bible (TOB)* i la italiana *Parola del Signore* i la castellana *Dios habla hoy*, per a la verificació de les normes de l'equivalència dinàmico-funcional.

En aquesta segona part del projecte, s'ha traduït *Itun Zabarra* (=AT) i ha estat revisat a fons *Itun Berria* (=NT). Els «irakurleak» o lectors, catòlics i protestants col·laboraren en la preparació de la nova versió. La seva tasca ha estat comprovar si el llenguatge és prou planer per a tothom. Ultra el text bíblic, l'obra conté: presentació, introduccions, vocabulari bíblic, índex analític, vocabulari interdialectal, taula cronològica, relació de noms geogràfics que surten als mapes i una col·lecció de mapes. Han estat afegides referències per ajudar els lectors a confrontar els textos paral·lels i els diferents llibres. Tot ha estat coordinat pel benedictí Dionisio Amundarain.

Elizen Arteko Biblia és una obra interconfessional. Per una banda, les «Societats Bíbliques Unides», ha estat la interlocutora amb els traductors, tot el temps en què la feina ha durat i s'ha fet càrrec de les despeses de traducció i revisió. Per l'altra, tres administracions públiques: Departament de Cultura del Govern Basc, Govern de Navarra i Consell regional d'Aquitània han subvencionat per un import total de 10 milions de pessetes. Aquestes aportacions han permès imprimir 15.000 exemplars i posar-los a l'abast a un preu assequible: 1.800 pessetes.

És una coedició, en la qual han participat l'episcopat de les diòcesis d'Euskal-Herria i les «Societats Bíbliques Unides». Amb el títol *La Paraula de Déu és Font de Vida*, fou presentada al Palau Miramar—antiga residència estiuenca reial de Sant Sebastià—, el 3 de juny de 1994. Representant l'Església catòlica va parlar el bisbe José M. Setién, per part de les SBU d'Europa Ignacio Mendoza i Josep L. Andavert de les SBU de l'Estat. Intervingueren el salesià italià Carlo Buzzetti conseller de les SBU i Manuel Luna, president del Consell Evangèlic del País Basc.

Elizen Arteko Biblia (1994) és germana de la *Bíblia Catalana Interconfessional* (1993) i de l'edició balear *La Bíblia* (1994). La Missió Cristiana Evangèlica Horeb (Viladecavalls, Vallès Occidental), ha imprès totes aquestes edicions.

■ Joan González i Pastor

Exposició sobre l'obra realitzada per l'escultor barceloní a la façana de la Passió

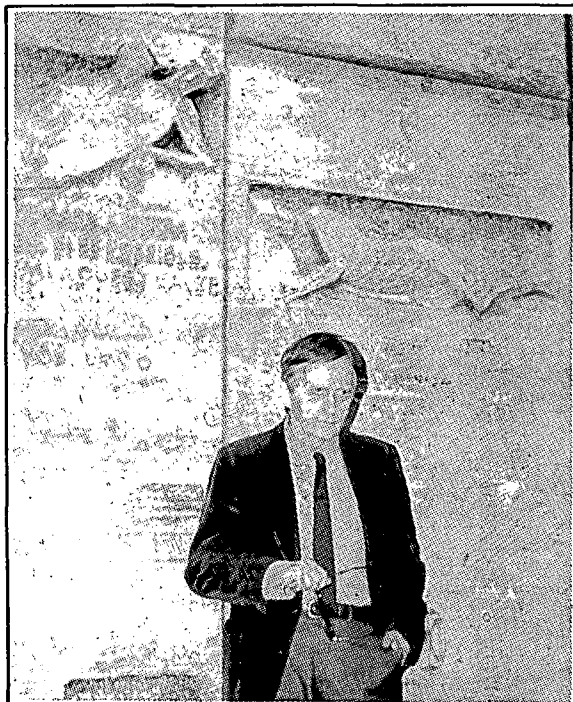
L'empremta artística de Subirachs a la Sagrada Família

BARCELONA.— Fa uns dies, s'ha presentat l'exposició *Subirachs. Façana de la Passió* de la Sagrada Família, a l'edifici de la Pia Almoina, seu del Museu Diocesà de Barcelona. A la roda de premsa assistiren el Dr. Josep M. Martí Bonet, director del Museu Diocesà de Barcelona i delegat del patrimoni històric-artístic i documental de l'Arquebisbat de Barcelona, i l'escultor Josep Maria Subirachs, la producció artística del qual a la Sagrada Família és objecte de l'esmentada mostra. L'exposició, que compta amb música ambiental «Tedeum» de Xavier Benguerel, roman oberta durant els mesos de novembre i desembre a l'esmentat Museu Diocesà de Barcelona.

«Aquesta és una magna exposició». Amb aquestes paraules de lloança va encetar el seu parlament el Dr. Martí Bonet. Els dos objectius fonamentals d'aquesta mostra són els següents: d'una banda, apropar al públic el coneixement de l'obra monumental de la façana de la Passió de la Sagrada Família, segons el projecte original d'Antoni Gaudí i les realitzacions escultòriques de Josep Maria Subirachs i, per l'altra, donar a l'exposició una finalitat didàctica atès que es duu a terme un interessant itinerari del treball executat per l'artista barceloní, des dels seus orígens—Subirachs s'incorporà a les obres del temple de la Sagrada Família el 1986 i un any després ja va col·locar la primera escultura a la façana de la Passió—fins avui dia.

Una important missió

«Ens interessa moltíssim la Sagrada Família—va asseverar el director del Museu Diocesà de Barcelona—com a monument emblemàtic de la ciutat però tan

Josep M. Subirachs davant la porta de Getsemani

sols aconseguirà el seu sentit complet, de temple, d'Església, quan pugui acollir la seva més important missió: celebrar-hi

Una figura que recorda Gaudí

Josep Maria Subirachs ha volgut deixar ben palesa la seva gran admiració per l'arquitecte Antoni Gaudí. En un dels seus dibuixos, present a l'exposició recentment inaugurada i amb data del 1990, Subirachs escriu al marge inferior dret el següent:

«A l'esquerra del grup central de la façana de la Passió hi ha un personatge separat de l'acció que observa i anota. Aquesta figura representa un evangelista, el qual, com a cronista del moment, ressenya el que està succeint. Com un homenatge al gran arquitecte de la Sagrada Família, he procurat que aquesta figura recordés Antoni Gaudí, inspirant-me en la coneguda fotografia de la processó del Corpus, del 1924».

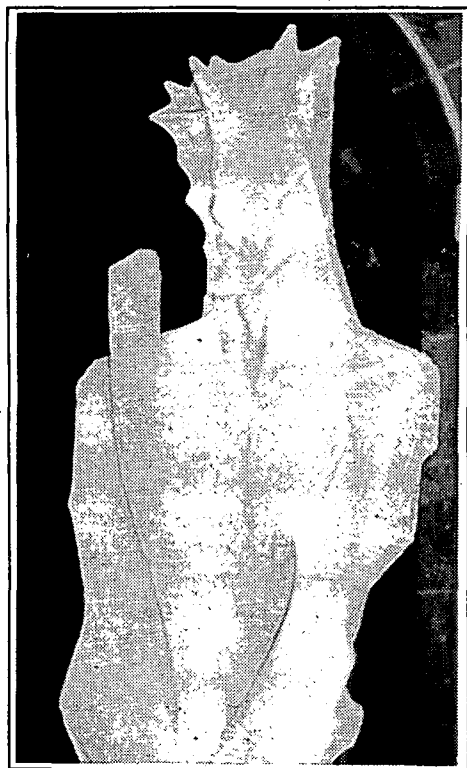
l'Eucaristia, l'assemblea cabdal per a tots els cristians». També féu esment de la funció «artística i pedagògica», alhora, de la façana de la Passió. «Un gran instrument de diàleg—segons digué el Dr. Martí Bonet—entrà el poble i l'Església». Així mateix, anuncià l'elaboració d'un dossier pedagògic per a les escoles per tal que visitin la mostra.

Per la seva banda, Josep Maria Subirachs manifestà que l'exposició havia estat concebuda «per ensenyar els projectes i esbossos, la gènesi de l'obra des dels seus inicis fins a l'actualitat». Va defensar aferrissadament la prossecció dels treballs de la Sagrada Família ja que «les actuals catedrals són un magnífic exemple del compendi de diferents estils arquitectònics». I afegí tot seguit: «Ara bé, l'única qüestió que pot ser matèria de discussió és la manera com cal continuar aquestes obres». Definí la seva—sempre polèmica—obra com

«creativa, nova, colpidora i sorprenent». La seva admiració per la producció de Gaudí no té límits: «Estimo Gaudí i tota la seva obra». Paraules d'elogi d'un gran artista envers un altre.

Una exposició reeixida

Subirachs afirmà que l'exposició s'estructura en tres parts rellevants. A la primera, s'exhibeixen cinquanta dibuixos, nombroses maquetes de guix i litografies—cal esmentar-ne una, de magnífica, del rostre d'Antoni Gaudí—que ha anat fent l'artista al llarg dels anys. Cal destacar també dues pàgines del llibre *La cima de las penúltimas inocencias* de Camilo José Cela i Josep Maria Subirachs, on hi ha dos motius de la façana de la Passió, i un bust de Gaudí, realitzat en bronze per Subirachs en

La figura monumental de pedra «Ecce Homo»

homenatge al genial arquitecte català. Completen aquesta secció un munt de monedes, publicacions, etc.

Una segona part està dedicada a les més de seixanta fotografies, fetes pel professional Joan Iriarte, sobre els treballs d'execució de les escultures de Subirachs. Un valiosíssim document gràfic que esdevé una eina de primera per tal de conèixer la singular singladura de Josep Maria Subirachs a l'obra mestra de Gaudí.

Obres excel·lents

La tercera i darrera de les seccions en què l'escultor va dividir la mostra presenta al públic per primer cop dues excel·lents obres. Una és la porta original de bronze—de les quatre que hi ha previstes—dedicada a la pregària de Jesucrist a l'hort de Getsemani, de 4,30 metres d'alçada i 7 tones de pes, abans de la seva instal·lació definitiva a començaments de l'any vinent a la façana de la Passió de la Sagrada Família. També s'hi troba, tot just a l'entrada de l'exposició, una figura monumental de pedra, l'*Ecce Homo*, el Crist davant Pilat, de 2'10 metres d'alçada i d'unes 3 o 4 tones de pes que pertany al grup escultòric del Judici de Pilat. Una apassionant exposició per veure, estudiar i analitzar l'empremta artística de Subirachs a la Sagrada Família.

■ Miquel Àngel Codina

Girona tindrà el primer museu del cinema d'Espanya

La Casa de les Aigües de Girona acollirà el primer Museu del Cinema d'Espanya. L'Ajuntament de Girona invertirà en la seva construcció 300 milions de pessetes. La inauguració serà el desembre de 1995, coincidint amb el centenari de la primera projecció dels germans Lumière.

Segons explicà el cap de l'àrea de la regidoria de cultura de l'ajuntament de Girona, Joan Boades, el consistori ja ha adjudicat a l'empresa Arquitectes Varis SCP el projecte de creació del museu, que es farà realitat gràcies a la col·lecció de Tomàs Mallol, un veterà fotògraf de 71 anys de Torroella de Fluvià (Girona) que s'ha dedicat a fer cinema independent per afició.

El Museu del Cinema-Col·lecció Tomàs Mallol, que mostrarà des de càmeres i pel·lícules antigues fins a cartells i programes cinematogràfics, ocuparà quatre plantes de la Casa de les Aigües.

Segons el projecte, a la planta baixa hi haurà el vestíbul, una tenda i una sala de projeccions on s'explicaran amb imatges les claus per visitar el museu.

A través d'un ascensor, el visitant pujarà fins al tercer pis, on es projectaran les ombres dels espectadors i s'explica-

ran quatre èpoques de la història del cinema: «Sortint de les ombres», «Els Teatres d'Ombres», «Fixant la imatge del món» i «La imatge en premoviment».

A la segona planta hi haurà un apartat dedicat a «la carrera pels visionaris d'Edison» i un altre sobre les «televisions primitives», on es farà un repàs de la importància del cinema en el segle XX i l'aparició de la televisió.

Segons el primer disseny del museu, susceptible encara de ser modificat, en el primer pis hi haurà la sala dedicada al propi impulsor del museu, Tomàs Mallol, una biblioteca, una sala de projeccions, els serveis d'administració, un arxiu i una sala d'exposicions itinerants.

Mallol avançà que ell no va tenir la idea de fer el museu sinó que «s'ha gestat per la meua passió des de la infància per les imatges en moviment i perquè de petit ja vaig col·leccionar objectes relacionats amb l'origen del cinema i ara m'adono que en tinc tants que puc exposar-los en públic».

Un grup d'aficionats de cinema de Figueres (Girona), denominat «De pas estret», encoratjà Mallol a negociar amb l'ajuntament de Figueres, però les converses no fructificaren i el cineasta independent es va adreçar al

consistori de Girona.

El conseller de Cultura de l'Ajuntament de Girona, Joan Pluma, declarà que, després d'aquest any de negociacions, el consistori decidí apostar per aquest museu i obrí una convocatòria per crear el primer Museu del Cinema d'Espanya.

Una comissió de tècnics i polítics, presidida per l'alcalde de Girona, Joaquim Nadal, i formada pel catedràtic de cinema Romà Gubern, Àngel Quintana, Albert Garcia Putxe i Helena Cervera, adjudicà el projecte a l'empresa Arquitectes Varis SCP, en la qual hi ha integrats el cineasta Joan Mallarach i l'arquitecte Daniel Freixes.

Aquesta mateixa empresa fou la que va dissenyar i va construir el pavelló de la Navegació de l'Expo de Sevilla i en el seu projecte per al Museu del Cinema ha incorporat elements experimentats a l'Expo «després de comprovar la importància de captar l'atenció dels visitants a partir de l'explicació del fragment d'una història», explicà l'arquitecte Freixes.

■ M.C.

EN AQUELL TEMPS...

«Glamour»

No és propi de les narracions de l'Orient Mitjà el gènere eròtic. Les civilitzacions antigues d'aquests territoris són, en els seus comportaments, eminentment sexuals, però amb absència gairebé total de sensualitat. Això és a causa de les situacions socials i polítiques que travessen al llarg de la seva història. Pobles que estan en continu guerrear, no poden cultivar l'eròtisme, propi de situacions de tranquil·litat i repòs. Però hi ha algunes excepcions. La sensualitat que a grans dosis és estèril i esterilitzant, és una realitat genuïnament humana que no pot ocultar-se. Ja se sap: el plaer animal és sexual però no eròtic, el de l'ésser humà sí que pot ser-ho...

Aquella ciutat era dissenyada estratègicament des de la capital del regne. La seva estructura urbanística no tenia cap altre objecte que el de ser simple obstacle que obturés el pas d'invasions enemigues o que almenys fos un embut que les frenés i facilités la preparació de forces de xoc. Els guardians de tals emplaçaments se tornen ganduls i inoperants si transcorre un llarg període de temps sense una activitat dura. Això és el que passava en començar la història que ara narraré. Es llevaven, menjaven, bevien i gaudien de la vida amb perfecta irresponsabilitat. Però un dia arribà l'avís de l'arribada d'un exèrcit enemic. Era tan enemic, que pretenia no sols vèncer militarment i imposar unes grans càrregues econòmiques i fiscals, sinó quelcom pitjor: esborrar el sentit que tenien de la vida i implantar una manera de concebre-la que repugnava a les seves ancestrals tradicions.

Arribà l'invasor i va acampar. Coneixia les arts de la guerra i sabia que establir un dur setge a la ciutat era la manera més efectiva de vèncer i la que implicava, per la seva part, menys pèrdues humanes. En una situació de gran setge era la que resultava més efectiva parlar i imposar condicions de rendició per dures que fossin. I pretenien ser-ho del tot.

A la ciutat la situació adversa feia impacte tant en el poble com entre els que havien de defensar-la. Començà a estendre's la por i sorgí la possibilitat d'una rendició pactada. Continua el setge i es programà la derrota. Les grans decisions, ja se sap, les prenen sovint homes savis i prudents, en una paraula: mancats d'audàcia.

El fer dels homes i el de Déu

Però aquest és el fer humà, altre és el de Déu. Aquesta és la prospectiva de futur baronívol, d'altre a vegades és femenina. I en aquesta ocasió Déu i una dona estaven d'acord.

Unes senzilles consideracions abans de contar les gestes de la nostra heroïna. La bellesa d'una dona madura és una bellesa serena i equilibrada. Si això s'acompanya d'elegància en el vestir i l'afegit d'un bon maquillatge i abundant perfum embriagador, aquesta dona es fa irresistible. I continuant en el tema, afegiré que la nostra dona era experimentada en el tracte íntim conjugal, ja que era vídua. La seva riquesa i la seva vida discreta i retirada l'havien cobert d'un halo de misteri que augmentava el seu atractiu. A més, era conscient dels seus dons i les seves gràcies i això la feia sumament perillosa. Però, i aquí arribem al summum imaginable, aquesta dona creia en Déu i sempre li havia estat fidel, i volia continuar essent-ho.

Es presenta, doncs, davant del Consell de la ciutat i explica els seus projectes. Amb un cert recel són acceptats i pot marxar per posar-los en pràctica. Es vista pels soldats enemics. Cal reconèixer que el soldat més aguerrit amagat en una trinxera, és anyell mansoi davant d'una dona de les característiques descrites.

I la dona és acollida pel general del cos d'exèrcit i el seu Estat Major. Viu entre els oficials, estimulant els seus ocults dissenys i pregant. Assistint a festes i dejunant. Allotjada en una rica tenda per plaer visual d'alguns i dormint en un senzill racó amb la seva serventa. I arriba el dia D, ha assolit vèncer tots els recels. El moment és important, cal pregar més intensament. Cal donar un cop decisiu i és capaç de fer-ho. La dona aconsegueix allò que tot el seu poble amb els seus caps no havien aconseguit. Mor l'agressor i ella travessant cossos de guàrdia i llocs d'avantguarda, arriba als seus. Proclama amb entusiasme: la seva bellesa, el seu «glamour», han vençut l'enemic. Déu, que sempre ha estat amb ella, la seva docilitat a la seva llei, han mantingut la seva virtut. I el poble aclama: tu ets la glòria de Jerusalem, ets l'orgull d'Israel, beneït sigui el Senyor!

És la història de Judit, un llibre de la Bíblia de no poc més de quinze pàgines. Quantes noies atractives, quantes senyores elegants; haurien d'aprendre, les exigències, que d'aquests dons de Déu que posseeixen, en són responsables!

■ P-J Ynaraja, capellà de la Llobeta

FECSA soterrarà la línia d'alta tensió

Signen un conveni per millorar l'entorn del Monestir de Poblet

S'ha signat un conveni entre el departament de Cultura, Forces Elèctriques de Catalunya SA (FECSA) i la Comunitat Cistercenca de Poblet per a la millora de l'entorn del Monestir. L'acte no ténim lloc a la Sala Tàpies del Palau, sota la presidència del president de la Generalitat, Sr. Jordi Pujol.

FECSA, per mitjà d'aquest conveni, es compromet a soterrar la línia d'alta tensió situada a l'entorn del Monestir, ja que afecta l'harmonia del paisatge i d'un monument molt important del patrimoni cultural català. L'empresa farà les obres enguany, assumint-ne la totalitat del cost.

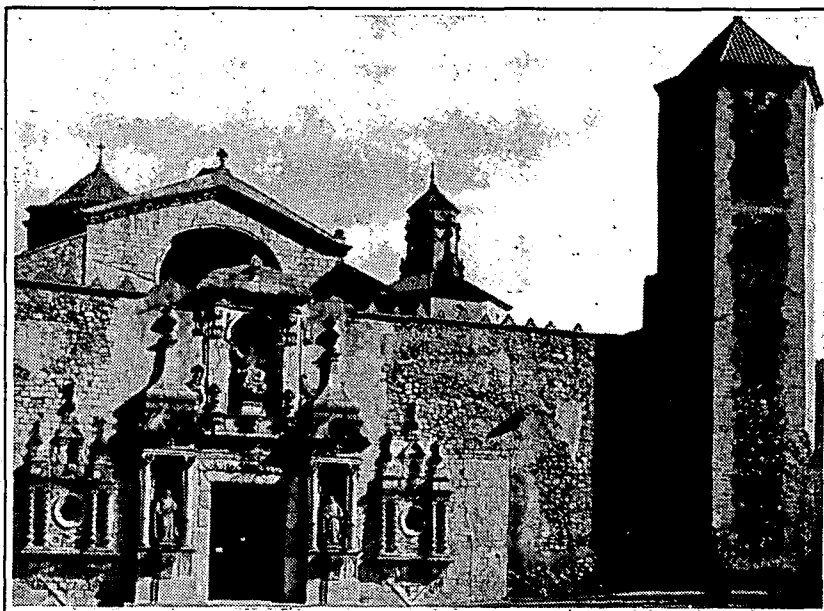
Varen signar el conveni el conseller de Cultura, Sr. Joan Guitart; l'abat de Poblet, pare Maur Esteve, i el conseller-director general de FECSA, Sr. Josep Zaforteza.

El president Pujol, en el parlament que va fer al final de l'acte, va afirmar que la restauració del patrimoni, tot i que no s'hi han pogut destinar tots els recursos necessaris, és una tasca que s'ha tingut sempre molt en compte. «El patrimoni —ha afirmat— és una explicació plàstica de la història del país i un poble que no en té cura no valora el que és».

Va destacar que la restauració de Poblet és un deure patriòtic, ja que és un monument que ha jugat un paper primordial en la història de Catalunya i ha estat molt vinculat al país.

Va recordar que el Departament de Cultura ha aconseguit, en els darrers dos anys, 1.500 milions de pessetes provinents de la societat civil per a obres de restauració i ha afegit que aquesta aportació és indispensable atesa la importància del patrimoni artístic català.

Varen parlar, abans del president Pujol, el director del Programa de Mecenatge i Patrocini del departament de Cultura, Pere Clotas; el conseller-director general de FECSA, Josep Zaforteza, i l'abat de Poblet, pare Maur Esteve.

Un aspecte de l'església del Monestir de Santa Maria de Poblet

■ T.P.

L'església de les Carmelites de Barcelona es restaura

L'església dels Carmelites de Barcelona, obra de l'arquitecte Domènech i Estapà, serà restaurada totalment en els propers mesos, després de conveni firmat per l'empresa Sanitas i la campanya de Millora del Paisatge Urbà.

Aquesta restauració correspon a l'únic dels 185 protocols firmats durant l'anterior campanya «Barcelona posa't guapa» que no es va poder completar a conseqüència de la fallida de l'empresa que s'havia compromès a les obres.

L'acte de signatura del protocol se celebrà davant l'altar major d'aquesta església, ubicada a l'Avinguda Diagonal, 424, xamfrà Roger de Llúria.

El primer programa de millora del paisatge urbà va durar set anys i generà un volum d'obra d'uns 13.000 milions de pesetes.

Durant aquest període es restauraren 1,5 milions de metres quadrats de façana, es feren 12.013 informes tècnics i s'executaren 5.161 actuacions, que suposaren la rehabilitació de façanes i baranes, la retirada d'antenes de televisió i, fins i tot, la instal·lació de vidres per pal·liar el soroll.

● A.E.

Commemoració del centenari del naixement del músic Eduard Toldrà

VILANOVA I LA GELTRÚ.— Una exposició itinerant sobre la figura del violinista, mestre i compositor, Eduard Toldrà, serà acte central de la commemoració, el proper any, del centenari del naixement d'aquest músic vilanovès.

L'acord fou adoptat en el transcurs d'una reunió entre els membres de la comissió organitzadora dels actes commemoratius d'aquesta efemèride.

La mostra sobre la vida del músic s'inaugurarà a Vilanova. L'ajuntament editarà un llibre per a infants sobre la figura i obra d'Eduard Toldrà i, pròximament, s'editarà una biografia d'aquest músic.

Eduard Toldrà i Soler (1895-1962) va donar el seu primer concert de violí als 7 anys, i arribà a ser un virtuós d'aquest instrument. Va compondre prop de 40 sardanes i un gran nombre de peces simfòniques i dirigí diverses orquestres, entre les quals la Municipal de Barcelona.

● A.E.

CINEMA

El gran salto (The Hudsucker Proxy)

Director: Joel Coen. **Productor:** Ethan Coen. **Intèrprets:** Tim Robbins, Paul Newman, Jennifer Jason Leigh.

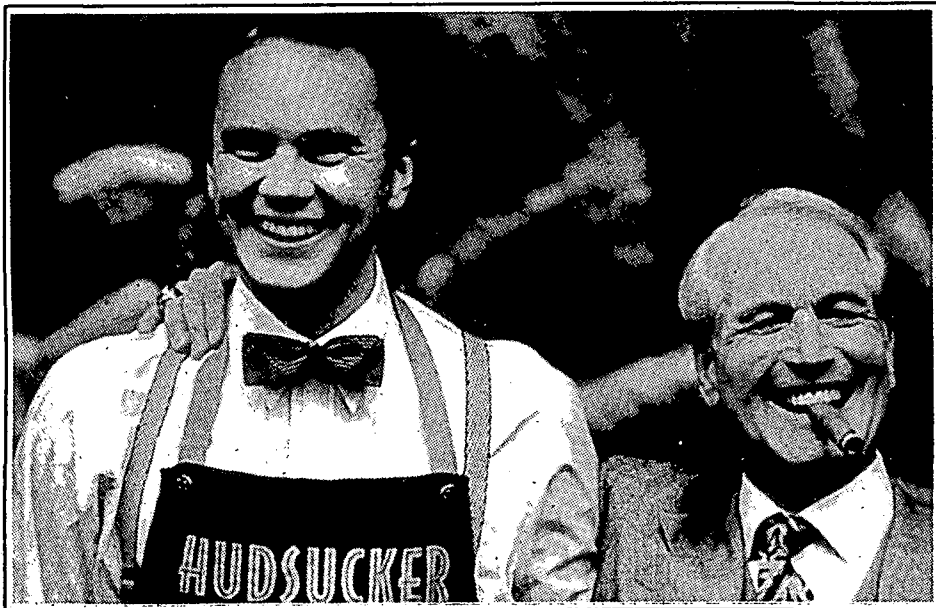
Si el 1984 els germans Coen no haguessin impressionat Joel Silver, productor dels films d'acció més comercials de tots els temps, amb el seu primer llargmetratge, *Sangre fàcil*, difícilment haurien pogut arribar a aconseguir la financiació necessària per a la realització de *El gran salto*, un projecte que gestaven des

d'aleshores i que havien arraconat per inaccessible.

Acostumats a treballar en pel·lícules de baix pressupost, *El gran salto*, amb un cost de 25 milions de dòlars, ha suposat la seva producció més ambiciosa i la seva entrada en el sistema de Hollywood. No sols han comptat amb un repartiment de primer ordre encapçalat per Tim Robbins, Jennifer Jason Leigh i Paul Newman, sinó que també han treballat amb directors, creadors d'efectes especials i decoradors de primer ordre, com el també co-guionista Sam Raimi, Michael McAlister i Dennis Gassner.

Tot comença quan Waring Hudsucker (Charles Durning), president de l'empresa que porta el seu nom, se suïcida llançant-se per la finestra de la sala de juntes durant una reunió. El consell d'administració llavors tem perdre el control de la companyia quan les accions del fundador s'ofereixin en subhasta. L'únic que està tranquil és Sidney J. Mussburger (Paul Newman) que té un pla: nomenar un enze president de la companyia per tal que caigui el valor de les accions. Un cop devaluades, ells les podrien comprar i aconseguir el control de l'empresa. L'ingenu Norville Barnes (Tim Robbins), acabat de llicenciar en econòmiques, sembla ser el seu home. No hi faltará la periodista, Amy Archer (Jennifer Jason Leigh), que si bé al principi pretén desemascarar Barnes, acaba per enamorar-se'n.

Apassionats pel cinema dels anys 40 i 50, Joel i Ethan Coen han barrejat en aquesta comèdia ingredients procedents dels films de Frank Capra, Preston Sturges o Howard Hawks, amb un disseny visual futurista que recorda clàssics de la ciència ficció com *Metròpolis*, de Fritz Lang. Tot plegat dona al conjunt un toc surrealista i converteix el Nova York de la dècada dels 50 en un món fantàstic. Malgrat que en algun moment pot semblar que l'argument perd ritme, és una pel·lícula entretinguda i brillant que cap bon aficionat pot deixar de veure.

■ Josefina Picas

LA SARDANA I LA DANSA**15 anys dels «Amics de la sardana» de Cornellà**

Els dies 12 i 13 de novembre, els Amics de la Sardana de Cornellà de Llobregat commemoraren el quinzenès aniversari de la seva constitució. Per tal de deixar-ne constància Ràdio Cornellà oferí un programa de dotze hores de sardanes, el dissabte dia 12 de novembre, realitzat per Jordi Fort, membre dels Amics de la Sardana i responsable de l'audició *Nostre dansa*, que emet setmanalment l'esmentada emissora. Entrevistes, comentaris i música integraren aquesta audició extraordinària, que s'inicià a les nou del matí i finalitzà a les nou del vespre, tot comptant amb la participació de dirigents d'entitats, músics i compositors, directors de cobla, professionals i amateurs de la ràdio, periodistes, escriptors, dansaires i components de colles sardanistes i diferents personalitats de la cultura catalana. Però la festa del 15è. aniversari, pròpiament dita, va tenir lloc el diumenge, 13 de

novembre, a partir de les onze del matí, al Parc de Can Mercader. Hi hagué xocolatada per a tothom, una espectacular gimcana, una ballada de sardanes a dues cobles i timbales, l'estrena de dues sardanes, una exhibició de punts lliures i un gran dinar de germanor. Intervingueren en aquesta festa les cobles Ciutat de Cornellà i Sabadell i les sardanes d'estrena foren: *Cornellà dansa*, de Martirià Font, i *Cors batent*, de Carles Rovira.

PREMI.— La Fundació Jaume I, dedicada a promoure la cultura catalana, a més de l'atorgament d'ajuts anuals per a la investigació, concedeix el Premi d'Honor Jaume I, els Baldri Reixach d'ensenyament, el premi Sanchís Guarnier a la unitat de la llengua i, des de 1983, els premis d'actuació cívica catalana. Entre les personalitats guardonades enguany amb aquests darrers premis (els que s'atorguen en reconeixement a destacades actuacions cíviques (i ciutadanes)

hi ha un destacat sardanista, el Sr. Lluís Almoynier i Juncà, fundador i impulsor de l'Agrupació Sardanista l'ideal de Clavé, de les Roquetes. L'atorgament d'aquesta distinció a Lluís Almoynier és un just reconeixement al treball absolutament voluntarista d'aquest home, que portat per la seva inquietud, ha aconseguit plantar bandera de catalanitat en un dels baris de Barcelona amb un major índex d'habitants immigrants. Lluís Almoynier ha estat l'home que, amb la sardana com a eina de relació i contacte, ha treballat fermament a favor de l'aproximació a la cultura catalana de molts dels residents del barri de les Roquetes, procedents de fora de Catalunya. El passat dia 20 d'octubre va tenir lloc el solemne acte de lliurament dels Premis de la Fundació I, entre els quals hi havia enguany aquest gran sardanista barceloní.

■ Josep Ventura

Crònica televisiva

Recentment el centre territorial de Televisió Espanyola a Sant Cugat ha posat en marxa la seva nova programació amb l'objectiu d'oferir als televidents de Catalunya una franja estable, d'horari vespertí, en llengua catalana per TVE-2 i amb la voluntat de donar a conèixer la realitat catalana actual. *Clip Clap Video*, *Dret a parlar*, *Giravolt*, *Impactes* i *La barberia* són alguns dels espais que s'hi emeten avui dia.

El programa infantil *Barri Sèsam* s'incorpora també dins d'aquesta renovada programació tot i que cal fer esment que són capítols doblats al català des de la versió castellana. De dilluns a divendres, a les 19.00 hores, tornen entranyables personatges, ben estimats per la

El barri de la mainada

mainada, com l'Epi i el Blai, la granota Gustau o el monstre de les galetes amb les seves entretingudes i didàctiques historietes destinades als més menuts de la casa. Un retrobament sempre agraït, sobretot en el moment present en què, majoritàriament, l'univers infantil —dibuixos animats, sèries televisives, jocs, etc.— és amarat de situacions violentes a tort i a dret i, així mateix, caracteritzat per la seva manca d'ètica.

Sesame Street, producció nord-americana creada l'any 1969 per la Children's Television Workshop, és el programa infantil més popular de la història de la televisió. S'emet diàriament en quasi noranta països i ha estat traduït a catorze idiomes. «Barri Sèsam» tindrà més endavant, per primer cop, una versió catalana concebuda separatament de la castellana. Nombrosos especialistes en psicologia, pedagogia, lingüística i comunicació seran els responsables de dur a terme aquesta adaptació que reflectirà el fet plurilingüe de l'Estat espanyol per tal que els nens i les nenes aprenguin a respectar la diversitat cultural del seu país. Els nous 130 episodis començaran a enregistrar-se el setembre de 1995 amb direcció de Josep M. Vidal, sota la supervisió d'Enric Frigola, cap de programes de TVE-Catalunya. Els habitants del barri per excel·lència de la canalla ja parlen en català.

■ Miquel Àngel Còdina Periodista

VI Premi Internacional Catalònia d'Il·lustració

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya ha convocat, amb el suport d'Enciclopèdia Catalana i la col·laboració del Consell Català del Llibre per a Infants, el VI Premi Internacional Catalònia d'Il·lustració.

El Premi, bianual, està destinat a l'il·lustrador i és per un llibre ja publicat. L'import és de dos milions de pessetes. Es concediran dos diplomes als finalistes i una menció a l'il·lustrador més destacat dels qui es presentin amb el seu primer llibre.

Enguany es compta amb la participació de més de 270 il·lustradors, procedents de 47 països, amb un total d'il·lustracions presentades que depassa els 1.500 originals.

A més dels guardonats, el jurat internacional farà una selecció de les il·lustracions que consideri més interessants pel seu nivell de qualitat i que constituïran l'Exposició del VI Premi Internacional Catalònia d'Il·lustració, que de l'11 de gener al 5 de febrer de 1995 es podrà visitar al Palau Marc. Posteriorment aquesta exposició viatjarà a Copenhaguen i a Estrasburg.

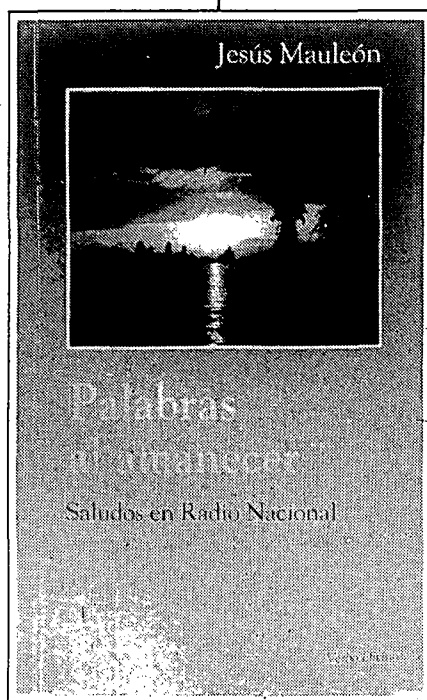
El Jurat Internacional, presidit per Manuel Boix, es reunirà a Barcelona entre el 20 i el 24 de novembre, dia en què es farà públic el veredict.

Simultàniament, els dies 21, 22 i 23 de novembre es farà a la Universitat Pompeu Fabra (seu de la Rambla) el III Simposi Premi Catalònia, coordinat per Ramon Besora i amb ponents procedents de diversos països, sobre el tema *Ficció i no-ficció en la il·lustració contemporània*.

El Premi té des de la seva primera convocatòria, l'any 1984, un Comitè d'Honor presidit pel president de la Generalitat de Catalunya.

Els guanyadors de les cinc edicions anteriors foren Carme Solé Vendrell (1984), Stasys Eidrigevicius (1986), Kveta Pacovská (1988), Alfonso Ruano (1990) i Lesley Liu (1992).

■ G.P.

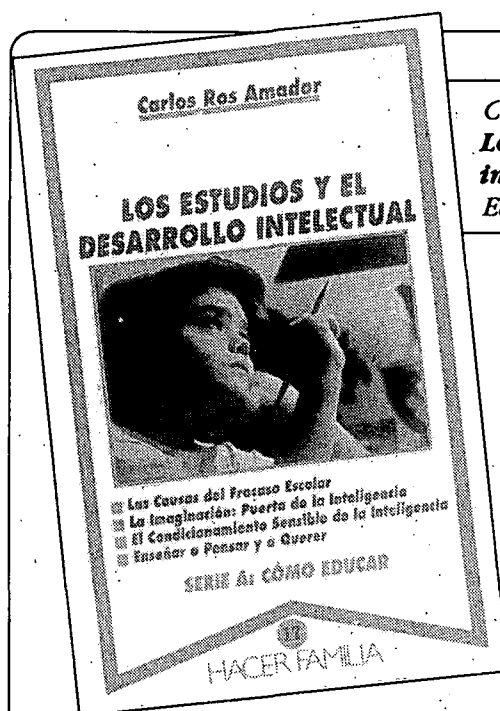
Jesús Mauleón. *Palabras al amanecer*. Editorial Verbo Divino.

Salutacions radiofòniques

Molts dels articles dels capítols d'aquest llibre procedeixen de les salutacions matineres que el sacerdot Jesús Mauleón feu en el programa «Buenos días nos dé Dios» de Ràdio Nacional d'Espanya. En els quals cap tot el que la vida va oferint cada dia per tal que aparegui mirat i remirat des de la fe i l'Evangeli. Encara que es tracta d'un espai religiós, Mauleón s'ha esforçat per col·locar-se en el terreny comú de l'experiència humana i ha tractat arribar a l'atenció de l'oient sigui quin sigui el seu credo o sense credo.

El llibre, fill del llenguatge parlat, pretén que el lector se senti una mica més creient i pugui veure amb més llum i alegria la vida diària.

■ M.S.

Carlos Ros Amador. *Los estudios y el desarrollo intelectual*. Ediciones Palabra.

Estudiar és una activitat intel·ligent

Los estudios y el desarrollo intelectual, és fruit d'una inquietud i preocupació ja antiga sorgida durant els seus temps de professor de batxillerat, que l'incitaren a investigar les causes de les dificultats sense cap mena de dubte anormals que presentaven els estudis per als seus alumnes.

Per bé que les metodologies i tècniques d'estudi, la relació número d'alumnes/professor, i altres factors tècnics tenen influència en el rendiment de l'estudi, el professor Ros Amador està convençut que la principal i més important dificultat és molt més profunda i greu, i que afecta el nucli essencial de l'adquisició i desenvolupament dels hàbits intel·lectuals, base de tota l'operativitat intel·lectual. Aquests hàbits no són possibles de desenvolupar adequadament sense la col·laboració esforçada dels propis educands, el que exigeix un necessari desenvolupament de les virtuts morals i la pròpia captació del saber (en el sentit de saviesa) com un bé de la persona i per tant altament estimat.

Carlos Ros Amador és Doctor Enginyer Industrial per l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Madrid, Orientador Familiar per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Navarra. I, actualment, està acabant la llicenciatura en Filosofia per la mateixa Universitat.

● C.C.

Søren Kierkegaard. *Discursos cristians*. Edicions Proa.

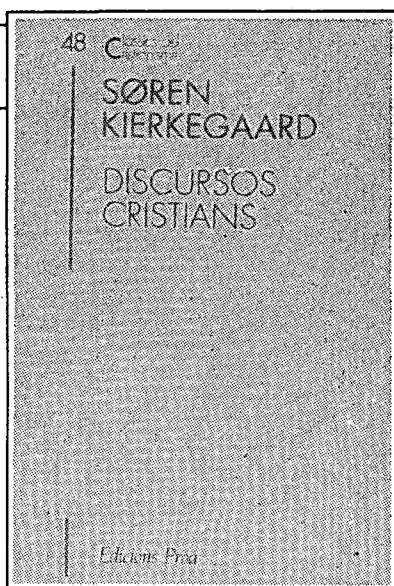
El pensament religiós de Kierkegaard

Søren Kierkegaard (1813-1855) és, probablement, un dels escriptors més laberíntics i apassionats del segle XIX. La seva immensa obra, escrita íntegrament en llengua danesa, és un joc de pseudònims, d'estils, d'experiments literaris i de vivències personals. Juntament amb H.C. Andersen i N. Grundtvig, és considerat un dels més grans escriptors de la història de Dinamarca.

Kierkegaard renegà sempre del títol de filòsof i preferí definir-se com a escriptor religiós. Tota la seva obra és un intent de comprendre el cristianisme i la seva implicació en l'existència individual de cada persona. Apostà per un cristianisme viscut amb convicció, defensat amb coratge fins a les últimes conseqüències. El martiri, la solitud i la creu són, segons ell, el darrer episodi de la vida del cristià exemplar.

Al llarg de la seva intensa vida d'escriptor, Kierkegaard va escriure uns noranta discursos. Els *Discursos cristians*, publicats a Copenhaguen en 1848, són especialment significatius per a entendre el pensament religiós de Kierkegaard i la seva concepció paradoxal de la fe cristiana.

● C.C.

La visió cristiana de la vida familiar

Per il·luminar alguns dels problemes que pateixen les famílies, el cardenal Martini ens ofereix en aquest llibre un bellíssim comentari sobre dues situacions familiars difícils en la Bíblia: la història de Job com a crisi de la parella, i la família de Jacob com a crisi de les relacions entre els pares i els fills. A partir d'aquests personatges bíblics, s'il·luminen des de la fe nombrosos conflictes de la vida familiar quotidiana. El llibre conclou amb un breu recorregut pels relats del Gènesi que fonamenten la visió cristiana de la vida en parella i de la vida familiar.

● C.C.

Carlo Maria Martini. *Familia y vida laical*. Ed. PPC.

Pastorets per a infants

Segurament que els lectors de «Catalunya Cristiana» coneixen «La Flor de Nadal», l'espectacle teatral que amb el subtítol de «Els Pastorets de l'Ametlla» fa anys es representa a l'esmentada població del Berguedà, amb un gran èxit.

L'autor, Francesc A. Picas, seguint els dissenys de molts sacerdots, catequistes, mestres, religiosos i afeccionats al teatre, presenta avui «La Flor de Nadal» en versió infantil, o sigui, uns «pastorets» que poden ser representats per nens, nenes i jovenalla i amb un muntatge simplificat.

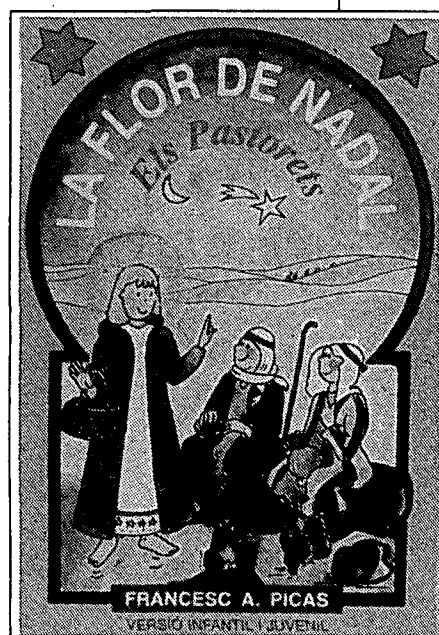
L'obra ha estat promoguda per «Divulgació de La Flor de Nadal - Versió infantil - Apartat 21 - 17700 La Jonquera. Tel. (972) 55 41 17 (Anna Maria) i es troba a les principals llibreries i a Edicions Balmes de Barcelona.

En el mateix llibre figura la lletra i la música dels «pastorets», i va il·lustrat amb divuit dibuixos nadalencs que fan molt amena la lectura.

Com diu l'autor, *representar «pastorets» és una forma molt humana de fer País, i ajudar revivre dins del marc d'un escenari tota la dolcesa, tendror i simpatia de la festa de Nadal.*

Desitjo que aquest treball de Francesc A. Picas —ha escrit el bisbe de Solsona, Mons. Antoni Deig— trobi ampli ressò en els àmbits catequètics i educatius cristians de casa nostra, perquè a l'ensenyar que pot ajudar a viure el Misteri de Nadal, també pot esdevenir una eina d'integració cultural de molts.

● C.C.

Francesc A. Picas. *La Flor de Nadal. Els Pastorets*. Editorial Balmes

Ànims, nois!

Ho sé de cada any; però cada any hi ensopego. En començar un nou curs sorgeixen dificultats i petits problemes. L'altre dia tenia un mal humor que engegava tothom. La mare em va parar els peus:

—Escolta noi, ja no ets un nen petit, eh! Treure el mal geni no soluciona cap problema.

—Sí, però, és que em poso nerviós.

—I, què se'n treu de posar-se nerviós? Val més posar-se a pensar i a fer allò que cal fer.

—Sí, però de vegades, no sé què he de fer. Hi ha tantes coses que em fan posar nerviós.

—Potser no n'hi ha per tant!

—Mira, mare: hi ha un grup de companys que no em deixen entrar a la seva colla; un professor

que el trobo antipàtic; he perdut el «boli» que em regalà l'oncle Pep, i a més, tinc mal de queixal.

—Molt bé. Tu, et sents d'allò teu i és natural, però, ¿i els altres? ¿Et creus que no tenen dificultats i problemes, també? No, no és just que el teu mal humor et porti a ser barroer en el tracte amb els altres.

La mare té raó. No vull estar preocupat i trist. Així no es fa res de bo. Descarregar el mal humor sobre els altres és una ximpleria.

Val més tenir el cor valent; i tot treballant, xiulant i cantant, continuar fent camí.

L'Eixerit

Un pensament alegre

Fa molt i molt de temps, quan jo no devia ser gaire més alta del que és ara el meu nebot, l'avi ens va dur al cinema a veure un marrec vestit de verd que volava i reia amb una petita fada entremaliada. Aquell noieta no volia fer-se gran, perquè no volia deixar de viure aventures, i perquè tots els adults que coneixia eren pirates.

Els adults-pirates no sabien jugar ni imaginar com els infants. Els adults-pirates sempre tenien moltes coses a fer i estaven molt enfeïnats. Els adults-pirates es barallaven tot el dia i es trepitjaven els uns als altres. Els adults-pirates tenien molta por del pas del temps, i no sabien volar perquè no tenien cap pensament alegre.

Fa només uns dies vaig retrobar-me amb Peter Pan. I Peter Pan, per sorpresa de molts, havia crescut. Peter Pan s'havia fet gran. I aquest Peter Pan gran va tornar a donar-me una lliçó. El Peter Pan petit m'havia ensenyat a somniar, a jugar amb la imaginació, a volar amb un pensament alegre. El Peter Pan gran em va ensenyar que mai no hem d'oblidar els jocs, les rialles, els somnis de quan érem nens.

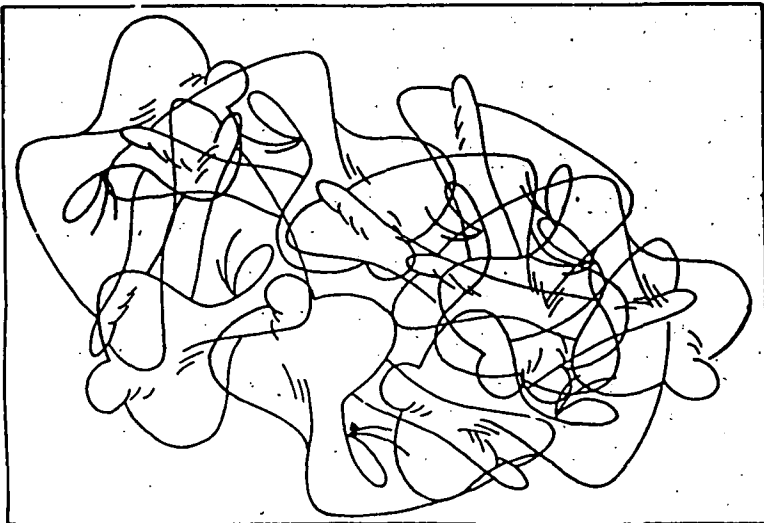
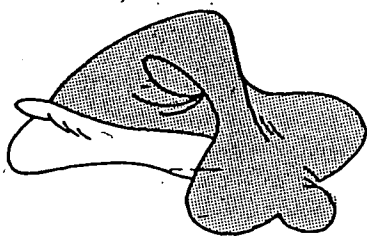
Tots els Nens Perduts del món saben que poden refugiar-se al país dels somnis de Peter Pan. Tots els Adults Perduts del món haurien de recordar que les fades ens esperen allà on s'acaba la nit i encara no comença el matí, allà on encara recordem els somnis. Tots els adults haurien de recordar que cada cop que algú diu que no creu en les fades, en algun lloc mor una fada. Tots els adults haurien de recordar que les fades van néixer del somriure d'un infant.

Peter Pan s'ha fet gran per una bona raó: Peter Pan s'ha fet gran per ser pare. I en fer-se gran, Peter Pan ha donat a tots els adults una bona raó per no convertir-se en pirates: els nens. Els nens moren quan els adults fan la guerra, els nens pateixen fam mentre els adults s'afarten i es fan rics. Els nens juguen sols mentre els adults estan massa enfeïnats per somniar.

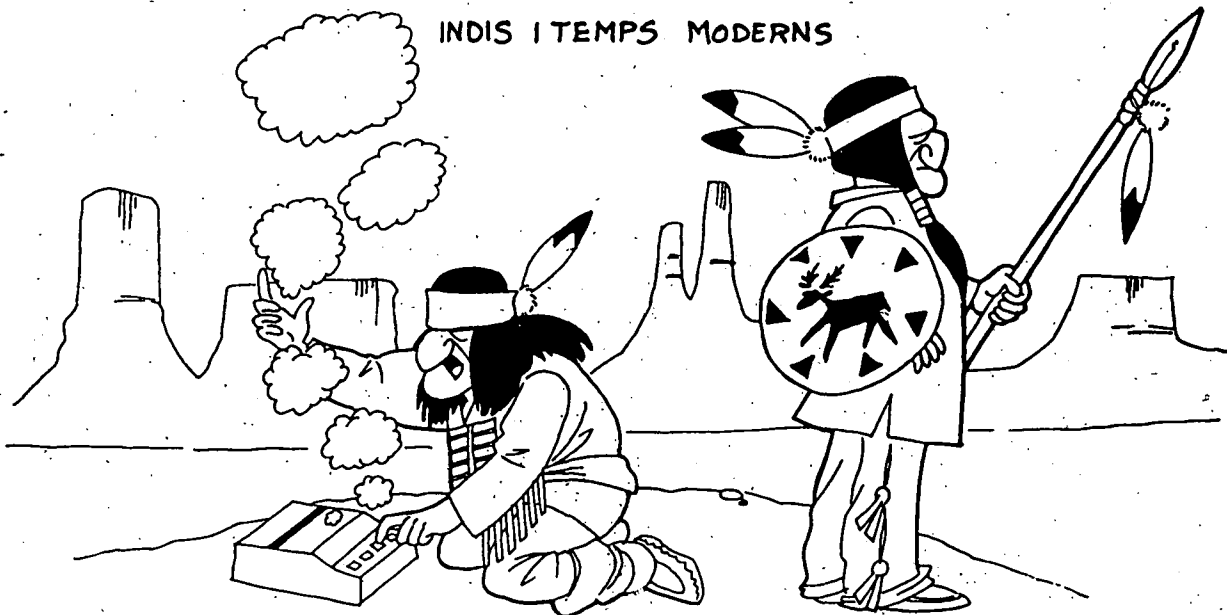
Quan jugueu amb els pares els hi recordeu que ells també van ser nens un dia, que van somniar, van imaginar i van volar. Els hi recordeu que viure és una aventura fantàstica, i que cal viure-la amb un pensament alegre. Els hi recordeu que al pot petit hi ha la bona confitura, i que no cal veure per creure.

ANNA

Quantes barretines hi ha?

INDIS I TEMPS MODERNS

COM QUE SOC TAN PETIT EM DIUEN CIGRÓ

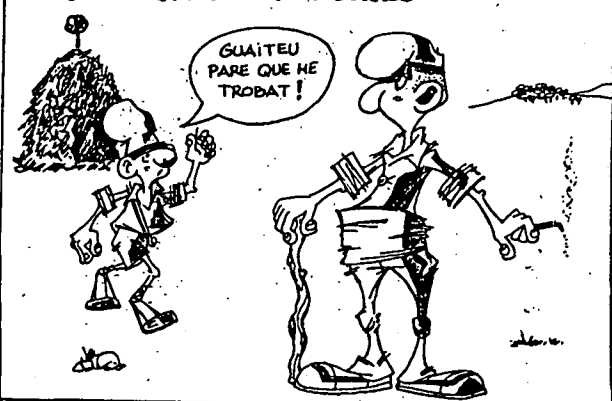
OH! UN NOI MÉS PETIT QUE JO... COM TE DIUS?

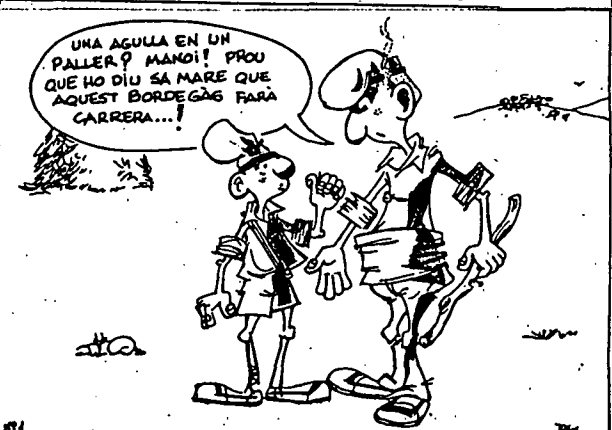
EM DIUEN CIGRONET.

EL TINO I EL TANET DE CAN POSTREUS

UNA AGULLA EN UN PALLER? MANDI! PROU QUE HO DIU SA MARE QUE AQUEST BORDEGAS FARA CARRERA...

EMISSIONS A LA TELEVISIÓ

TV1

Dimarts 03.35 *Testimoni:* meditació sobre un tema religiós (catòlic).

TV2

Dissabte 07.30 *Últimas preguntas.*

Diumenge 11.00 *La Missa:* des de l'església parroquial de Santa Magdalena de la Seu d'Urgell (bisbat d'Urgell), presidida pel bisbe diocesà Dr. Joan Martí Alanís, i amb la participació del cor parroquial, sota la direcció de Mn. Agustí Brescó; (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

12.00 *Pueblo de Dios.*

CANAL 33

Divendres 16.30 *Signes dels temps:* Aquesta setmana entrevista a la Sra. Mercè Vila i Relats (director: Josep-Maria Pont)

Dissabte 12.50 *Signes dels temps:* (repetició).

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Dv 18/11 22.45 *Creure, avui:* La parròquia de Sant Julià d'Argentona. Mn. Joan Torrent i l'equip de laics ens parlen de la parròquia; (director: Ramon Safont-Tria).

DI 21/11 15.00 *Creure, avui:* (repetició).

Dv 25/11 22.45 *Creure, avui:* El Concili Català. La seva situació i la incidència en els cristians de casa nostra; (director: Ramon Safont-Tria).

EMISSIONS A LA RÀDIO

CADENA NOVA (Barcelona: FM 100)

Diumenge

09.05 *Informatiu religiós* (director: José Lazaro).

CATALUNYA MÚSICA (Barcelona: FM 101.5)

Diumenge

10.00 *La música religiosa: Glòria a 7 veus, cor i orquestra*, de Monteverdi; *Missa brevis KV 275*, de Mozart; *O praise God in his hilliness, anthem Z 42*; *Silouans Song*, de Pärt.

11.00 Retransmissió de la missa conventual des de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8)

Diumenge

15.05 *Paraules de vida:* conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Francesc Romero).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 702)

De dilluns a divendres

20.30 *El Brocal.*

21.00 *El Espejo.*

Diumenge

09.00 Retransmissió de la missa, des de les Carmelites Descalces de Terrassa.

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós.

10.00 *Iglesia es noticia:* informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu.

22.00 *La linterna de la Iglesia.*

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3)

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503)

Dissabte

08.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

14.00 *Avui és el teu dia:* informacions, comentaris i entrevistes.

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2)

De dilluns a divendres

07.05 *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda.

Diumenges i festius

09.00 Santa Missa.

RÀDIO BALSARENY (FM 105.7)

Diumenge

10.30 *La veu de la parròquia:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge

22.05 *Objectiu, l'home:* el cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista, persones, fets i notícies amb valors humans; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta dominical» de l'arquebisbe Ricard M. Carles, de Barcelona (director: Josep-Maria Alimbau).

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)

Diumenge

08.00 *Cristians:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)

Cada dia:

de 07.00 a 01.00 h. *Emissió de música i informació:* religiosa, general, de serveis i cultura. Durant aquestes setmanes es van incorporant els programes a partir de les 22.00 h.

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Dissabte

09.00 *Obrim camins:* programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)

Dissabte

13.40 *Iglesia es noticia:* entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)

De dilluns a divendres

19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Dissabte

13.50 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella.

Diumenge

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

RÀDIO PUIG-REIG (FM 107.3)

Diumenge

09.30 *Reflexió:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO SABADELL/COPE (OM 882)

De dilluns a divendres

20.30 *El Brocal.*

21.00 *El Espejo.*

Diumenge

09.00 Retransmissió de la missa, des de Madrid.

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós a Sabadell i comarca (director: Juanjo Yunquera).

10.00 *Iglesia es noticia:* informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu.

22.00 *La linterna de la Iglesia.*

RÀDIO VALLS (FM 103.2)

Dissabte

09.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

PROGRAMES PER MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes.

L'emeten: Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Alforja Ràdio (FM 104.3) diumenge 09.00h.

Calafell Ràdio (FM 107.7) diumenge 09.20h.

Cadena Cope-Reus (OM 1143) diumenge 10.30h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella (es publica a «Catalunya Cristiana»).

L'emeten: Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Calafell Ràdio (FM 107.7) dissabte 12h.

Ràdio La Canonja (FM 102.3) divendres 20h.

L'Espluga FM Ràdio (FM 107.4) dissabte.

Ràdio Falset (FM 107.0) dissabte, a partir de les 14h.

Ràdio El Morell (FM 105.7) dilluns, a partir de les 21h.

Ràdio Montblanc (107.0) diumenge, a partir de les 11 h.

Ràdio Santa Coloma de Queralt (FM 107.5) dissabte 13h.

Ràdio Sant Pere i Sant Pau (FM 101.0) dissabte, a partir de les 20 h.

Ràdio La Vilella Alta (FM 102.3) dissabte 12 h. i diumenge a les 13h.

EL MIRALL: Cadena Cope-Reus (OM 1143) dilluns 21h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a 17004 Girona; Tel (972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: espai setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. A part té les seccions: *La paraula del bisbe* (comentari setmanal del Bisbe de Girona), *Els sants oblidats* (narració dels sants de la setmana), *El comentari pels joves* (amb Jaume Reixach), *El significat de l'evangeli* (amb Mn. Pere Carreras), *Església Viva* (presentat per Angel Rodriguez).

L'emeten:

Cadena Cope: Figueres (AM 1260-FM 90-3) diumenge 9.40h.

Ona Jove de Riudellots (FM 101.2) dissabte 17.30h.

Ràdio Arenys de Mar (FM 91.2) diumenge 9.45h.

Ràdio Arenys de Munt (FM 107.0) diumenge 11.30h.

Ràdio Banyoles (FM 107.3) dissabte 8.00h.

Ràdio Besalú (FM 107.8) diumenge 11.00h.

Ràdio Bisbal d'Empordà (FM 107.4) diumenge 10.00h.

Ràdio Canet de Mar (FM 107.6) dissabte 10.30h.

Ràdio Stil de Cassà (FM 92.3-92.8) diumenge 9.00h.

Ràdio l'Escala (FM 107.6) divendres 16.00h

Ràdio Grup Girona, (FM 89.9) diumenge 8.00h.

Ràdio Palafrugell (FM 107.8) diumenge 8.30h.

Ràdio les Planes d'Hostoles (FM 107.7) diumenge 9.30h.

Ràdio Salt (FM 97.7) dissabte 8.30h.

Ràdio Sant Joan les Fonts (FM 107.0) diumenge 9.00h.

Ràdio Santa Coloma de Farners (FM 103.6) diumenge 9.00h.

Ràdio Sarrià de Ter (FM 87.6) diumenge 10.00h.

Ràdio Shalom de Palau (FM 106.6) diumenge 10.30h

Ràdio la Vall d'en Bas (FM 106.6) diumenge 9.00h.

Ràdio la Vall (FM 107.6) diumenge 9.00h.

MÚSIQUES I CANTS: programa setmanal de 30 minuts de durada que fa un repàs a la música «gospel» des dels seus inicis fins a l'actualitat, amb gravacions inèdites i d'importació (presenta: Josep Maria Pont). L'emeten:

Ràdio Arenys de Mar (FM 107.3) dissabte 8.30h.

Ràdio Arenys de Mar (FM 91.2) dijous 20.30h.

Ràdio Arenys de Munt (FM 107) divendres 20.00h.

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona)

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)

Cada dia

22.10 *Noticiero.*

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107.9)

Diumenge

10.15 *Església viva:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)

De dilluns a divendres

15.30 *Cafè i pastes:* informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Ràdio Besalú (FM 107.8) diumenge 11.30h.

Ràdio Sarrià (FM 87.6) diumenge 8.30h.

Ràdio Les Planes (FM 107.7) dissabte 10.00h.

Ràdio La Vall (FM 107.6) dimarts 21.00h.

Ràdio Palafrugell (FM 107.8) dimarts 14.30h.

Ona Jove Riudellots (FM 101.2) dissabte 17.00h.

LA PARAULA DEL BISBE: Micro-espai que compta amb el comentari del Bisbe de Girona que es publica cada setmana en el «Full Parroquial».

L'emeten:

Ràdio Calella (FM 92.2) diumenge 11.00h.

Ràdio Olot (FM 98.1) diumenge 9.00h.

Ràdio Tordera (FM 107.1) dissabte 9.05h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»).

L'emeten: Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera, Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars, i també:

Ràdio Súrria (FM 107.8) diumenge 11.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full «Vida diocesana»).

L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h.

Ràdio La Cala (l'Ametlla de Mar, FM 99) diumenge 12.00h.

Ràdio Deltebre (FM 107.6) dissabte de 9.00h.

Ràdio Flix (FM 102) dissabte de 9.30h.

Ràdio Gandesa (FM 107.9) dissabte de 13.00h.

Ràdio Infant (l'Hospitalet FM 107.9) dissabte 10.00h.

Ràdio Jovenut de Masdenverge (FM 100.7) diumenge 10.00h.

Ràdio Mora d'Ebre (FM 87.6) divendres 10.00h.

Ràdio Nueva Vinaròs (FM 98.2) dissabte 22.30h.

Ràdio Onda Cero (Tortosa, FM 98.0) dissabte 13.05h.

Ràdio els Ports (Morella, FM 89.0) dissabte 12.15h.

Ràdio Ràpita (FM 107.9) diumenge 12.00h.

Ràdio Ulldecona (FM 95) diumenge 09.05h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT D'URGELL

RESSO: entrevista amb personatges o sobre fets diocesans.

L'emeten:

Ràdio Pirineu (Puigcerdà, FM 89.8) diumenge 09.30h.

Ràdio Seu (FM 107.2) diumenge 9.00h.

Ràdio Valira (FM 98.1) dissabte 12.30h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE VIC

LLUITA I FESTA: Durada 15'. Lectura de l'Evangeli del diumenge i breu comentari a càrrec de Josep M. Masnou. Conversa setmanal del bisbe (es publica al Full Diocesà); bloc de notícies i informació religiosa. L'emeten:

Anoia Ràdio (FM 92.2) diumenge 10.05h.

Ràdio Montesquieu (FM 106.5) diumenge 13.00h.

Ràdio Moià (FM 107.8) dijous 21.30 h.

Ràdio Ona Juvenil (FM 103.8) diumenge 16h.

Ràdio Ripoll (FM 90) diumenge 9.45h.

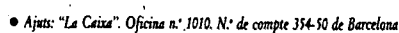
Ràdio Voltregà (FM 101.1) diumenge 10h.

Ràdio Zènith (FM 103.1) dissabte 11h.

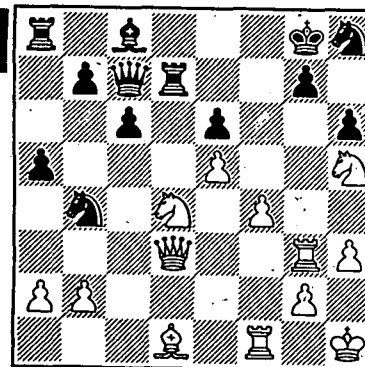
Donem notícia de les emissions religioses, tant per ràdio com per televisió, que ens són comunicades. Agraïm la recepció de controls d'emissió.

Secretaria:
Blasco de Garay, 34
E-08224 TERRASSA
Donatius: Caixa de Terrassa
c/c 0000-0126096178

A TERRASSA, al centre (c/. St. Pere) -s'ofereix una habitació amb bany a canvi d'una col·laboració, o com a pensió, Sra. Torras. Tel. 786 47 87

RESERVAT EL DRET DE PUBLICACIÓ

31

VIST A
TV

Està a les teves mans que la nostra Església vagi endavant

Perquè amb el teu ajut són molts els projectes que podran dur-se a terme, és molt gran la tasca pastoral i social que podrà desenvolupar-se.

Si creus que és bo que tot això vagi endavant, col·labora-hi.

Pots fer-ho personalment, amb una aportació anònima a la teva parròquia o amb aquesta butlleta. D'acord amb la pràctica de la teva Diòcesi.

Comparteix el que Déu t'ha donat... Gràcies.

"GERMANOR"

Vers el finançament solidari de la nostra Església

☐ **Sí, vull que la nostra Església pugui dur a terme la seva tasca pastoral i social.**

Per a poder-la desenvolupar dignament, **n'hi haurà prou si cada família catòlica, a més de les aportacions que ja fa a la parròquia, dona 1.400 pessetes al mes.**

☐ **amb aportacions periòdiques**

IMPORT

PERIODICITAT

☐ _____ ptes.	☐ cada mes
☐ 1.400 ptes.	☐ 15.000 ptes.
☐ 4.000 ptes.	☐ 25.000 ptes.
☐ 8.000 ptes.	☐ cada trimestre
	☐ cada semestre
	☐ cada

Aquest compromís quedarà extingit en el moment que el sotassignat ho decideixi.

☐ **amb una aportació única**

IMPORT

☐ _____ ptes.
☐ 12.000 ptes.
☐ 30.000 ptes.
☐ 60.000 ptes.
☐ 100.000 ptes.

També pots enviar un xec a nom del teu Bisbat

Nom i cognoms

Domicili	Núm.	Pis	Porta
CP	Població	Província	Tel.

Vull rebre les seves informacions: ☐ en català ☐ en castellà

DOMICILIACIÓ DE REBÚTS EN BANC O CAIXA

Senyor director, li prego que atengui, amb càrrec al meu compte/a la meva llibreta, els rebuts que li presentarà la Diòcesi. **4G89**

Nom i cognoms del titular

Nom del banc o caixa

Adreça de l'agència

Població

Codi compte client (CCC)

Entitat

Oficina

Control

Núm. compte

☐ Compte

☐ Llibreta

Data

Signatura del titular del compte o la llibreta

Tots els donatius a l'Església Catòlica realitzats a partir de l'1 de gener de 1993 donen dret a una desgravació del 10% en l'IRPF.

Envia aquesta butlleta a:

• **ARQUEBISBAT DE BARCELONA:** Bisbe Irurita, 5 - 08002 Barcelona. • **ARQUEBISBAT DE TARRAGONA:** Pla de Palau, 2 - 43003 Tarragona. • **BISBAT DE GIRONA:** Pujada Catedral, 12 - 17004 Girona. • **BISBAT DE LLEIDA:** Bisbe, 1 - 25002 Lleida. • **BISBAT DE TORTOSA:** Cruera, 9 - 43500 Tortosa. • **BISBAT D'URGELL:** Pati del Palau, 1-5 - 25700 La Seu d'Urgell. • **BISBAT DE VIC:** Santa Maria, 1 - 08500 Vic.

(L.O.R.T.A.D., llei 5/92 del 31 d'octubre de 1992): Les dades que ens facilites s'inclouran en un fitxer automatitzat que es conservarà d'una manera confidencial per a la Diòcesi. Hi pots accedir en qualsevol moment per sol·licitar consulta, actualització, rectificació o cancel·lació sempre que vulguis. Si no vols rebre cap més informació, si et plau, indica'ns-ho escrivint "No" a la casella següent: ☐

Rwanda: un encadenament de deliris fins a l'extermini en sèrie

LLINDAR

Rwanda no és notícia. Rwanda ha desaparegut dels informatius de la televisió i de la ràdio. Rwanda ja no interessa als mitjans de comunicació. Ho denunciava fa uns dies Joan Gomis, president de Justícia i Pau, en un article titulat *Silenci sobre Rwanda*: «Un bon dia, o un mal dia, tots ens vam poder adonar que Rwanda havia desaparegut del mapa. No era que s'haguessin solucionat els seus problemes. Era que havia deixat de ser notícia». Ho imposa, pel que sembla, la lògica —sense entranyes— d'allò que s'entén per *notícia* o *actualitat*, conceptes el contingut dels quals defineix normalment el poder.

¿Què és el que ara està passant, després de les grans massacres dels tutsi i de l'èxode bíblic envers la frontera del Zaire i de Burundi? ¿Quin és el treball que hi estan realitzant actualment Càritas i altres organitzacions no governamentals? Miro de respondre aquests i altres interrogants, basant-me en un informe que Càritas Italiana ha redactat després d'una seva llarga estada al país i durant la qual ha contactat amb l'Església local, les Nacions Unides i funcionaris del govern. Informe elaborat després d'haver visitat també els camps de refugiats del Zaire i de Burundi. En ell s'assenyalen quatre problemes fonamentals la solució dels quals exigirà un gran esforç de solidaritat internacional.

No oblidem el poble rwandès

El problema dels refugiats i dels pròfugs en els països veïns: Zaire, Burundi, Tanzània, Uganda: prop de dos milions. Viuen en condicions precàries des del punt de vista higiènic-sanitari (el còlera a Goma ha provocat 50.000 morts) i logístico-educatiu. Un dels camps visitats al Zaire, el camp de Mugunga, amb 250.000 persones, és escenari quotidià de violències, robatoris i abusos per part dels militars i es desencadenen tensions molt fortes amb la població local. Impressiona, sobretot, la inactivitat de desenes de milers de joves que arreu ronden desvagats. Tot plegat, una bomba de rellotgeria que pot explotar en qualsevol moment.

Un segon problema, estretament lligat a l'anterior, el constitueix la presència de tants *infants abandonats*. Molts d'ells han sofert l'aniquilació dels seus pares, molts han estat abandonats pels familiars fugitius. Quasi tots han estat testimonis de crueltats i de fets de sang, traumatitzats per escenes horribles. En un orfelinat de Nyanza se'ls fa teràpia individual i de grup per ajudar-los a desbloquejar-se. En els seus dibuixos apareixen constantment les escenes que han viscut: caps tallats, nois i noies

amb els peus i les mans mutilats, persones que s'amaguen darrere els arbres per escapar de la milícia armada. Són prop de 150.000 infants.

El tercer problema és la *reconciliació*. Les massacres han obert una ferida profunda en els cors, la qual s'expressa sobretot amb una ànsia irrefrenable de revenja i de venjança. L'Església té aquí el seu principal banc de prova i ha de donar exemple i testimoni de reconciliació, sobretot a través dels sacerdots i dels religiosos i religioses que pertanyen a les diferents ètnies, els quals han de saber suscitar en el poble un gran desig de reconciliació i una coratjosa capacitat de perdó. No serà fàcil. De 600 sacerdots diocesans, 100 han estat assassinats, als quals cal afegir també un centenar de religiosos. Molts sacerdots i religiosos es troben en els camps de refugiats. Els pocs bisbes que resten al país, en la seva darrera reunió, han establert llargs períodes de pregària i de penitència a fi d'implorar el do de la conversió.

El darrer problema és la *reconstrucció del país*. Quasi tots els edificis públics —ministeris, esglésies, rectories, escoles, hospitals— han estat saquejats i buidats, el bestiar ha mort i els camps estan sense conrear. Sense una ajuda de l'exterior Rwanda no podrà recuperar-se de tanta destrucció. Són necessaris cooperadors i voluntaris. El país necessita urgentment metges, infermers, mestres, enginyers. Gomis en l'article abans esmentat comentava: «Hi havia organitzacions no governamentals que ja treballaven a Rwanda. Davant l'explosió informativa n'hi va haver més. La mateixa explosió explica que es produís una reacció d'ajut entre molta gent. Diuen que a l'Estat espanyol es van recollir més de dos mil milions de pessetes. Fou una bona reacció, demostrativa que la gent confia en les organitzacions no governamentals. Tampoc no cal exagerar la nostra satisfacció col·lectiva, em sembla. Segur que, com la famosa vídua de l'evangeli, hi hagué qui donà d'allò que necessitava. Però suposo que la majoria vam donar d'allò que ens sobrava».

Càritas com també altres organitzacions humanitàries han estat les dipositàries de la confiança de milers i milers de persones que hi han aportat els seus donatius. Cal continuar cooperant amb elles per ajudar pobles com ara Rwanda. Però també és veritat que aquests ajuts són només una gota d'aigua enmig del mar de les necessitats reals. ¿I les ajudes governamentals? En general, podem dir que són més simbòliques que reals. Serveixen més per al manteniment de l'esperança d'una imatge, que no per a una voluntat real de solidaritat. No veiem, en el conjunt de la classe política, massa esforç per incloure en els seus programes unes accions concretes que expressin, en relació a països com Rwanda, una autèntica i desinteressada solidaritat.

■ Manuel Valls i Serra *director*

ARA MATEIX

Parlem del diumenge (1)

■ J. Carrera Planas

Les grans superfícies comercials no alteren només els hàbits dels compradors ni trastornen solament el petit comerç... Amb la seva pressió per vendre els dies de festa, han incidit també, d'alguna manera, en la celebració cristiana del diumenge. Ja s'insinua una certa polèmica en aquest camp...

Val a dir, però, que la irrupció d'aquest tipus de venda no passa de ser, tot i la seva espectacularitat, la gota que fa vessar el vas. En realitat, el nostre diumenge ja fa temps que és ple d'activitat laboral. Tampoc no és cosa de quatre dies que el seu sentit religiós s'hagi esvanit de moltes consciències. De «primer dia de la setmana», dedicat a recordar l'obra de la Creació, ha passat a darrer, «week end» o cap de setmana. De ser considerat «dia del Senyor» —«dies dominica»—, ha passat a ser, per a una bona part de la nostra societat secularitzada, dia de l'home. Va néixer com a «dia de festa» per la resurrecció de Jesús, però ha esdevingut, per a la majoria, dia simplement de temps lliure, d'esbarjo, de diversió.

Pot ser-nos útil, tanmateix, que aquesta última gota ens ajudi a nosaltres, cristians, a reflexionar, a fi de retrobar la genuïna identitat del nostre diumenge, enmig de les circumstàncies actuals. Això és el que ha començat a fer, a Itàlia, la prestigiosa revista «La civiltà cattolica» amb uns editorials precisos i ben documentats (numeros 3463 i 3464), dels quals considero interessant fer-ne ressò.

Convé remarcar, en primer lloc, que el descans no cons-

«...el descans no constitueix el tret prioritari del diumenge, creació netament cristiana que té per centre la resurrecció de Jesús»

titueix el tret prioritari del diumenge, creació netament cristiana que té per centre la resurrecció de Jesús. Sobre aquesta originalitat cal recordar que no va existir abans cap celebració pagana del diumenge com a dia del sol. No estem, en aquest punt, davant de cap substitució cristiana d'una pràctica del paganisme. Tampoc no és, el diumenge, una transposició del dissabte jueu. En aquest sí que l'abstenció del treball i de tota activitat hi era essencial. Sant Justí, cap a l'any 140, es defensava dels atacs del jueu Trifó, que l'acusava de paganisme per no observar el repòs sabàtic, dient que els cristians cercaven més aviat l'«abstenció d'obres dolentes». Sant Agustí veia el diumenge com una interiorització del dissabte jueu, un «sabbatum cordis» (dissabte del cor). I és que el nostre diumenge va néixer com a dia feiner, senzillament perquè durant els 15 primers tres segles del cristianisme les lleis civils no contemplaven un dia setmanal de repòs. Plini, el jove, escrivia a Trajà que havia pogut saber, a través d'algun cristià apòstata, que els cristians es reunien abans de l'alba del dia fixat i recitaven, a dos cors, pregàries a Crist que consideraven un déu. Després d'això, deia, es retiraven i, més tard, es tornaven a reunir per a prendre aliment... S'interpreta que aquesta interrupció de la trobada matinal era deguda al fet que havien d'anar a treballar. Així començà de forjar-se el diumenge que, com el definiria més tard San Jeroni, «és el dia del Senyor, és el dia de la resurrecció, és el dia dels cristians, és el nostre dia.»

J. Carrera Planas és bisbe auxiliar de Barcelona

Yves Congar (Sedan, França 1904) i Alois Grillmeier (Pechbrunn, Alemanya 1910), dos noms molt importants dins la teologia cristiana i la història de l'Església del segle XX, són cardenals. Vinculats respectivament al camp de l'eclesiologia i al de la cristologia, han marcat, per si mateixos, les grans estacions de la renovació eclesial: en primer lloc la del Vaticà II (el qual fou definit com «el Concili de l'Església» per haver fet d'aquesta la seva gran protagonista i també el seu gran tema) i després la del postconcili, caracteritzada per una renovada concentració en Crist i en la fe trinitària.

Yves Congar, pare de l'eclesiologia renovada, de la nova consciència de l'Església com a comunió, del descobriment de la comunitat tota ella carismàtica i tota ella ministerial, del compromís de participació i de corresponsabilitat de tots els batejats en la unitat del poble de Déu, ha estat, al mateix temps i inseparablement, un impulsor de l'ecumenisme des dels temps de «*Chrétien désunis*» (1937), l'obra amb la qual va inaugurar la prestigiosa col·lecció «*Unam Sanctam*», fent-se protagonista de la recerca d'una comunió més àmplia, capaç d'expressar la plenitud de la unitat dels creients en Crist.

Si l'ecumenisme es manifesta actualment com una feina irrenunciable de l'actuació eclesial, això és degut en gran part a les valentes anticipacions de Congar, a la seva visió de l'Església com a comunió i misteri, a l'estil de diàleg en la veritat i en la caritat que fan possible aquesta concepció, superant els esquemes preconciàrics del «retorn a la cleda» dels «germans separats». La recerca de la unitat es fa mitjançant la reforma que mena totes les Esglésies a renovar-se en la conversió a Crist: i, tot i que l'Església catòlica és conscient d'haver estat dotada de la plenitud dels mitjans de la gràcia, això no li impedeix reprendre continuament el camí de la conversió, de la renovació i de la reforma, per esdevenir cada vegada més «*une Eglise servante et pauvre*».

Congar ens ha ensenyat de viure aquesta reforma coratjosa en la comunió fidel de l'Església, perquè «les condicions del do i, es podria dir, del treball de l'Esperit són essencialment comunitàries... És en el cos total que cadascú aconsegueix una veritat molt superior de la que pot comprendre personalment» («*Vraie et fausse réforme dans l'Eglise*»).

Alois Grillmeier, l'investigador infatigable i l'historiador puntual i fidel del dogma cristològic i dels seus desenvolupaments, ha donat suport a l'Esglé-

sia del nostre temps per aconseguir l'extraordinària riquesa dels segles de les grans controvèrsies dogmàtiques, on es va anar definint el patrimoni de fe contingut en la revelació a través dels pronunciaments del Magisteri; gràcies a la seva obra monumental («*Jesus der Christus im Glauben der Kirche*»), les visions parcials i reductives de la història dels dogmes de caràcter liberal han estat totalment superades, per reconèixer en la Tradició vivent de la fe, la història de l'Esperit en la història de la seva Església, que condueix a aprofundir en la riquesa de la fe revelada, per dir-la en el llenguatge de les diverses cultures i fer ressonar fresca i alliberadora la força de l'Evangeli. «Aplicat a la dogmàtica, el problema hermenèutic exigeix que la teologia es prengui seriosament la historicitat de la revelació i de l'anunci de la fe, sense liquidar la «veritat» relativitzant-la (*Armenèutica moderna i cristologia antiga*).

Dos «pares» de la teologia i de l'Església del nostre temps són reconeguts com a tals pel Succes-

I la birreta va cobrir les «ments» del Concili

Yves Congar

sor de Pere, que els crida a formar part del col·legi de col·laboradors «cardines» del seu govern de Pastor universal: dos mestres, que han

sabut conjugar la intel·ligència crítica i l'honestat intel·lectual amb la més profunda i lleial fidelitat a l'Església, per la qual han sabut patir en silenci i a la qual han volgut servir sense rebaixes amb amor apassionat, són proposats com a models d'investigació teològica i de servei eclesial. La consciència teològica que, s'adverteix cridada tant al rigor de la científicitat com a la responsabilitat envers tot el poble de Déu, no pot sinó sentir-se joiosa i confortada, encoratjada a caminar endavant sobre la via d'una conjugació que, tot i ser difícil, és l'única vertaderament fecunda i exaltant, fins al punt de fer del ministeri teològic una autèntica forma de «*sequela Christi*» en l'Església.

Bruno Forte és teòleg italià

SABER ESCOLTAR

Un catecisme medieval

Llegeixo que un catecisme medieval es pregunta què ha de fer un cristià quan entra en el temple. Respon que ha de prendre aigua beneïta i senyar-se, saludar Déu i donar un vol pel recinte, tot mirant els vitralls.

Heus aquí una resposta curiosa a primera vista. Això no obstant, té un interès especial. Ofereix múltiples aspectes, bells com les imatges d'un calidoscopi. En efecte, l'entrada al temple és una realitat sagrada. En fer-la, l'home se sap ingressat en un indret que l'arrabassa de la quotidianitat. L'aigua beneïta és el record del seu baptisme, l'expressió de la seva vocació de fill de Déu. L'ingrés sumeix en el misteri de Déu i de la criatura. Ara aquesta enceta el diàleg amb el seu Creador i Salvador. Amb el seu Senyor, amb el seu Déu, se

sent plenament lliure.

¿Per què la mirada als vitralls? Eren la Bíblia per al poble. Contenien plàsticament les grans escenes de la història de la salvació. De l'Antic i del Nou Testament. Mirar-los era evocar l'obra de Déu a favor dels homes. Esdevenia immersió espiritual en el do del Senyor i feia brolla del cor cristià l'acció de gràcies. L'art apareixia com a plasmació de la Paraula per a suscitar la paraula. Es convertia també en crida a la imitació dels personatges que respongueren a la vocació divina i a seguir Nostre Senyor Jesucrist i Maria. L'art, també, avui, té molt a dir als creients i pot convertir-se en vehicle de fe.

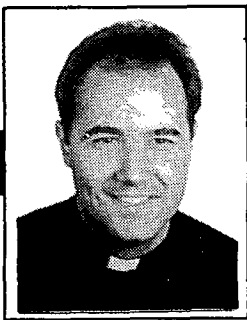
■ Joan Guiteras

Una vegada finalitzats els treballs de la IX Assemblea ordinària del Sínode de Bisbes, caldrà fer una mica de balanç d'aquesta experiència singular de col·legialitat episcopal. Institució encara jove, des de la primera Assemblea ordinària del 1967, el Sínode ha contribuït a l'aplicació dels ensenyaments i orientacions del Concili Vaticà II en la vida de l'Església universal. Es tracta d'un instrument d'expressió fructuós i eficaç del particular servei o responsabilitat dels bisbes—que expressa la comunió entre les esglésies particulars—entorn al bisbe de l'Església Romana. En paraules del Sant Pare, és el mateix Sínode qui posa de relleu el nexa íntim entre col·legialitat i primat: «la tasca del successor de Pere, en efecte, és un servei a la col·legialitat dels bisbes i, a la vegada, la col·legialitat efectiva i afectiva dels bisbes constitueix un ajut molt important al ministeri primacial petrí». (A la *Secretaria General del Sínode*, 30.4.83). El Sínode, doncs, és una bona mostra del ritme de la vida pastoral en tota l'Església. Per això els fruits del període postsinodal depenen, en gran part, de l'aplicació concreta de les conclusions sota el guiatge dels Pastors i Conferències Episcopals en cadascuna de les Esglésies locals.

Amb el tema *La vida consagrada i la seva missió en l'Església i en el món* al costat dels bisbes han assistit també alguns representants dels Superiors Generals, religioses i religiosos, membres dels instituts de vida consagrada i de les Societats de vida apostòlica, sacerdots, laics, teòlegs experts, testimonis de vida consagrada d'altres confessions, etc... a fi de palesar la universalitat de l'Església i de totes les seves vocacions. El Sínode no començava de zero. A partir dels *Lineamenta* (24-11-92) s'obrí un període intens de reflexió que provocà una munió de respostes, suggeriments i valoracions, tant col·lectives com personals, per part de les Unions de Superiors i Superiores Generals, de la Conferència Mundial dels Instituts Seculars, Conferències nacionals o internacionals de religiosos i de religioses, Confederacions i Federacions de Monestirs, de la Curia Romana, de cardenals i bisbes, verges consagrades, ermitans, germans d'altres esglésies o comunitats cristianes, etc... Finalment tot fou recollit i sintetitzat en l'*Instrumentum Laboris* com a material base per a la celebració del Sínode.

Camí de discerniment

Amb aquests articles gosarem fer una anàlisi del Sínode des d'aquells eixos temàtics que han estat més visibles en les reflexions sinodals. Del 2 al 29 d'octubre tant el Sant Pare com els pares sinodals i auditors realitzaren l'exercici fonamental d'escoltar-se mútuament durant els primers quinze dies, matí i tarda, en les sessions de Congregació General. Després, ja en la segona meitat, el debat tingué lloc en els Cercles Menors (grups formats en funció de les llengües reconegudes). Especialment intensa fou la darrera setmana sinodal on a base de correccions i esmenes es fixaren les 55 propostes

■ Pere Montagut i Piquet

El Sínode i la Vida Consagrada (I)

Un servei a la unitat de l'Església

que foren lliurades el darrer dia al Sant Pare. Sentenciar, com ho fan alguns, com si el Sínode «hagués decidit això o allò altre» seria mancar a la veritat. Per això no parlarem aquí d'intervencions concretes ni de les propostes finals. Perquè, definitivament, serà l'exhortació postsinodal qui aprovarà, a la llum de l'Evangeli i de la doctrina de l'Església, unes orientacions comunes segons el «sentir» de l'Assemblea sinodal en el camí eclesial recorregut.

En continuïtat amb els Sinodes precedents sobre *la vocació i missió dels laics* (1987) i sobre *la formació sacerdotal* (1990), ara calia fixar la mirada en el do que el Pare fa a la seva Església, per mitjà de l'Esperit, cridant alguns a fer present en el món els trets més característics de Jesús verge, pobre i obediència a fi d'atraure'ns a tots vers el Regne de Déu.

«Vita consecrata quid dicis de te ipsa?»

La qüestió primordial fou el *proprium* o *specificum* de la vida consagrada (VC): aprofundir en la identitat teològic-jurídica a partir de l'afirmació conciliar que situa l'estat dels qui professen els consells evangèlics en la vida i santedat de l'Església i no pas en un «estat intermedi» entre la condició clerical i laical (LG 44). Estat de vida que, si bé no pertany a la constitució jeràrquica de l'Església, forma part de la seva constitució divina des d'una forma estable de vida canònicament reconeguda i com una categoria pròpia de persones al costat dels laics i ministres sagrats.

Malgrat l'intent de l'*Instrumentum Laboris* d'establir el sentit i límits de l'expressió «vida consagrada» (núm. 6) hi hagué una certa dispersió en la comprensió terminològica. Es tenia present la dificultat d'alguns autors que han volgut reconstruir, cada pocs anys, el conjunt de la

teologia de la VC a l'entorn de conceptes diferents; a més de l'ambigüitat d'aplegar en un mateix vocable el sentit clàssic del terme juntament amb formes noves de consagració. De les característiques comunes que estan a la base de la VC: origen pneumàtic, el seguiment de Crist, l'eclesialitat i la consagració, aquesta darrera és la que oferí més ocasions per al debat.

Si totes les formes de VC constitueixen en el seu conjunt un estat de vida divers dels laics i dels ministres sagrats, quin és el contingut de la consagració «especial» de la vida consagrada? Aquí s'obrien com dos camins: fixar-

nos en la *modalitat* en la qual vénen escollits i viscuts els consells, i el radicalisme evangèlic. Modalitat que ve donada pels vots o altres lligams espirituals, de l'acollida i reconeixement que en fa l'Església en un context litúrgic (com pot ser la be-

nedicció). O bé considerar aquest ritu eclesial especial en la perspectiva de les noves consagracions que en l'Església es reben per un sacrament (orde, matrimoni, confirmació). Així descriuríem una consagració divina (intervenció de Déu), personal (resposta del cridat), objectiva (l'estat de vida que se'n deriva), i funcional (*munus* o missió en l'Església).

Els pares sinodals feien evident la distinció entre la VC en la seva dimensió teològica, que no pot mancar mai a l'Església, i les formes institucionals que poden ser transitòries. Però de tota manera, la relació amb la consagració baptismal ha quedat oberta i ha estat un desig general la necessitat d'un estudi que ofereixi una bona base doctrinal. Certament si tota consagració és conformació a Crist, cal aprofundir aquella pròpia de la VC que és participació a una específica virginitat, pobresa i obediència *secundum quam ipse Christus vixit*.

Amb insistència s'han valorat els carismes com a camí per a seguir un misteri o ministeri de Crist. Els carismes de la VC són originats i renovats per l'Esperit que proveeix l'Església segons les necessitats dels temps. Per a ells el consagrat té una relació vivificant amb l'Esperit, una relació especial amb l'Església, la integració de diversos elements: consagració, espiritualitat, missió, vida fraterna, estructura... i són exigència de continuïtat amb el carisma del Fundador que ha rebut i viscut la tradició espiritual de l'Església en una època, lloc i segons unes necessitats. El primer repte de la VC afecta l'espiritualitat com al seu cor, com a contribució prioritària a l'Església i font del dinamisme apostòlic. No hi ha renovació sense un desvetllament d'espiritualitat autèntica. En aquest sentit les cases religioses podrien ser no solament punts estratègics d'irradiació missionera, sinó també escoles pràctiques d'espiritualitat. El primat absolut de Déu i del seu amor mitjançant els vots és abans que res una gràcia, promesa i benaurança. Participació de la Benaurança vivent i personal que és Crist: cast, pobre i obediència.

Pere Montagut i Piquet és sacerdot diocesà de Barcelona i assistent de la Secretaria General del Sínode

Els pares sinodals feien evident la distinció entre la VC en la seva dimensió teològica, que no pot mancar mai a l'Església, i les formes institucionals que poden ser transitòries

ACUDIT

RESPIR

D'una carta

Són només fragments, copiats amb tots els permisos: «Una carta com la teva se'm fa de difícil resposta, pel respecte que em causa (...). Tu i jo estem en franca sintonia; tot el que hi dius em ressona; amb diferències, és clar, que jo atribueixo a l'edat, més que a cap altra cosa (...). Em parles de fe, de dubtes, de Déu, dels altres... A mi, tot això se'm fa misteri. Em parles encara de la bondat que trobes en gent mancada de tantes coses. També això m'és misteri. ¿Vols que t'ho digui? Tot em resulta massa gran, en el bé i en el mal. Jo fóra feliç amb un bé i un mal discretets, a la meua mida; estic segur que hi podria conviure, o almenys coexistir, sense gaires tensions. Quan m'adono, però, que tot em sobrepassa, comença la sensació de misteri. Quan em penso que m'explico una cosa, me'n surten dues encara per explicar. Tu dius que, els teus dubtes, te'ls estimes; i jo m'estimo aquests meus misteris. Espero tanmateix el dia que deixaran de ser-ho, tot i que estic segur que igualment em sobrepassaran».

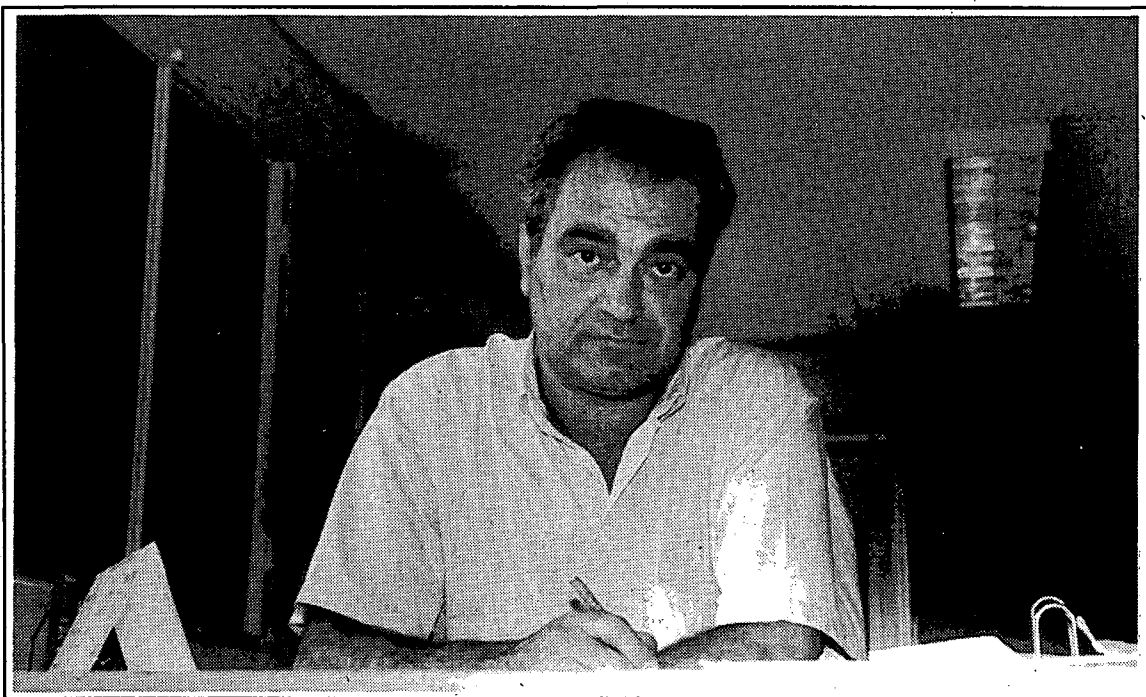
■ Miquel Estradé

«Farmacèutics Mundi» és una Organització No-Governamental (ONG) de caràcter humanitari i sense propòsits lucratiu, creada l'any 1991 a València. La seva finalitat fonamental és la tramesa de medicaments vàlids que els ciutadans ja no utilitzem cap a països necessitats d'arreu del món.

El Sr. Miquel Blanchart i Capdet, nascut a Vilassar de Dalt fa 44 anys, és llicenciat en Farmàcia i diplomad en Òptica per la universitat de Barcelona. Des de fa un any és el delegat territorial de «Farmacèutics Mundi» a Catalunya. Parlem amb ell sobre la gènesi, els objectius i la tasca d'aquesta associació privada.

Entrevista amb el Sr. Miquel Blanchart i Capdet, delegat territorial de «Farmacèutics Mundi» a Catalunya

«“Farmacèutics Mundi” ajuda a salvar moltes vides»

—**Sr. Blanchart, expliqui'ns els orígens de «Farmacèutics Mundi».**

—El desembre de 1990 una expedició humanitària, impulsada pel Col·legi de Farmacèutics de València, va partir cap a Mali. Els integrants del viatge es van dur medicaments en perfecte estat que havien recollit gràcies a la voluntària col·laboració d'algunes persones que a casa seva ja no els utilitzaven. Un cop a Mali, tingueren una experiència colpidora. D'una banda, agradable ja que aquells medicaments van ser molt útils per a la població de l'esmentat país africà però, per l'altra, desagradable perquè es van adonar que en feien falta moltíssims més.

—**Quin fou el següent pas per a la seva configuració?**

—A la tornada del viatge, tots ells van rumiar la manera com es podia pal·liar el dèficit de medicines a les poblacions del món subdesenvolupat. Començaren la recollida selectiva de medicaments a les farmàcies amigues mitjançant uns contenidors i de seguida s'adonaren que, amb una bona organització, podrien obtenir molt bons resultats. Amb aquesta idea, doncs, va sorgir l'estructura interna de l'entitat, l'aprovació i reconeixement oficials dels seus estatuts, la seva constitució com a Organització No-Governamental (ONG) i l'inici de la seva activitat —l'any 1991— en un local cedit per l'Ajuntament d'Alfara (València). Així mateix, van decidir fer-ne socis els farmacèutics que volguessin col·laborar en aquest projecte humanitari. Per tant, Mali fou el punt de partida per a la creació de «Farmacèutics Mundi».

—**Quin és l'objectiu cabdal d'aquesta entitat?**

—L'objectiu principal de l'organització és l'enviament periòdic de medicaments a diferents zones del planeta on cal urgentment l'ajut, sensibilitzant els ciutadans sobre la precària situació en el Tercer Món. «Farmacèutics Mundi» vol sentir-se part activa del nostre món, on les distàncies entre els països industrialitzats i els subdesenvolupats són cada dia més grans, i ser agents de canvi. Hem decidit no quedar-nos com a simples espectadors passius, per a la qual cosa ens hem posat a treballar de valent en la recollida dels

excedents de medicaments. «Farmacèutics Mundi» defensa el dret de tot ésser humà a la salut, proporcionant-li els medicaments allà on calgui. La nostra tasca ajuda a salvar moltes vides.

—**I els seus objectius col·laterals?**

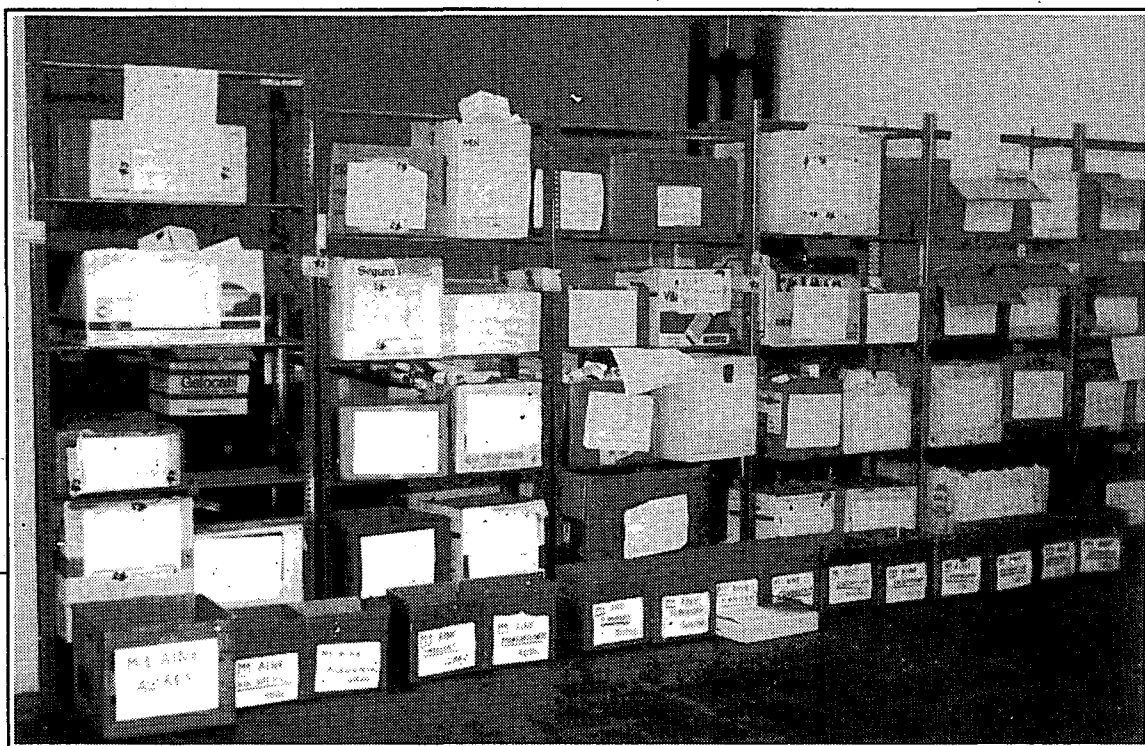
—Són els següents: lluitar contra la contaminació del medi ambient en controlar la destrucció dels medicaments caducs i inservibles; organitzar un aprovisionament de medicines per ser utilitzat en qualsevol lloc del món, a disposició de l'Administració o d'altres organitzacions no governamentals i fomentar la neteja de les farmàcies casolanes, la qual cosa pot esdeve-

nir una bona manera d'evitar possibles intoxicacions per medicaments, principalment, per part dels infants i la gent gran. Actualment, «Farmacèutics Mundi» treballa en un programa d'educació sanitària i medi ambiental que es posarà a disposició dels farmacèutics socis, ajuntaments, escoles, etc.

—**De quina manera va sorgir la iniciativa de crear una delegació de «Farmacèutics Mundi» a Catalunya?**

—Al Congrés de Farmàcia, anomenat «Interfarma», que tingué lloc el març de 1993 a Barcelona, els membres de «Farmacèutics Mundi» de València es van do-

El magatzem de distribució de medicaments que «Farmacèutics Mundi» posseeix a Sabadell

ar a conèixer oficialment. El seu projecte a agradar i molts farmacèutics ens vàrem fer socis de l'associació. Ens van enviar a cadascú de nosaltres l'urna on es dipositaven les medecines i aquestes es transportaven llavors fins a València. Uns quants ocis ens posàrem a treballar per tal de poder crear una delegació de «Farmacèutics Mundi» a Catalunya. Ho aconseguíem. D'ençà d'aleshores i fins al dia d'avui s'han creat també delegacions a Madrid, Màlaga, Albacete...

—Parli'ns del conveni signat entre la delegació catalana de «Farmacèutics Mundi» i la Generalitat de Catalunya.

—El desembre de 1993 es va firmar un conveni de col·laboració amb la Junta de Residus del departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya. «Farmacèutics Mundi» recull els medicaments a través de les farmàcies locals. Les medecines caducades —inservibles— es lliuren a la Junta de Residus per a la seva destrucció i les no caducades —vàlides— es donen a les organitzacions d'ajut humanitari que les demanin. A més a més, la Conselleria de Medi Ambient es va comprometre a dur a terme quatre objectius: pagar el 50% dels contenidors —el preu de cadascuna de les urnes és de 1.000 pessetes; l'altre 50% l'abonen els farmacèutics socis—; la cessió d'un local perquè «Farmacèutics Mundi» pogués allotjar les seves activitats d'emmagatzematge, classificació i distribució de medicaments—actualment té la seu a Sabadell, on l'esmentada tasca és executada per projectors de consciència i voluntaris—; i obtenir una subvenció per pagar a la direcció tècnica farmacèutica, la Mònica Torralba, encarregada dels serveis de gestió

«Defenseu el dret de tot ésser humà a la salut, proporcionant-li els medicaments allà on calgui».

del magatzem i, finalment, fer una campanya de divulgació als mitjans de comunicació (televisió, ràdio, premsa escrita, tanques publicitàries, tríptics...) de la tasca de «Farmacèutics Mundi». Tots quatre s'han assolit satisfactòriament.

—¿Hi ha algun tipus de conveni amb altres ONG?

—No, però estem oberts a qualsevol organització humanitària, sense afany de lucre, que demani la nostra cooperació. Hem col·laborat, per exemple, amb «Creu Roja», «Metges sense Fronteres», una associació francesa amb finalitats paral·leles al nostre organisme anomenada «Pharmaciens sans frontières», etc.

—Sr. Blanchart, ¿com definiria l'ideari de «Farmacèutics Mundi»?

—D'ajut humanitari i de defensa del medi ambient, sense cap mena d'ideologia política, econòmica o religiosa.

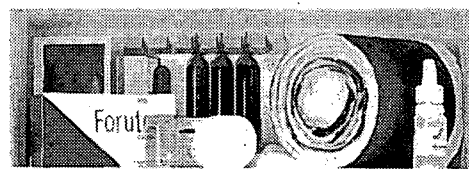
—El juny d'enguany es va dur a terme una campanya publicitària als mitjans de comunicació del nostre país per difondre els objectius de «Farmacèutics Mundi», sota els lemes: «Els teus medicaments curen el món» i «No els guardis. Dóna'ls».

—¿Quin ha estat el balanç d'aquesta campanya?

—Força positiu, atès que avui dia ja som uns 1.300 els farmacèutics associats a «Farmacèutics Mundi» arreu de Catalunya. Actualment estem realitzant una altra campanya de publicitat, durant tres setmanes, a casa nostra per tal d'informar els catalans sobre la nostra tasca que, al cap i a la fi, també volem que sigui la seva.

■ Miquel Àngel Codina

Metodologia de «Farmacèutics Mundi»

No els guardis. Dóna'ls

Per aconseguir fer realitat dos objectius cabdals: d'una banda, contribuir a solucionar el gran problema sanitari mundial mitjançant l'enviament de medecines vàlides i en perfecte estat cap a les zones més necessitades del planeta i, per l'altra, col·laborar per protegir el medi ambient mitjançant la recollida de medecines ja caducades, «Farmacèutics Mundi» ha distribuït al llarg de les farmàcies associades al seu organisme uns contenidors per tal que els ciutadans dipositem voluntàriament els medicaments que anem acumulant a les nostres farmàcies casolanes.

Un cop són plenes aquestes urnes o quan el farmacèutic col·laborador ho creu adient, es procedeix a separar els medicaments no caducats —amb un marge d'un any de caducitat com a mínim— dels caducats —o de les medecines on no hi hagi una garantia de correcta manipulació— i es col·loquen en dues caixes diferents, precintades amb el distintiu identificatiu de «Farmacèutics Mundi». El farmacèutic fa, per

tant, una primera selecció a la seva pròpia farmàcia.

Quan arriba el majorista, que diàriament s'encarrega de distribuir els medicaments a les farmàcies, el farmacèutic li dóna ambdues caixes. El distribuïdor se les emporta i les lliura al magatzem de «Farmacèutics Mundi». D'aquesta manera s'arriba a tots els indrets de Catalunya i, no cal dir, també de la resta d'Espanya. Ara per ara, dels 2.800 farmacèutics que hi ha a Catalunya amb Oficina de Farmàcia, ja són 1.300 els qui s'han fet socis de «Farmacèutics Mundi».

Medicaments caducats i no caducats

Els medicaments caducats juntament amb els que no presenten unes determinades normes de seguretat per a la seva administració es lliuren a la Junta de Residus del departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, que es fa càrrec del seu procés de destrucció controlada. Dins el magatzem es duu a terme una separació entre el cartonatge i les medecines per tal de reduir residus atès que el cartonatge si es pot reciclar.

Els medicaments no caducats, els quals posseeixen totes les garanties proposades per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) per al seu consum, es classifiquen per grups terapèutics (per exemple, per al dolor, la febre, les infeccions...) amb el seu corresponent codi (una lletra i un número). Cal assenyalar que aquesta nomenclatura és utilitzada a nivell internacional però el codi emprat només és autoritzat dins l'Estat espanyol, sota el vist-i-plau del Consejo General de Colegios de Farmacéuticos.

Tràmits burocràtics

Les medecines són al magatzem fins que hi hagi una comanda d'alguna organització de tipus humanitari d'arreu del món. Per controlar el carregament de medicaments que surt del magatzem de «Farmacèutics Mundi» cap a poblacions subdesenvolupades i/o en situació de necessitat cal exercir un seguiment exhaustiu que engloba els següents tràmits burocràtics: identificació de l'individu o individus representants de l'entitat, credencials del destí (hospital, dispensari o altres centres sanitaris), credencials del responsable sanitari del destí, identificació i control del transport —la pròpia organització que demana l'ajut s'encarrega del transport del carregament— així com el segellat, per part del sanitari responsable, d'un albarà justificant que la mercaderia ha estat rebuda. Això només succeeix la primera vegada que una unitat d'aquesta mena es posa en contacte amb «Farmacèutics Mundi» ja que, en posteriors col·laboracions, aquests passos s'abreugen moltíssim.

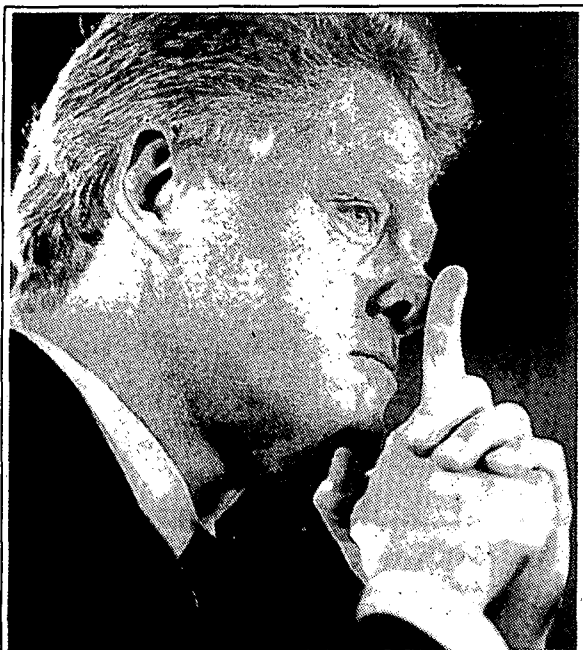
Acció humanitària

D'ençà que la delegació de «Farmacèutics Mundi» a Catalunya es troba en funcionament —un any aproximadament—, els medicaments útils seleccionats s'han destinat a països on manquen recursos com Bielorússia, Ucraïna, Bòsnia, Croàcia, Índia, Guinea Equatorial, Cuba, Guatemala, Mali, Zaire, Moçambic, Costa d'Ivori, etc. Amb les nacions que reben ajut de manera constant existeix una coordinació específica de manera que els destinataris subministren dades, entre d'altres, sobre població, malalties més greus i freqüents, condicions climàtiques i estructures sanitàries per tal que l'acció humanitària de «Farmacèutics Mundi» sigui el més efectiva possible.

■ MAC

La recollida de medicaments es fa mitjançant contenidors que només es troben a les farmàcies associades a «Farmacèutics Mundi»

Bill Clinton, el gran derrotat, sembla que mediti sobre el suport que li han negat els seus amics del partit demòcrata

Eleccions als Estats Units, gir a la dreta

Potser caldria prendre seriosament el que dimarts, dia 8 de novembre, s'ha esdevingut als Estats Units amb unes eleccions que han capgirat tota la política, almenys interior, d'aquell país. Comentà-

vem la passada setmana que tot era possible allí, i que no es podien fer pronòstics de cap mena sobre els resultats, vistos els alts i baixos dels graus de popularitat del president Clinton. A l'hora d'expressar el seu parer, el poble americà no ha dubtat a rebutjar el seu president, demòcrata, i ha donat la majoria absoluta, al Congrés i al Senat, al partit contrari, el republicà.

No hi ha dubte que els dos anys que li queden a Bill Clinton li seran més que difícils, ja que la nova majoria no dubtarà a posar-li troncs a la roda... pitjor encara de com ho han fet els del propi partit des que va entrar a la Casa Blanca.

Quan Clinton va ser elegit president, disposava d'una majoria al Congrés i al Senat.

Una majoria que feia quaranta anys que es mantenia, malgrat que presidents com Nixon, Ford, Reagan i Bush fossin republicans. Però potser eren homes de més personalitat i, fins i tot, més bregats en política. Per altra banda, al poble americà no li plau veure's frustrat i, segurament, confiava que Clinton podria resoldre molts problemes dels que allí hi ha plantejats. I

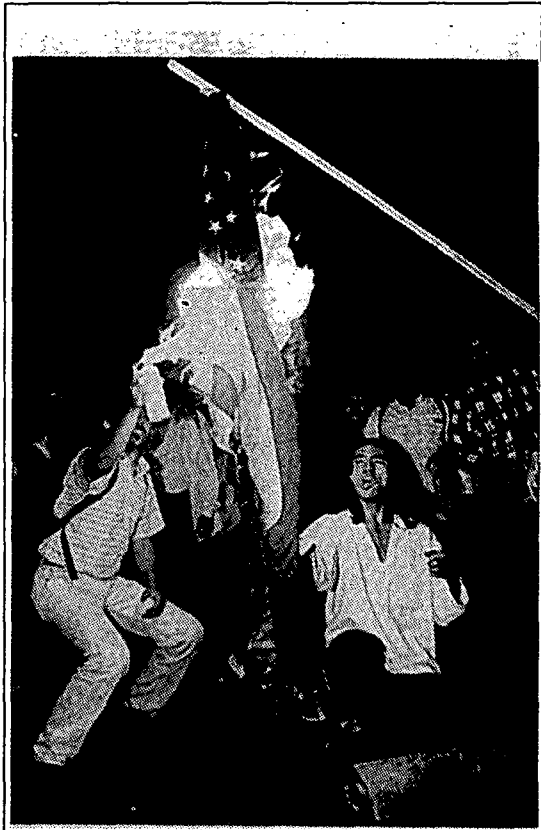
no ha estat així, perquè els mateixos demòcrates han estat coautors de la frustració. Al poble americà li plauen els èxits exteriors. Això li dona prestigi. Però vol que els problemes interiors també es resolguin, i la veritat és que en dos anys de govern l'equip Clinton no n'ha resolt cap. O no han deixat, des del Congrés i el Senat, que els resolgués. I aleshores hom podria preguntar-se: ¿Perquè el varen elegir?

Tanmateix al compte positiu de Clinton hi ha l'esforç per la pau al Pròxim Orient que, segons les opinions més autoritzades, sembla ben orientat i, aquest fet innegable,

ja el fa creditor d'un reconeixement històric.

Iraq reconeix Kuwait...

Sadam Hussein, finalment, ha descavalcat dels seus deliris de grandesa i ha dictat que l'Iraq reconeix la sobirania de Kuwait, cosà que no havia fet fins ara, i deixarà en pau l'emirat. Ara bé, a Kuwait es recela d'aquesta nova actitud del dictador iraquí, el qual fins ara continuava proclamant que l'emirat era una província natural de l'Iraq. Hi ha, però, una realitat innegable: cada dia es feia més difícil la vida a l'Iraq, i és necessari proposar seriosament que li siguin aixecades les sancions que les Nacions Unides li varen imposar després de la invasió de Kuwait i la consegüent Guerra del Golf. La nova actitud de Hussein es deu a l'activitat diplomàtica del ministre d'Afers Estrangers rus, Andrei Kozirev, que ha convençut el dictador Hussein per posar fi a una qüestió que feia setanta-cinc anys que durava, des que a finals de la Primera Guerra Mundial es creà la nova situació als antics dominis de Turquia. A l'abans al·ludit recel kuwaitià s'afegeix el dels Estats Units que si per una

Un grup d'estudiants mexicans crema una bandera dels Estats Units en conèixer el resultat electoral advers per a tots els immigrants il·legals

part veu molt bé la resolució de Sadam, per altra tem que amb massa facilitat puguin arribar al rearmament iraquí. Sigui com sigui, Sadam Hussein ha donat un bon pas vers la normalització del seu país.

La guerra a Bòsnia

Es recua dia a dia la guerra a Bòsnia, i altra vegada sobre Sarajevo, on musulmans i serbis tornen a batallar pels carrers. Els soferts habitants de la capital han hagut de recloure's altra vegada als refugis i els avions de l'ONU han sobrevolat Sarajevo com a mesura dissuasiva. Els serbis debaten al seu «Parlament» de Pale la conveniència de decretar la mobilització general, o bé circumscriure-la allí on ho requereixi l'atac musulmà i croat... i aquests preparen obertament una nova ofensiva, vistos els èxits obtinguts la setmana passada. I mentrestant la diplomàcia sembla que s'hagi fos, perquè no hi ha noves de cap activitat per a la recerca de la pau. Potser es duen a terme secretament buscant l'efectivitat fins ara no assolida. A les portes de l'hivern la tragèdia de Bòsnia es presenta més dura del que fins ara ho ha estat.

■ Oriol Camps

Un votant americà, amb el seu fill a l'espatlla, surt d'una cabina electoral després de complir el seu deure ciutadà

Metges de l'Hospital de Sarajevo atenent una dona ferida durant els últims combats

Al llarg de gairebé tres dècades, el mur de Berlín esdevingué una mena de teranyina mortal per a molts ciutadans alemanys orientals quan intentaven fugir a la llavors República Federal d'Alemanya. Aquest «mur de la vergonya», que va ser concebut en plena guerra freda i que dividí Berlín el 13 d'agost de 1961 en dos sectors irreconciliables pertanyents, respectivament, a dos estats d'ideologia antagonista, va caure la nit en què s'inicià una nova era arreu d'Europa. El 9 de novembre de 1989 tingué lloc la caiguda del mur de Berlín, el símbol per excel·lència del règim comunista soviètic.

D'ençà d'aleshores i fins al dia d'avui, un munt de transformacions polítiques, econòmiques i socials ha sacsejat de cap a peus el Vell Continent: el fracàs del comunisme, l'establiment de la llibertat de mercat, la reunificació alemanya, la desaparició de

Cinquè aniversari de la caiguda del mur de Berlín

l'URSS, la divisió pacífica de l'antiga Txecoslovàquia (ara, República Txeca i Eslovàquia), la guerra civil a l'ex-república iugoslava de Bòsnia i Hercegovina, la sol·licitud oficial de molts països de l'Est europeu per ingressar a l'OTAN i a la Unió Europea, etc.

Recentment s'ha commemorat el cinquè aniversari de l'esbaldregada del mur de Berlín. La Porta de Brandenburg ha estat l'escenari de diversos actes festius en record de la nit en què nombrosos joves del Berlín Est i Oest van escalar el mur com a senyal

de victòria sobre aquell emblema de divisió i totalitarisme burocràtic. Els canvis han estat força difícils degut especialment a la recessió econòmica, iniciada el 1990 als Estats Units i agreujada posteriorment a Europa amb els problemes derivats de la reunificació alemanya. Els partits hereus del comunisme, ara renovats, recuperen de mica en mica el poder, sobretot als països —com Polònia i Hongria— que lideraven des de feia un temps el procés de reforma democràtica i de transició vers una economia de mercat. El mur de ciment que significà un atemptat a la dignitat humana cal que romanguí a la memòria col·lectiva per tal que aquest greu fet no s'esdevingui mai més.

■ Miquel Àngel Codina

La formació litúrgica (3)

Litúrgia

■ Pere Tena

La litúrgia de l'Església està impregnada de la Sagrada Escripura. És un fet universal, i no pas exclusiu de l'Església romana: En la celebració litúrgica, la importància de la Sagrada Escripura és enorme. D'ella es prenen les lectures que després s'expliquen al·homilia, i els salms que es canten, les pregàries, oracions i himnes litúrgics estan penetrats del seu esperit, i d'elles reben el seu significat les accions i els signes. Per tant, per procurar la reforma, el progrés i l'adaptació de la sagrada litúrgia, cal fomentar aquell amor suau i viu vers la Sagrada Escripura, del qual donen testimoni la venerable tradició dels ritus, tant orientals com occidentals». (n. 24). És clar, per tant, que un dels components imprescindibles de la formació litúrgica és la formació bíblica.

Bíblia i litúrgia

Hi ha diverses maneres d'apropar-se a la Bíblia, i diversos interessos en la seva lectura. La manera pròpia de la litúrgia és la que més s'adiu amb la naturalesa mateixa de la Sagrada Escripura. En efecte: ¿què és aquesta, sinó el testimoni escrit d'allò que Déu ha fet i ha dit en favor dels homes, a través de la història de la salvació, i finalment en el misteri de Crist? I, ¿què és la litúrgia, sinó l'actualització, en l'Església, d'aquest misteri? No hi ha altra forma de conèixer el misteri de Crist, que celebrem en la litúrgia, més que es-

crutant les Escripures. Quan les escoltem, en l'Església, és Déu que continua parlant ara al seu poble, és Crist que anuncia l'Evangeli. Això vol dir que l'Església, quan llegeix l'Escripura, ho fa estrictament des de la perspectiva de la fe, i no pas des d'un angle històric, literari, científic, o simplement encuriós. La formació bíblica, en tant que part de la formació litúrgica, consisteix a aprendre a tractar l'Escripura com la tracta l'Església en la litúrgia.

En altres temps, el poble trobava fàcilment en les parets de l'església, a la façana, en la decoració dels mosaics, les principals escenes de la història de la salvació, representades. No li mancava, doncs, al poble cristià un coneixement dels fets principals narrats en l'Escripura. Hom es podria preguntar si el coneixement de l'Escripura és més viu actualment. És una pregunta que no es pot respondre amb simplisme. Però si es pot afirmar que, si la formació bíblica es quedés a un nivell informatiu, o d'interpretació exegetica, no seria suficient per la formació litúrgica. En aquest cas, en efecte, mancava aquell sentit de l'«avui» de Déu, que és bàsic per a l'ús litúrgic de la Bíblia.

La comprensió dels textos

Més concretament, els textos bíblics que trobem en la litúrgia necessiten ser

compresos en el context celebratiu.

Hi ha, d'una banda, les lectures pròpiament tals. El seu significat ens ve donat segons el context de la celebració, encara que es tracti dels mateixos textos. No és exactament el mateix, per exemple, escoltar les benaurances en la solemnitat de Tots Sants, o escoltar-les en la lectura contínua ferial. Com no és el mateix escoltar la narració de les nocces de Canà de Galilea en una festa de la Mare de Déu o en un casament. Aquesta dimensió dels diversos contextos litúrgics és una font de riquesa en la comprensió de la litúrgia i de la Bíblia mateixa.

Els salms, en aquest sentit, excel·leixen. Només cal prendre el salm responsorial, i constatar com un mateix salm pot adquirir tonalitats diverses segons la lectura que el precedeix, o l'antífona que l'acompanya, o la solemnitat que se celebra. Totes aquestes perspectives no s'aconsegueixen sense un apropament tranquil, meditatiu, contemplatiu, als textos bíblics, il·luminats per l'Esperit.

I encara hi ha altres textos bíblics que cal saborejar també, i trobar-hi el seu significat d'actualitat. Per exemple, les antífones d'entrada a la missa del Gradual Romà, o les antífones de comunió. Les primeres són una filigrana de la tradició de pregària de l'Església, i cal fer-se sempre la pregunta: ¿qui parla, en aquest text? En efecte, una vegada és l'Església reunida (Sou just, Senyor...), altres és el

Senyor que s'adreça al seu poble (Jo sóc la salvació del poble...), altres és una exclamació profètica (Alegreu-vos amb Jerusalem...). En les antífones de comunió, en canvi, hi ha sovint una ressonància de l'Evangeli per fer adonar que el Crist Paraula de vida és el mateix Crist Pa de vida.

La comprensió dels ritus

De la Bíblia ens ve també la interpretació dels gestos litúrgics fonamentals, especialment els signes dels sacraments, i la seva mateixa significació.

Per això, quan es vol entrar en la comprensió del ritual no n'hi ha pas prou amb conèixer la història de la seva composició; cal anar a la Bíblia per adonar-se que el gest sacramental està inserit en una història de salvació, acompanyada en Crist; i el sacrament, perquè és celebració d'aquest misteri de Crist, té en la Bíblia la seva explicació. Només cal prendre un Ritual per adonar-se'n. Llegiu la pregària de benedicció de l'aigua per al baptisme, o la benedicció sobre els esposos, o la pregària d'ordenació dels bisbes, dels preveres o dels diaques... Aleshores es comprèn la unió entre formació bíblica i litúrgica.

(Publicat el 10-IX-92)

Pere Tena és bisbe auxiliar de Barcelona

Jesucrist, rei de tot el món

LECTURES BÍBLIQUES

Lectura primera

La seva sobirania és eterna

Lectura de la profecia de Daniel

7: 13 Tot mirant aquella visió de nit, vaig veure venir enmig dels núvols del cel com un Fill d'home, s'acostà al vell venerable, el presentaren davant d'ell 14 i li fou donada la sobirania, la glòria i la reialesa, i tots els pobles, tribus i llengües li faran homenatge. La seva sobirania és eterna, no passarà mai, la seva reialesa no decaurà.

Paraula de Déu.

Salm responsorial 92 (R. v. 1a)

1 El Senyor és rei, va vestit de majestat.

El Senyor va vestit i cenyit de poder.

El Senyor és rei, va vestit de majestat.

R. Manté ferm tot el món, incommovible.

2 El vostre soli es manté des del principi, vós sou des de sempre. R.

5 El vostre pacte és irrevocable;

la santedat, Senyor, escau a casa vostra al llarg de tots els temps. R.

Lectura segona

El sobirà dels reis de la terra... ha fet de nosaltres una casa reial, uns sacerdots dedicats a Déu

Lectura de l'Apocalipsi de sant Joan

1: 5 Jesucrist és el testimoni fidel, el primer resuscitat d'entre els morts, el sobirà dels reis de la terra. Ell ens estima i ens ha alliberat dels nostres pecats amb la seva sang 6 per fer de nosaltres una casa reial, uns sacerdots dedicats a Déu, el seu Pare; que li sigui donada la glòria i el poder pels segles dels segles. Amén.

7 Mireu, ve sobre els núvols, i tothom el veurà amb els propis ulls, fins aquells que el van traspassar, i totes les famílies de la terra es lamentaran per ell. Sí, amén.

8 Jo sóc l'Alfa, la primera lletra de l'alfabet, i l'Omega, que és la darrera, diu el Senyor Déu, el qui és, el qui era i el qui ha de venir, el Déu de l'univers. Paraula de Déu.

Al·leluia (Mc 11:10)

Beneït el qui ve en nom del Senyor.

Beneït el regne del nostre pare David, que està a punt d'arribar.

Evangeli

Teniu raó: jo sóc rei

Lectura de l'evangeli segons sant Joan

18: En aquell temps, 33b Pilat digué a Jesús: «¿Ets tu el rei dels jueus?» 34 Jesús contestà: «¿Surt de vós, això que em pregunteu, o són d'altres els qui us ho han dit de mi?» 35 Respongué Pilat: «Jo, no sóc pas jueu. És el teu poble i els mateixos grans sacerdots, els qui t'han entregat a les meves mans. He de saber què has fet.» 36 Jesús respongué: «La meua reialesa no és cosa d'aquest món. Si fos d'aquest món, els meus homes haurien lluitat perquè jo no fos entregat als jueus. I és que la meua reialesa no és d'aquí.» 37 Pilat li digué: «Per tant, vols dir que ets rei.» Jesús contestà: «Teniu raó: jo sóc rei. La meua missió és la de ser un testimoni de la veritat; per això he nascut i per això he vingut al món: tots els qui són de la veritat escolten la meua veu.»

Paraula del Senyor.

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(cicle dominical: B; ferial: II)

SETMANA 34 DURANT L'ANY
(salteri: setmana 2a)

NOVEMBRE:

20. Diumenge. Solemnitat de Jesucrist, rei de l'univers:
blanc. Lectures: Dn 7:13-14 (Salm 92) / Apoc 1:5-8 / Jo 16:33b-37. Tot propi.
CELEBRACIONS PRIVADES: Sants Octavi i Adventor, màrtirs (soldats); sant Benigne, bisbe; santa Silva, verge i màrtir.

21. Dilluns. Memòria de la Presentació de santa Maria, verge, al temple (dedicació de Santa Maria la Nova, a Jerusalem): *blanc.* Lectures del dia: Apoc 14:1-3.4b-5 (Salm 23) / Lc 21:1-4.
CELEBRACIONS PARTICULARS: Sant Gelasi I, papa (africà); sants Honori, Eutiqui i Esteve, màrtirs.
Festes majors: Lluçà i la Pobla de Cérvoles.

22. Dimarts. Memòria de santa Cecília (o Cília), verge i màrtir (romana, patrona dels músics): *vermell.* Lectures del dia: Apoc 14:14-19 (Salm 95) / Lc 21:5-11.
CELEBRACIONS PARTICULARS: Sants Filemó i Àpia, esposos (deixebles de Pau).
Festes majors: Boadella, Molló, Santa Cecília de Voltregà i Sous.

23. Dimecres. Del dia: verd. Lectures: Apoc 15:1-4 (Salm 97) / Lc 21:12-19.
MEMÒRIES LLIURES: Sant Climent I, papa i màrtir (*vermell*). - Sant Columbà, abat (nat a Irlanda) (*blanc*).
ALTRES CELEBRACIONS: Santa Lucrècia, verge i màrtir; beat Miquel-Agustí Pro, prevere (jesuïta) i màrtir.
Festes majors: Coll de Nargó, Fòrnols de Cadí, Granyena de les Garrigues, Sant Climent de Llobregat i Sant Climent Sescebes.

24. Dijous. Memòria de sant Andreu Dung-Lac, prevere, i companys màrtirs (a Tonquín, Vietnam): *vermell.* Lectures del dia: Apoc 18:1-2.21-23, 19:1-3.9a (Salm 99) / Lc 21:20-28.
CELEBRACIONS PARTICULARS: Sant Crisògon, màrtir; santa Fermina, verge i màrtir; santes Flora i Maria, verges i màrtirs (a Còrdova).
Festes majors: Riudoms.

25. Divendres. Del dia: verd. Lectures: Apoc 20:1-4.11-15, 20:1-2 (Salm 83) / Lc 21:29-33.
ALTRES CELEBRACIONS: Santa Caterina (Catalina), verge i màrtir (d'Alexandria, patrona dels filòsofs); sant Erasme, o Erm, o Elm, màrtir; sant Gonçal, bisbe.
Festes majors: Arbeca i Vinyols.

26. Dissabte. Del dia: verd. Lectures: Apoc 22:1-7 (Salm 94) / Lc 21:34-36.
ALTRES CELEBRACIONS: Sant Silvestre, abat (fundador); sant Leonard de Porto Maurizio, prevere (franciscà); sant Joan Berchmans, religiós (jesuïta); sant Sirici, papa; sant Conrad, bisbe.

LA BÍBLIA A L'ABAST

(Dn 7:13-14)

El Fill de l'home

■ Josep M. Aragonès

Profecia post eventum

El c. 7 de Daniel marca l'inici de la segona part del llibre (cc. 7-12). En aquesta segona part se'ns presenta una col·lecció de quatre apocalipsis o revelacions. La secció probablement més antiga és la constituïda per aquest c. 7. Els altres tres apocalipsis els trobem en els cc. 8, 9 i 10-12. L'autor fa servir aquí l'anomenat gènere literari de la profecia *post eventum*, després del fet. La nostra sensibilitat topa amb aquest gènere literari: per a nosaltres «profecia» és sinònim de predicció del futur, al marge de les possibilitats naturals de preveure'l. El profeta, doncs, vindria a ser una mena d'endevinaire dotat de llums sobrenaturals. Per a la Bíblia, en canvi, «profecia» és sobretot la paraula dita en nom de Déu. El profeta, per tant, és el qui proclama allò que Déu li ha comunicat. Ve a ser com l'altaveu de Déu. El qui parla és Déu; l'home fa de transmissor, traductor de la paraula de Déu. El Senyor es comunica amb el profeta a través de «visions», que no són necessàriament percepcions sensorials, sinó que poden ser intuïcions, reflexions, o contemplacions interiors. Així la contemplació d'uns fets —i ho són precisament perquè ja «han estat fets»— sota la inspiració de Déu pot portar el profeta a «llegir-los» d'acord amb la voluntat divina, afirmada o negada per aquell esdeveniment. Llavors el profeta diu la seva visió, fa teologia de la història, remota o pròxima. La llum d'aquesta reflexió teològica il·lumina l'opacitat del futur i ens assegura la fidelitat permanent de Jahveh, que és l'únic fonament de l'esperança del poble.

El c. 7 de Daniel

Fem un esquema del capítol. Comença amb la data (v. 1). Segueix el relat de la visió de les quatre bèsties —els quatre grans imperis, que l'un darrere l'altre han ocupat Israel fins al moment que l'autor escriu— que surten de «la mar gran», el nostre Mediterrani, imatge aquí del caos dels orígens de la creació i ubicació dels poders contraris a l'actuació de Déu (vv. 2-8). Visió del judici de Jahveh —«un ancià»— sobre els quatre imperis opressors (vv. 9-12). Presentació del «Fill d'home», instrument de la salvació de Déu, i que en el text pren la forma d'un petit poema (vv. 13-14). S'ofereix després la interpretació de la visió (vv. 15-27), amb una referència especial a la persecució d'Antíoc (vv. 24-25) i a la victòria de la causa de Jahveh —«el poble dels sants de

l'Altíssim»— (vv. 26-27), i la cloenda de l'apocalipsi (v. 28).

La visió

La visió és realment un malson. El protagonista reviu en somni la tràgica realitat que devora el seu poble. No és gens estrany que, tal com es diu en el v. 15, el seu esperit es contorbi i els seus pensaments fossin realment alarmants. La conseqüència normal, tant de la imatge —el somni— com de la realitat que es vivia quotidiana-ment, sembla que l'hauria de menar al pessimisme i la desesperació. La revelació, però, obre les portes a la confiança en el poder salvador de Déu. La diabòlica força de l'opressor serà esmicolada pel poble d'Israel, que en la visió apareix com un home. És la consoladora ironia de Déu. El pecat ha convertit l'home en un poder que esclafa. En lloc de realitzar-lo, l'ha convertit en un monstre sorgit del caos. Déu en canvi ha fet simplement l'home. La seva acció —la salvació— l'allibera de la trampa de la monstrositat i el realitza en plenitud com el que és: un home. Amb tota la seva pobresa, que als poderosos els pot semblar menyspreable, l'home —«el Fill d'home»— és la imatge viva de Déu, portador del seu poder, capaç de foragitar el mal, perquè és l'únic poder que allibera de veritat. La salvació de Déu ve d'Ell i de ningú més. «El Fill d'home» de la visió «ve enmig dels núvols del cel»: no l'ha produït la terra ni el caos. «La sobirania, la glòria i la reialesa» (v. 14) no les ha preses per la força a ningú, tampoc no li han pervingut per herència humana: són pura gràcia de Jahveh. Per això espontàniament: «tots els pobles, tribus i llengües li faran homenatge» (v. 14b). La revelació és una invitació a l'esperança en el Déu que salva. L'escriptor bíblic llegeix el present amb clau d'esperança i endevina les petjades de Déu pel futur quan aquest es faci present. La seva visió, però, ha quedat curta. Déu sempre és sorprenent. Per al profeta, el Fill d'home és una imatge col·lectiva: és l'Israel, sorgit de l'amor i de la voluntat de Déu. Ara és escarnit pels poderosos de la terra. És el tast amarg del fruit del seu pecat. Però la feblesa d'Israel compta amb el poder de Jahveh que és al seu costat i el farà triomfar dels seus enemics. En el NT, però, el Fill d'home, vertaderament vingut del cel, no és cap imatge, sinó que és una expressió personal de Jesucrist. Ell és el prototipus de l'home nou, el Rei que dona testimoni de la veritat, el principi i la fi de tot i de tothom, el Déu de l'univers. «Que li sigui donada la glòria i el poder pels segles dels segles. Amén» (Ap 1:6b).

Josep M. Aragonès és Rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

«Vine, Senyor Jesús!» (Ap 22,20)

El cristià en tensió vehement vers la vinguda del Senyor és en veritat l'home que cerca la seva pàtria i com els seus pares en la fe, «veient allò que Déu els prometia i saludant-ho de lluny, es reconeix estranger i foraster a la terra» (He 11,13). Conseqüentment, fa servir aquest món com si no el fes servir; se sent atret amb tal força vers l'Invisible i l'Esperat, que tota la resta es perd en aquest desig ardent. No s'evadeix ni s'amaga; s'arrela i s'encarna, però sobrepassa l'esforç temporal que realitza i ho eleva vers la Ciutat permanent...

Sap que en aquest moment que passa i en aquest rostre que canvia, ve el Senyor i arriba el seu regne. Per això, en comptes de consumir-se en una espera estèril, treballa, es cansa i es gasta a si mateix per apressar la vinguda del Senyor. Perquè Crist és sempre «el qui ha de venir» (Mt 11,3), i està desitjós per veure's completat en els seus membres i de recapitular tot en Ell, i perquè la crida urgent que atreu tots els homes vers el Pare no és més que un dels noms de la Redempció, el cristià es consagra totalment a la missió sagrada per excel·lència: «donar testimoni de l'evangeli de la gràcia de Déu» (Fets

20,24). Es considera inclòs en la crida, s'uneix a l'obra de rescat, es lliura als sofriments que se li exigeixen, i tot perquè el cos, és a dir l'Església, es construeix cada dia més com un temple sagrat i perquè s'apropi el dia de la plenitud de la seva estatura, el dia de la vinguda definitiva del Senyor. Que bé comprèn els dolors del món que són dolors de part! Com els accepta i en participa amb llàgrimes, però amb esperança perquè el dolor fa néixer i créixer! I al mateix temps quina acollida ofereix a tota joia humana, com la fa brollar, la protegeix i l'estima perquè proporciona un alleugeriment a l'home pelegrí i perquè és un esbós de la joia que mai no s'acabarà.

Per aquesta comunió, amb la joia i el dolor es va fent no sols més home, sinó també més cristià que mai. Participa més profundament del magnífic impuls que té l'esperança invencible de tota l'Església. Ja que «l'Esperit i l'Esposa diuen: «Vine!»» Els qui escolten, que diguin: «Vine, Senyor Jesús!» (Ap 22,17.20). Súplica vibrant que brilla innombrables vegades en la vida d'un cristià —cada vegada que diu el Pater-

tre: «Sigui santificat el seu nom, vingui a nosaltres el vostre regne, faci's la vostra voluntat!» A través d'aquesta crida espera la resposta que clausura l'època del creixement i de l'esperança i inaugura el regne que és més enllà del temps, del dolor i de la mort: «Jo faig que tot sigui nou» (Ap 21,5). I quan ha servit bé el seu Déu i ha treballat per la seva glòria, quan amb fe humil i coratjosa ha deixat que Crist restauri en ell la imatge divina, quan ha arribat la seva darrera hora i va a passar d'aquest món al Pare, aleshores el pelegrí lluny del Senyor comprèn que s'ha fet finalment en la veritat la seva vocació eterna, que l'home nou, ésser sagrat, està format en ell per sempre, que una vegada més, la humanitat redimida ha triomfat en ell. Creat per conèixer, estimar i viure només ha desitjat això. Pot exclamar amb Isabel de la Trinitat en morir, aquestes paraules que són alhora el coronament de l'esperança humana i l'aurora de les certeses immortals: «Vaig a la Llum, a l'Amor, a la Vida.»

Jean Mouroux (Sens chrétien de l'homme)